

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1910. Första Kammaren. N:o 36.

Fredagen den 3 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne månad.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtande nr 105, i anledning af Kungl. Maj:ts i punkterna 3 och 37 under sjunde hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställningar;

lagutskottets memorial nr 54, med föranledande af kamrarnas beslut beträffande lagutskottets utlåtande nr 50, i anledning af *dels* Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om föreningar, lag om ändrad lydelse af 22 kap. 14 § och 23 kap. 4 § strafflagen, lag om ändrad lydelse af 11 kap. 15 § rättegångsbalken, lag om ändrad lydelse af 10 § i förordningen om tioårig preskription och om årsstämming den 4 mars 1862 samt lag om ändrad lydelse af 8 § i lagen angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärfva fast egendom den 4 maj 1906, *dels ock* i anledning därpå väckta motioner;

andra särskilda utskottets memorial:

nr 15, med föranledande af kamrarnas beslut beträffande utskottets utlåtande, nr 1, i anledning af *dels* de i Kungl. Maj:ts proposition nr 96 innefattade förslagen till lag om kollektivaftal mellan arbetsgivare och arbetare, lag om särskild domstol i vissa arbetstvister, lag om vissa arbetsaftal, lag angående ändring af 17 kap. 4 § handelsbalken, lag om ändring af 2 § lagen angående medling i arbetstvister den 31 december 1906, lag angående ändring af 158 § utsökningslagen samt lag angående ändring af 10 § lagen om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907, *dels* åtskilliga med föranledande af nämnda förslag väckta motioner,

nr 16, med föranledande af Första kammarens återremiss i fråga om viss del af utskottets utlåtande, nr 3, i anledning af *dels* det i Kungl. Maj:ts proposition nr 96 innefattade förslaget till lag om ändrad lydelse af 19 kap. 22 § samt 25 kap. 15 och 22 §§

strafflagen, dels åtskilliga med nämnda förslag sammanhängande motioner, och

nr 17, angående aflöning åt utskottets tjänstemän och vaktbetjäning, äfvensom

Första kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, nr 33, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande vissa åtgärder af de administrativa myndigheterna under pågående arbetskonflikter m. m.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 152, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna järnvägsstationer m. m.;

nr 160, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter gårdfarihandlanden August Eriksson från Gransjö i Helgums socken;

nr 161, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för underofficeren af 2:a graden vid maskiniststaten Carl Theodor Samuel Spartan från ådömd ersättningsskyldighet;

nr 162, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter arbetaren Emanuel Ekbergs från Nysätra socken hustru Emma Teresia Ekberg, född Haglund;

nr 163, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter slaktaren Johan Fredrik Sjöberg i Lund;

nr 164, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter Emma Kristina Moberg från Ljungby socken; samt

nr 165, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter handlanden Edvard Alarik Hernqvist från Källby socken.

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och bankoutskottets nr 2 förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 166, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde hufvudtiteln gjorda framställning angående personlig professur för docenten vid universitetet i Uppsala C. J. J. E. Wiman; och

nr 167, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående bildande af en lånefond för befrämjande af handverk och därmed jämförlig mindre industri.

Fortsattes föredragningen af bevillningsutskottets betänkande nr 29, i anledning af *dels* Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, *dels ock* i ämnet väckta motioner.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Punkten 1.

Utskottets författningsförslag.

12 § samt 1—4 §§.

Godkändes.

5 §.

Denna paragraf lydde sålunda:

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

(i utskottets förslag:)

5 §.

1 mom. Från inkomstskatt frikallas, i den mån här nedan sägs:

a) medlem af konungaätten:

för af staten anvisadt anslag samt för inkomst af kapital;

b) olönad svensk konsul:

för annan inkomst än den, han härifrån åtnjutit;

c) främmande makts härvarande beskickning och konsulat tillhörande person jämte betjäning:

om han icke är svensk medborgare:

för annan inkomst än inkomst af här belägen fast egendom eller af näring, som han här bedrifvit, samt härifrån uppburen lön eller pension; dock att person tillhörande olönadt konsulat icke är frikallad från utgörande af inkomstskatt för utdelning å aktier i svenska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag;

om han är svensk medborgare:

för den inkomst, han åtnjutit af sin tjänst hos den främmande makten;

d) utlänning eller i utlandet bosatt svensk undersåte, hvilken gifvit eller medverkat vid offentlig föreställning, som afses i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908:

för inkomst af föreställning, för hvilken dylik afgift utgjorts eller befrielse från afgift jämlikt förordningens 4 § 10 mom. åtnjutits; samt

e) lappallmogen:

för inkomst af renskötsel.

e) lappallmogen:

för inkomst af renskötsel.

2 mom. Följande juridiska personer erlägg icke inkomstskatt:

a) staten;

2 mom. Följande juridiska personer erlægga icke inkomstskatt:

a) staten;

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

b) landsting, hushållningssällskap, kommuner och andra menigheter;

c) kyrkor, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjuk- och fattigvårdsinrättningar jämte andra fromma stiftelser;

d) allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer och hypoteksföreningar;

e) järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare; samt

f) sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892, och sådana inländska ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, hvilka afse att bereda vinst endast åt insättare.

(i utskottets förslag:)

b) landsting, hushållningssällskap, kommuner och andra menigheter;

c) kyrkor, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjuk- och fattigvårdsinrättningar jämte andra fromma stiftelser;

d) allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer och hypoteksföreningar;

e) järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare; samt

f) sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892 och hvilkas reserfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent af insättarnas fordran.

Herr Åkerman: Näst afundsjuka lider väl det svenska folket icke af något värre nationalfel än bristande sparsamhet eller rent af slösaaktighet. Skall man nu äfven i lagstiftningen motverka denna sparsamhet genom att gå med på utskottets förändring af Kungl. Maj:ts förslag? Kungl. Maj:t har i sitt förslag såsom skattefria bibehållit »sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892 och sådana inländska ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, hvilka afse att bereda vinst endast åt insättare». Kungl. Maj:t har för dem betingat frihet från inkomstskatt, såsom förhållandet varit förut, men bevillningsutskottet vill inskränka skattefriheten till »sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892 och hvilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till 5 % af insättarnas fordran». Ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, skulle således helt och hållet uteslutas enligt utskottets förslag, och sparbanker inskränkas till hvad jag nyss anförde. En ärad ledamot af bevillningsutskottet yttrade sig mot hvad jag redan vid remissdebatten anförde i denna riktning, och han ansåg, att det icke skulle inverka på sparsamheten, om man gjorde den ändring, som bevillningsutskottet föreslagit. För mig är det alldeles obegripligt, huru en sådan åsikt kan hysas, ty det måste vara en gifven sak, att lusten att spara något, som annars kanske gifves ut på nöjen och dylikt, måste ökas med utsikten till högre ränta på sparpenningen. Och det är väl äfven gifvet, att sådan inrättning, som är afsedd

för användning af sparmedel, blir bättre i tillfälle att lämna insättare högre ränta om den såsom hittills får förblifva skattefri, än om den betungas med stora skatter. Om nu möjligen sparbankerna särskildt kommit i onåd genom vanskötsel, får man väl se till att lagen om sparbanker ändras så, att de icke af onödigt försiktighet inskränka sina ränteutdelningar för att i stället samla oskäliga reservfonder, som kanske ej alltid så klokt användas, och laga att de dela ut något mer i form af högre ränta åt sina insättare. Men om ock somliga sparbanker möjligen icke hafva skött sig på allra bästa sätt, är det därför skäl att omöjliggöra, att sparpengar skola få högre ränta?

Ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som endast lämna vinst åt insättarna äro enligt utskottets förslag helt och hållet uteslutna från förut gällande skattefrihet, men kan det verkligen vara skäl att med progressiv inkomstskatt betunga inrättningar, som icke samla några fonder utöfver hvad som anses nödvändigt för att hafva såsom säkerhet för att det hela skall kunna uppehållas. Till denna afdelning höra för öfrigt ömsesidiga försäkringsanstalter, som icke hafva någon annan vinstutdelning än att de minska de årliga premierna med hvad som inbetalts för mycket. Saken är helt enkelt den, att man icke kan så precis bestämma, huru mycket som behöfves för att uppehålla verksamheten, och lagen fordrar därför att premierna tilltagas så rundligt, att *så kallad* vinst uppstår. Men dessa vinster äro icke annat än återbetalning af hvad man i form af premier inbetalt för mycket.

I detta sammanhang tillåter jag mig dessutom äfven meddela, att jag finner det i sin ordning att, såsom några reservanter i Andra kammaren vid 8 § påyrkat, hvad lifförsäkringsanstalt, den må vara ömsesidig eller ej, använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa, icke skall beskattas. Det är precis samma sak, som äfven i detta fall afses, nämligen återbetalning af hvad som betalats för mycket, och som jag anser detta alldeles riktigt, ärnar jag, när vi komma till 8 §, yrka på bifall till reservationen.

Jag ber nu, herr talman, att få yrka bifall till Kungl. Maj:ts proposition och afslag på utskottets hemställan.

Herr Hedenlund: Redan under gårdagen hade jag tillfälle uttala, att sedan sparbankerna vuxit sig så starka, att de för närvarande förvaltade närmare en tiondel af hela landets kapital, bevillningsutskottet har trott, att de icke längre skulle behöfva någon slags undantagsställning. För mig har den enda förklaringen till att sparbankerna så länge varit fritagna varit den, att man vid början af sparbanksväsendets tillkomst ansåg dessa institutioner behöfva hvarje uppmuntran och således äfven skattefrihet. Men sedan det nu finnes sparbanker landet rundt och, utom dessa, bankkontor litet hvar stans och postsparbanker vid hvarje postkontor, har bevillningsutskottets majoritet för sin del icke ansett något rimligt skäl längre föreligga, hvarför sparbanker skulle vara fritagna från skatt,

Förjättnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

och detta så mycket mindre som bevillningsutskottet ej kunnat föreställa sig att sparbankers skattskyldighet skulle på något vis kunna inverka på den sparsamhet, som man från början tänkt sig skola uppmuntra. Man har äfven sökt göra gällande, att sparbankerna skulle vara fritagna från skattskyldighet, därför att dessa banker icke tillkommit för att bereda vinst åt någon enskild, utan deras vinster utdelas för välgörande ändamål och i enstaka fall för att höja räntan för insättarna. Men till hvilka konsekvenser skulle det icke leda, om skattskyldigheten vore beroende på hvad vinsten skulle komma att användas till? För min del påstår jag, att det icke ligger någon fara uti att låta sparbankerna bidraga med direkt skatt till staten, och ber att få yrka bifall till utskottets hemställan, såväl hvad sparbanker som ränte- och kapitalförsäkringsanstalter angår, äfven om en del af dessa senare tillkommit utan afsikt att bereda vinst åt någon annan än anstalternas insättare.

Herr Ekman: I 5 § 2 mom. c) talas om att kyrkor, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjuk- och fattigvårdsinrättningar jämte andra *fromma stiftelser* icke skola erlägga inkomstskatt. Svenska kyrkan har sedan länge en särskild missionsstyrelse och i år har för svenska kyrkan tillsatts en diakonistyrelse. Missionsstyrelsen har redan icke så obetydliga medel, och diakonistyrelsen torde komma att få ganska mycket inkomster. Det säges icke uttryckligen, att dessa styrelser skola vara likställda med fromma stiftelser och sålunda falla under uttrycken i mom. c), men jag ber att få uttala den meningen, att äfven dessa styrelser skola slippa betala inkomstskatt. Jag har endast velat uttala detta till protokollet vid förevarande tillfälle.

Herr Lindblad: Kan man verkligen försvara det, att järnkontoret, som rör sig med så stora belopp, skall vara fritt från skatt, därför att det använder öfverskott till allmännyttiga ändamål? Sparbankerna äro enligt lag skyldiga att afsätta till reservfonden, till dess den uppgår till 10 % af insättarnas behållning. Man vet, att de först sedan detta skett, kunna dela ut till allmännyttiga ändamål, och ändock äro de skattepliktiga. Det förefaller märkvärdigt, och det skulle vara intressant att höra, om icke Kungl. Maj:ts regering vill försvara sitt eget förslag.

Friherre Beck-Friis, Joachim: Med anledning af hvad herr Lindblad yttrat angående järnkontoret ber jag få fästa uppmärksamheten på de villkor, som äro stadgade för att järnkontoret skall vara befriadt från inkomstskatt. Det står nämligen »så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare». Nu är det så långt ifrån att järnkontoret lämnar utdelning till sina delägare, att de bruksägare, som äro intresserade i järnkontoret, fortfarande årligen få betala den så kallade järnkontorsdalern. Järnkontorets vinstmedel

och dess tillgångar användas för befordrande af försök m. m. och understöd åt den svenska järnhandteringen, och förledet är fattade järnkontoret beslut att använda $\frac{1}{4}$ miljon kronor för anställande af försök med den elektriska metoden att framställa tackjärn. I motion inom Andra kammaren i år har hemställts, om icke staten äfven borde understödja sådana försök, men i Första kammarens tillfälliga utskotts utlåtande var den motionen afstyrkt, bland annat särskildt därför att järnkontoret redan tagit hand därom. Att under sådana förhållanden pålägga järnkontoret skatt, som det hittills icke haft, synes mig obilligt och yrkar jag därför bifall till utskottets hemställan.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Herr statsrådet Swartz: Den anmaning, som herr Lindblad riktat till mig att å regeringens vägnar yttra ett ord till försvar för regeringens förslag, har gjort, att jag, oakadt jag trodde det var tämligen öfverflödigt att här angifva, att regeringen önskade få sitt förslag igenom, anser mig böra säga det, att särskildt hvad sparbankerna beträffar, det just är de synpunkter, som herr Lindblad framhållit, som gjort, att sparbankerna föreslagits fortfarande skola vara skattefria. Om denna skattefrihet inskränktes på det sättet eller i den anda, som utskottet har gjort, borde i alla händelser från skattskyldighet vara fritagna sådana sparbanker, hvilkas reservfonder icke öfverstege 10 %, emedan såsom riktigt anmärkts, dessa reservfonder intill dess icke få användas till något annat ändamål, än som står i direkt samband med sparbankernas verksamhet. Jag tror således att Kungl. Maj:ts regering har haft goda skäl för sitt förslag och önskar naturligtvis framgång åt detsamma.

Grefve Wachtmeister, Axel: Jag ber att få instämma i herr Åkermans yrkande på bifall till Kungl. Maj:ts förslag i afseende på mom. 1) i § 5 i synnerhet med afseende på ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, då dessa anstalters användning nu är i mycket stor utsträckning anlagd såsom ett slags ålderdomsförsäkring, och då är det hårdt att dessa anstalter skola beskattas. Det är visserligen sant, att en eller annan insättare tager ut sitt kapital i förväg, men i regel är meningen, att det skall vara ett slags ålderdomsförsäkring, och då vore det rättvist om de härvidlag jämnställdes med pensionsinrättningar. Äfven på grund af de skäl, som herr finansministern anförde i fråga om sparbankerna, hvilka skäl gälla äfven här, ber jag att få yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Ljungberg: Inom utskottet förekommo ganska olika åsikter beträffande just sparbankerna. Det fanns ledamöter, som gjorde gällande, att sparbanker öfver hufvud taget aldrig borde vara fria från erläggande af skatt, under det andra ville fullständigt fritaga dem. För min del önskade jag öfver hufvud taget begränsa undantagen från skattskyldighet till minsta möjliga antal. Då det gällde sparbankerna låg det ju närmast till hands att, såsom herr Lindblad framhöll, göra dem skattskyldiga först när de uppnått en reservfond

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.

(Forts.)

å 10 procent af insättarnas fordringar, men om man sätter gränsen så högt, kommer det helt visst att inträffa, att sparbankerna komma att betala en så hög inlåningsränta, att det icke blir någon vidare vinst. Däremot om man, såsom utskottet föreslagit, sätter gränsen till 5 procent, måste sparbankerna fortfarande arbeta för att skaffa sig ökad reservfond och därigenom måste en för beskattning tillgänglig inkomst uppkomma, den må nu vara större eller mindre. Det finns exempel på sparbanker här i landet, som hafva miljoner i reservfond, men en sådan reservfond är i förhållande till risken, som dessa banker löpa, onödigt stor, och betydande kapital undandragas den skattskyldighet till det allmänna, som man vill pålägga kapitalet. Vid sådant förhållande fann jag för min del det bäst att härutinnan gå medelvägen, och därigenom framkom det förslag, som tagit form i utskottets betänkande.

Nu har det sagts att, huru än det må förhålla sig i afseende å sparbankerna, ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna borde vara fria från skatt. Nej, säger jag, ingalunda. Det kapital, som sättes in i en ränte- och kapitalförsäkringsanstalt, går för sådant fall fullkomligt fritt från beskattning å afkastningen. Men den enskilde, som sätter in pengar i en vanlig bank eller i en sparbank, får däremot ärligen erlægga skatt för ränteafkastningen. Det är uppenbart, att om man sätter in pengar i en ränte- och kapitalförsäkringsanstalt med rätt att efter ett visst antal år lyfta ett kapital, har räntan under hela denna tid varit fritagen från beskattning, om icke anstalterna göras skattskyldiga. Jag kan icke förstå, att i det ena fallet är ett olika förhållande gentemot det andra; i båda fallen gäller det för den enskilde, att han vill samla och föröka sitt kapital.

Det var äfven tal om järnkontoret inom utskottet. Men järnkontoret tjänar i vissa afseenden ett statsändamål och därför ville majoriteten icke biträda yrkandet att äfven stryka detta undantag.

Man bör emellertid vara mycket försiktig i fråga om medgifvande af undantag och låta tolkningen af bestämmelserna därom vara restriktiv. Åtskilliga stiftelser med hufvudsakligen välgörande syfte, såsom exempelvis Odd Fellow-orden, äro icke undantagna. Jag ber att få yrka bifall till förslaget såsom det föreligger från utskottet i denna §.

Grefve von Rosen, Fredrik: Äfven jag ber att få instämma med herr Åkerman. Det har nog sin riktighet, att en af vårt folks största svagheter är bristande sparsamhet. Man har föreslagit att uppmuntra till sparsamhet genom undervisning i skolorna; det kan möjligen medföra åtminstone någon nytta, men i det hela taget har man mycket litet att vänta sig af föredrag och dylikt. Däremot kan lagstiftaren genom sådana åtgärder som t. ex. just medgifvande af frihet från inkomstskatt för sparbanker mycket kraftigare verka i denna riktning. Jag tror, att det skulle vara ett godt handtag för våra sparbanker i deras sträfvanden att fylla sina uppgifter, om denna skattefrihet blefve beviljad, och jag får därför yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Wester: Jag kan icke dela den mening, som den föregående ärade talaren framhållit, att det skulle vara af synnerlig betydelse för sparsamhetens befordrande, om sparbankerna beskattades eller icke beskattades. Jag har rådfört mig med flera kamrerare i sparbanker, huruvida beskattningen på något vis skulle verka så, att insättarne därigenom finge minskad ränta, men dessa ansågo, att beskattningen i det hänseendet icke hade någon betydelse. Utskottet har nu begränsat skatteskyldigheten så, att sparbanker, hvilkas reservfond icke uppginge till 5 procent af det insatta beloppet, skulle vara skattefria, men de som hade reservfond öfver detta belopp skulle beskattas. Sparbankerna röra sig numera i vårt land med så ofantliga belopp och hafva så många insättare, hvilkas insättningar ofta ju äro små och till stor del skattefria, att utskottet ansett rättvist och billigt, att dessa banker vid sådant förhållande åläggas den skatt, som här är föreslagen.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögens-
skatt.
(Forts.)*

Herr Ekman: Jag skall än en gång be att få uttala, att svenska kyrkans missionsstyrelse och svenska kyrkans diakonistyrelse väl måste i eminent grad betecknas såsom tjänande fromma ändamål och fördenskull böra i skattehänseende likställas med fromma stiftelser. Jag har icke ansett mig behöfva göra något yrkande i detta afseende, då jag tager för alldeles gifvet, att 2 mom. c) bör tolkas på det sätt, att ifrågavarande stiftelsers inkomster blifva fria från skatt.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att beträffande förevarande paragraf yrkats, dels att densamma skulle godkännas i enlighet med utskottets förslag, dels ock att kammaren skulle godkänna motsvarande paragraf af Kungl. Maj:ts förslag i ämnet.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som godkänner 5 § af bevillningsutskottets i betänkande nr 29 punkten 1 afgifna författningsförslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes motsvarande paragraf af Kungl. Maj:ts förslag i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

6 §.

Godkändes.

8 §.

Föreliggande paragraf hade följande lydelse:

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

(i utskottets förslag:)

8 §.

Såsom inkomst taxeras icke:
hvad som förvärfvats genom giftorätt, arf eller testamente eller i hemföljd, morgongåfva eller fördel af oskiftadt bo eller ock genom gåfva; dock taxeras såsom inkomst periodiskt understöd, därför gifvaren enligt bestämmelserna här nedan i detta kapitel är berättigad till afdrag;

vinst å icke yrkesmässig afyttring af fast eller lös egendom, som tillfallit säljaren annorledes än genom köp eller byte eller ock af honom förvärfvats genom köp eller byte och varit i hans ägo, om det är fast egendom, tio år eller därutöfver och eljes fem år eller därutöfver;

hvad som erhållits såsom vinstutdelning å insatser i föreningar för ekonomisk verksamhet;

ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete, så ock hvad som eljes på grund af sjuk- eller olycksfallsförsäkring tillfallit den försäkrade eller hans stärbhus;

kapital, som på grund af lif- eller kapitalförsäkring tillfallit den försäkrade eller hans stärbhus.

8 §.

Såsom inkomst taxeras icke:
hvad som förvärfvats genom giftorätt, arf eller testamente eller i hemföljd, morgongåfva eller fördel af oskiftadt bo eller ock genom gåfva; dock taxeras såsom inkomst periodiskt understöd, därför gifvaren enligt bestämmelserna här nedan i detta kapitel är berättigad till afdrag;

vinst å icke yrkesmässig afyttring af fast eller lös egendom, som tillfallit säljaren annorledes än genom köp eller byte eller ock af honom förvärfvats genom köp eller byte och varit i hans ägo, om det är fast egendom, tio år eller därutöfver och eljes fem år eller därutöfver;

hvad som erhållits såsom vinstutdelning å insatser i föreningar för ekonomisk verksamhet;

ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete, så ock hvad som eljes på grund af sjuk- eller olycksfallsförsäkring tillfallit den försäkrade eller hans stärbhus;

kapital, som på grund af lif- eller kapitalförsäkring tillfallit den försäkrade eller hans stärbhus;

hvad som af staten anväts till bestridande af de med erhållna tjänster eller uppdrag förenade särskilda kostnader, såsom:

*(i Kungl. Maj:ts förslag:)**(i utskottets förslag:)*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenshets-
skatt.
(Forts.)

*reskostnadsersättning;
 å stat uppförd häst- och båtlega;
 officerares lönetillägg för tjänste-
 hästar samt furageersättning;
 anslag till skrifmaterialier, kon-
 torshyra och andra expenser;
 traktamente för förrättning å
 annat ställe än tjänstemans eller
 i förrättningen deltagande persons
 vanliga boningsort;
 arfvode eller traktamente för
 kommendering utom station;
 fältaflöning under krigstid;
 samt arfvode eller traktamente
 för deltagande i riksdag, statsre-
 vision, kyrkomöte eller kommitté å
 annan ort än där arfvodes- eller
 traktamentstagaren varit bosatt.*

I afseende på förevarande paragraf hade reservation afgifvits af herr *Branting*, friherre *Bonde* och herr *Kobb*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa, att 8 § måtte erhålla följande lydelse:

Såsom inkomst taxeras icke:

 ----- verksamhet;
 -----
 hvad som lif försäkringsanstalt använder för återbäring till för-
 säkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa;
 -----
 ersättning för skada -----
 -----»

Herr *Wester*: Då denna paragraf behandlades på utskottsafdelningen, satte jag mig emot den förändring, som utskottet har infört. Jag anser, att Kungl. Maj:ts förslag oförändradt bör bifallas. Det förekommer bland annat skattefrihet för riksdagsmannaarfvode och dylikt. Jag anser, att den, som skall beskatta andra, icke får fria sig själf såsom här skett. Riksdagen beskattar allt folk i vårt land och måste söka göra det så rättvist och jämlikt som möjligt, men det kan likvisst icke undvikas, att man mången gång träffar fattigdom, nöd och ömmande förhållanden med allt för hårda skatter. Under sådana förhållanden anser jag, att det icke ens får vara ett sken af att man söker fria sig själf. Man måste söka undvika att sätta makt öfver rätt och särskildt i fall där man har makt. Jag skall be att få yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändradt i denna paragraf.

Herr *Åkerman*: Efter utgången af den sista omröstningen inser jag blott alltför väl, att ett yrkande i denna punkt ej tjänar

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

någoting till, men med åberopande af hvad jag redan vid 5 § tog mig friheten yttra, vill jag icke desto mindre yrka bifall till den utaf ledamöter af Andra kammaren vid denna paragraf väckta reservationen, hvilken afser följande tillägg till paragrafen: »Hvad som lif-försäkringsanstalt använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter till framtida återbäring till dessa skall vara befriadt från skatt.»

Herr Wijkander: Då jag nu går att göra några anmärkningar mot utskottets förslag i denna punkt, så vill jag först förutskicka det uttalandet, att jag med stor tillfredsställelse sett detta förslag komma fram och sett, att detsamma i dess helhet har utsikt att af Riksdagen vinna godkännande, och detta icke minst därför, att därigenom en grund blir lagd, på hvilken man kan tänka sig, att ett rationellt ordnande af den kommunala beskattningen kan komma till stånd. Det har, såvidt jag förstår, varit ett synnerligen förtjänstfullt arbete, finansministern här nedlagt, och jag vill framhålla detta då, med de svårigheter han haft att öfvervinna, det naturligtvis finnes åtskilliga punkter, där alla icke kunna godkänna det framlagda förslaget. Jag åsyftar med denna anmärkning samma sak, som berörts af den föregående talaren, eller att man velat lägga skatt på den s. k. vinst, som inom vissa lif-försäkringsbolag tillkommer de försäkrade.

Utskottet har icke anfört annat skäl än, att då man från skattefrihet uteslutit sparbanker delvis samt ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, man borde äfven utesluta från denna skattefrihet den vinst jag nyss syftade på. Men, mina herrar, detta är naturligtvis endast formellt riktigt. Det står nu visserligen i herr Palmes motion rörande denna sak, att då Kungl. Maj:t föreslagit att ränte- och kapitalförsäkringsanstalter skola vara fria från inkomstskatt, ansåge han, att denna skattefrihet likaväl borde komma den s. k. vinsten till del, hvilken uppkommer för de försäkrade i vissa lif-försäkringsbolag. Men om man sätter sig in i hvad frågan innebär, torde man finna, att dessa båda saker hafva mycket litet att göra med hvarandra. Alldeles oberoende af huru det förhåller sig med ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna, måste man medgifva, att det är förkastligt att pålägga den ifrågavarande vinsten inkomstskatt. Såsom bekant uppkommer denna vinst vid försäkringsanstalterna därigenom att, då dessa tillförsäkra de försäkrade en viss lif-försäkring eller en viss lif-ränta, de icke våga sätta den härför behöfliga premien så låg, som man kunde hafva skäl att hoppas skulle vara tillräckligt, utan för soliditetens skull öka de premien så, att de årliga inbetalningarna lämna öfverskott. När sedan på grund af mindre dödlighet eller högre räntefot det visar sig, att premien i hela dess vidd icke var erforderlig, öfverlämnar anstalten till de försäkrade det öfverskott, som bildat sig, och därför är detta icke att betrakta såsom vinst utan ett rent återbärande af ett depositum, som de försäkrade lämnat denna anstalt för säkerhetens skull. Det är ingenting som skulle hindra en dylik anstalt att, om icke Kungl. Maj:t vägrade det, minska

premien så, att den s. k. vinsten blefve lika med noll, men om man gör detta, går man naturligtvis så på gränsen af hvad som är tillrädligt med hänsyn till företagets soliditet, att säkerheten i väsentlig mån minskas. Man kan ju tänka sig, antingen att premierna sättas låga och de försäkrade förbinda sig att tillskjuta det öfverskott som behöfves -- men detta är synnerligen opraktiskt -- eller också att man sätter premien något högt och året efter återlämnar det öfverskott, som bildats, så att premiebetalningen minskas härmed. Då man väljer det sistnämnda sättet, är påtagligt, att här icke är fråga om vinst i vanlig mening, utan om en säkerhetsåtgärd, som vidtages för den händelse det skulle visa sig, att den inbetalda premien varit för låg.

Då Riksdagen för några veckor sedan beslöt att lämna stora statsanslag till befordrande af sjukförsäkringen, och då man vet, att om ett par år staten måste anslå stora summor till befordrande af ålderdoms- och invaliditetsförsäkring, vore väl ett beslut i öfverensstämmelse med utskottets förslag mycket anmärkningsvärdt. Här föreligger en försäkring af fullkomligt likartad natur; en person vill betrygga sin framtid, och det skulle då vara så långt ifrån att staten ville lämna bidrag till detta, att den tvärtom skulle försöka beskatta den premie, som för ändamålet erlägges till en försäkringsanstalt. Det förefaller mig som om detta rent af vore att drifva saken in absurdum. Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till den reservation, som af herr Branting m. fl. afgifvits i Andra kammaren, att § 8 måtte erhålla följande lydelse: »Såsom inkomst taxeras icke: — — — — — verksamhet; hvad som lifförsäkringsanstalt använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa; ersättning för skada — — — — —.»

Herr Hammarström: Hvad beträffar herr Westers erinran mot utskottets förslag, är det mer eller mindre en smakfråga, huru man skall ordna denna sak. Det visar sig också, att meningarna varit delade härom. Kammarrätten afstyrkte den ändring af nuvarande bestämmelser i ämnet, som innefattades i det till kammarrätten remitterade förslaget, och ansåg att man borde bibehålla status quo. Kungl. Maj:t har emellertid på af finansministern närmare anförda skäl vidhållit ändringsförslaget, men utskottet har anslutit sig till kammarrättens uppfattning och framhållit, att det näppeligen torde finnas fullt vägande skäl för en förändring, då man läser kunna utgå från, att arfvoden, som utgå af statsmedel för resor och uppehälle utom den vanliga boningsorten, icke äro tilltagna högre än hvad som beräknas åtgå för ändamålet. I alla händelser torde frågan näppeligen spela någon synnerligen stor roll i fråga om de ersättningsbelopp, som utgå från det allmänna. Hvad angår den omständigheten, att likställighet i taxeringshänseende icke äger rum mellan dessa ersättningsbelopp och dem, som utbetalas af enskilda arbetsgifvare, kan det ju rent teoretiskt sedt anses vara en oegentlighet, men man har icke samma garantier för att dessa senare ersättnings-

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

belopp äro i lika mån utmätta efter behovet, som när fråga är om dem, hvilka utgå af allmänna medel. Jag tror således, att det finnes ganska goda skäl för utskottets uppfattning i saken, och då nu Andra kammaren anslutit sig till densamma, torde det knappast kunna anses föreligga tillräckligt skäl för, att Första kammaren skulle intaga en annan ståndpunkt i frågan.

Hvad beträffar det af den siste ärade talaren framställda yrkandet om bifall till den vid 8 § afgifna reservationen, skall jag icke inlåta mig på själfva saken, då efterföljande talare torde komma att bemöta hvad i detta hänseende mot utskottets förslag anförts. Jag fäster endast uppmärksamheten på, att man torde böra vara varsam vid medgifvande af afdrag vid inkomsttaxeringen. Det ifrågasättes sådana på alla möjliga punkter, där man kan med större eller mindre styrka motivera ett afdrag. Samtliga dessa afdrag, i den mån de beviljas, spela dock en afsevärd roll i afseende å skattens afkastning, under det de ifråga om den lindring i beskattningen, som skulle inträda för de särskilda skattskyldiga, ofta nog blifva af skäligen ringa effekt. Ur denna synpunkt torde det, då äfven vid andra punkter liknande yrkanden sannolikt komma att framställas, kunna vara skäl att iakttaga varsamhet. Jag hemställer om bifall till utskottets förslag.

Herr Hedenlund: I anslutning till hvad bevillningsutskottets ärade ordförande uttalat ber jag att få göra det medgifvandet, att, för den händelse det verkligen vore så, att man kunde betrakta den vinst, som nu från försäkringsbolag utbetalas till de försäkrade, såsom ett rent depositum, det funnes ett rätt stort fog för herr Palmes motion. Men det kan väl knappast förnekas, att i de vinster, som återbetalas till de försäkrade, äfven ingå medel, som tillkommit på annat sätt än såsom rena öfverskott på de försäkrades premier. Så torde man kunna säga, att vinster uppstå på själfva finansförvaltningen, såsom herr Wijkander medgaf, genom räntor och, om också icke till någon större procent, genom annulleringar af försäkringar. För öfrigt vet jag knappt, om jag kan vara med på det resonemanget, att lifförsäkringsbolagen fixerat sina premier med fästadt afseende på, att de skola återbära en del af dem. Ty de äldsta bolagen, som beräkna samma premier som de flesta nuvarande, betraktade nog förr hela den vinst, som uppstod på rörelsen, såsom bolagens, och först på ett senare stadium af försäkringsbolagens verksamhet har man, såsom mig synes, af rena konkurrensskäl börjat återbetala större eller mindre delar af den vinst, som uppstår. Nu är det visserligen sant, att det på senare tid, ja, rätt långt tillbaka för öfrigt, tillkommit högst respektabla lifförsäkringsbolag, som redan vid startandet begränsat utdelningen till de försäkrade och bestämt, att öfverskottet skall återbäras till de försäkrade och samtidigt hafva andra bolag i sina reglementen inrymt bestämmelser, som åt de försäkrade medgifva en rätt betydande del af bolagens vinst. Men i alla fall bjuder det mig emot att fritaga dessa försäkringsbolag, som likvisst förvalta så afsevärda belopp, från den

här ifrågavarande skattskyldigheten. För öfrigt ber jag att få påpeka, att en del liffförsäkringsbolag anført besvär med yrkande att få afdrag i taxeringen för den del af vinsten, som återburits till de försäkrade, men dessa besvär hafva ännu icke blifvit afgjorda i högsta instans. Det synes mig då vara att föregripa händelserna, om man i författningen inrymde bestämmelser, som befriade liffförsäkringsbolagen från skatt för någon del af den vinst, som framkommer i boksluten. För närvarande tror jag man kan säga, att det ingår i det allmänna begreppet, att det är vinst, som framgår såsom sådan genom bolagens bokslut, och anser jag som bevis därpå, att så väl enligt nuvarande bestämmelser som enligt det föreliggande förslaget de försäkrade själfva skola få skatta för de belopp, som till dem återbäras, och detta vore ju orimligt, om hvad som återbäres skulle betraktas som de försäkrades deponerade egendom.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Så mycket mindre, som man kan säga, att den frågan är under utredning i högsta instans, huruvida någon del af vinsten skall vara skattefri eller icke, kan jag nu vara med om att fritaga bolagen från skattskyldighet för en väsentlig del af deras vinst, utan ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan, sådan den föreligger i 8 §.

Herr Fränckel: Jag föreställer mig, att den uppfattning, som gjort sig gällande inom utskottet, att man bör beskatta de vinstmedel, som liffförsäkringsbolag återbära till sina försäkringstagare, delvis varit beroende på den egenskap, som herr Akerman berörde i sitt yttrande, nämligen den svenska afundsjukan, men jag tror, att man tager miste i det afseendet. Ty jag ber att på grund af den erfarenhet jag har inom liffförsäkringsrörelsen få upplysa herrarne om, att de belopp, som återbäras till de försäkrade, och den skatt, som belöper sig därå, ej drabba bolagens egna affärer det allra ringaste. Det är alldeles klart, att, om denna vinstsumma i ett bolag exempelvis går upp till 100,000 kronor, det belopp, som skatten därå utgör, endast kommer att minska vinsten för de försäkrade, så att man genom beskattningen icke på något sätt kommer åt försäkringsbolagets egen vinst.

Nu sade den siste ärade talaren, att det väl ej är lämpligt att minska skattebeloppen för försäkringsbolagen, som hafva så stora belopp att förvalta och som hafva så stora inkomster. Detta är ett alldeles felaktigt resonemang. Det är väl ej meningen att i öfrigt fritaga försäkringsbolagen från skatt. Tvärtom betala ju liffförsäkringsbolagen betydande belopp för sina verkliga inkomster. Liksom andra få de betala skatt för sin rörelse. Men den fråga, som här är före, gäller de belopp, som liffförsäkringsbolagen återbetala till försäkringstagarna i form af s. k. vinst. Det är, såsom en ärad talare framhållit, att det endast är ordet: »vinst», som kan utgöra anledning till, att sådana summor kunde ifrågakomma att beskattas. Det är faktiskt ingenting annat än en återbäring af för högt betalade premier. Nu är det ju alldeles gifvet, att, om denna skatteuppfattning fortfarande skulle få göra sig gällande, om mot för-

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögens-
skatt.

(Forts.)

modan högsta instansen skulle anse, att dessa s. k. vinstmedel böra särskildt beskattas, lifförsäkringsbolagen ju icke hafva någon annan utväg, än att de få på annat sätt återbära dessa belopp till försäkringstagaren. Detta kan ske. Ty i stället för att kontant återbära premierna, kan man ju öka försäkringstagarnes försäkringsbelopp utan några motsvarande inbetalningar. Då blir saken densamma för försäkringstagarne, fastän de ej få ut sina belopp kontant.

Ur rättvisans synpunkt kan jag ej finna annat, än att den reservation är befogad, som är afgifven af herr Branting m. fl. och som går ut på, att sådana vinstmedel, som återbäras till delägarne, icke få beskattas. Jag ber att få yrka bifall till herr Brantings m. fl. reservation.

Herr Ljungberg: Jag tror att man icke skall inveckla det här spørsmålet, utan se det så enkelt, som det i själfva verket är. Äro de vinstmedel, som återbetalas till de försäkrade, bolagets vinst eller icke? Äro de bolagets vinst, skola de beskattas, och äro de det icke, skola de vara fria från skatt. Nu påstås af flere talare, att det icke är vinstmedel. Ja, då bör man göra, som den siste talaren anförde, ej föra upp dessa medel, som återbetalas, bland vinstmedlen, utan t. ex. godtskrifva de försäkrade resp. öfverskott för året eller öka deras försäkringsbelopp. Men om man bokför dessa öfverskott såsom bolagets medel, såsom en integrerande del af bolagets nettovinst, får man också underkasta sig skatt därför.

Med åberopande af denna synpunkt ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Wijkander: Det är ju en känd sak, att ordet har stor makt öfver tanken, men att från denna plats såsom skäl för skatts påläggning anföra, att därför att en stor allmänhet icke klargjort för sig, hvad ordet »vinst» här innebär, det skulle vara rätt att på den grund beskatta denna vinst, det tycker jag verkligen är att gå väl långt. Talaren på boråsbanken förklarade — och den siste talaren instämde däri — att om det vore fråga om ett depositum, som återfås, när det visar sig obehöfligt, då vore det klart, att icke någon skatt bör erläggas för den ifrågavarande s. k. vinsten. Det är just det, som är alldeles påtagligt, och ingen har bestridt, att det här är fråga om ett sådant depositum. Ett depositum kan uppkomma på olika sätt, men att vi här hafva ett sådant, kan väl ej förnekas. En vinst i vanlig mening kan det väl icke vara. Och en föregående talare sade, att det väl ej kan komma i fråga att beskatta en försäkringstagare för det han återfår af sitt eget. Men att beskatta bolaget, som är den förmedlande, som tagit emot det deponerade och återlämnar det, kan väl än mindre vara skäl i.

Sedan har också talats om, att finansförvaltningen skulle kunna inverka till vinstens ökande. Ja, men herrarne veta väl, att försäkringsbolagen för att vara solida måste sköta de fonder, som tillkomma de försäkrade, med sådan försiktighet, att ränteinkomsten är jäm-

förelsevis ringa. Det är ej någon spekulation, som göres med dessa penningar, utan det gäller att sköta dem så säkert som möjligt.

Utskottets ordförande nämnde, att det är så enorma belopp, som förvaltas af försäkringsbolagen. Ja, det är sant. Men detta gör endast, att, om man försöker beskatta vinsten hos bolaget, man beskattar den på ett så mycket hårdare och orättvisare sätt. Ty klart är, att, om vinstmedlen skulle beskattas hos de enskilda försäkrade, summorna skulle blifva så små, att för dem ej blefve så stor skatt. Men nu vill man beskatta de samlade stora beloppen progressivt, och detta skärper naturligtvis beräkningsgrunderna och föranleder större skatt. Det blir sålunda än orättvisare, att skatten träffar bolagen.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*

(Forts.)

Herr Åkerberg: Min tro är, att lifförsäkringsbolagen kunna ordna saken så, att de i förevarande fall icke behöfva betala skatt. Det vore ju enkelt att med den vinst, som bolagen eljest skulle återbetala till de försäkrade, betala en del af dessas premier. De premier, som de försäkrade själfva finge betala, blefve då så mycket mindre, än de eljest skulle vara. Därigenom vunnnes också den fördel, att de försäkrade icke behöfde skatta för den inkomst, som de få genom återbäring af vinstbeloppet. Jag tror, att saken kan ordnas på detta enkla sätt, och därför ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Östberg, Johan: Herr Wijkander slutade sitt anförande med att förklara, att ingen bestridt, att försäkringstagares premier vore att anse såsom deposita, och att, när vinst på lifförsäkringspremier återbetalades, det vore orätt att beskatta sådana återburna belopp såsom vinst. För min del vågar jag bestrida, att försäkringspremie kan anses såsom ett depositum. Efter min mening kan således utdelning af sådan vinst, som här är i fråga, ej vara återbetalning af ett depositum.

Ett premiebelopp synes mig icke vara depositum. Det kan ej när som helst återfordras, det finnes ej heller någon bestämd förfallotid för återbetalning. Den vinst, som ett lifförsäkringsbolag förvärfvar, beror på dess rörelse, d. v. s. dess beräkning af dödligheten och dess förvaltning af de inflytande medlen, särskildt på till hvilken ränta de inflytande medlen kunna fruktbargöras. Till stor del beror den vinst, som en lifförsäkringsanstalt kan göra, på huru lifräntetabellerna i verkligheten slå in. Skulle de ej slå in, lära väl de försäkrade ej få någon vinst.

Vi ha således här att göra med vinst på rörelse. Att bolaget använder den på rörelsen uppkomna vinsten till utdelning åt försäkringstagarna, betyder härvidlag ingenting. Jag blir ej fri från skatt, om jag använder vinsten å ett företag till välgörande ändamål eller något annat sådant. Och om man skall befria lifförsäkringsanstalter, bör man väl också befria andra försäkringsföretag, i hvilka utdelning af vinst eller som det här sägs »återbäring af

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

depositum» äger rum. Sådant förhållande äger ju allt emellanåt rum i brandförsäkringsanstalter.

Om frihet från skatt således skall etableras, borde den därför medgifvas i större utsträckning, för att komma alla lika berättigade till del. För min del tror jag, att denna vinst skall lika väl vara föremål för beskattning som annan vinst.

En särskild fråga är, om ej den, som mottager vinsten, också skall beskattas därför. Denna fråga är väl ej fullt afgjord. Dess afgörande beror på lagtillämpningen, och det torde kanske framdeles göras gällande, att här är beskattningsbar vinst både för bolaget och för den, som får utdelning.

Jag yrkar i förevarande afseende bifall till utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på förevarande paragraf vore framställda följande yrkanden: 1:o att densamma skulle godkännas enligt utskottets förslag; 2:o att kammaren skulle godkänna motsvarande paragraf af Kungl. Maj:ts förslag i ämnet; och 3:o af herr *Akerman* att paragrafen skulle antagas med den lydelse, som förordats i den af herr *Branting* m. fl. beträffande paragrafen afgifna reservation.

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden och förklarades propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

9 §.

Denna paragraf lydte sålunda:

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

Vid uppskattning af inkomst ur inkomstkälla, som i 7 § omförmäles, må afdrag ske för alla utgifter för inkomstens förvärfvande och bibehållande, såsom

arrende- och hyresafgift;

frälseränta och annan afgäld, som det ålegat någon att utgöra såsom ägare af fast egendom;

utgifter för fast egendoms brukande och skötsel samt för underhåll af fastighet och inventarier;

aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare;

(i utskottets förslag:)

Vid uppskattning af inkomst ur inkomstkälla, som i 7 § omförmäles, må, *utom i det fall, att ersättning för bestridande af särskilda med tjänst eller uppdrag förenade kostnader, hvarom i 8 § förmäles, blifvit af staten särskildt anvisad*, afdrag ske för alla utgifter för inkomstens förvärfvande och bibehållande, såsom

arrende- och hyresafgift;

frälseränta och annan afgäld, som det ålegat någon att utgöra såsom ägare af fast egendom;

utgifter för fast egendoms brukande och skötsel samt för underhåll af fastighet och inventarier;

kontors- och andra förvaltningskostnader; äfvensom

kostnad för utöfning af vetenskap, konst eller handaslöjd;

så ock för afgifter till pensions-, änke- och pupill-, understöds- eller annan sådan kassa, i hvilken det ålegat någon på grund af hans tjänst att vara delägare.

För värdeminskning å byggnader, grufvor, inventarier och annan dylik egendom, som användts i skattskyldigs näring, må afdrag ske i den ordning, som angifves i de vid denna förordning fogade särskilda anvisningarna.

aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare;

kontors- och andra förvaltningskostnader; äfvensom

kostnad för utöfning af vetenskap, konst eller handaslöjd;

så ock för afgifter till pensions-, änke- och pupill-, understöds- eller annan sådan kassa, i hvilken det ålegat någon på grund af hans tjänst att vara delägare.

För värdeminskning å byggnader *äfvensom* å grufvor, inventarier och annan dylik egendom, som användts i skattskyldigs näring, må afdrag ske i den ordning, som angifves i de vid denna förordning fogade särskilda anvisningarna.

I afseende å förevarande paragraf hade reservation afgifvits af herr *Hammarström*, som yrkat, att rätten till afdrag för värdeminskning, som byggnader underginge genom slitning, skulle begränsas till att afse allenast hvad Kungl. Maj:ts förslag i ämnet torde böra anses innefatta, eller värdeminskning å byggnader, som användts i skattskyldigs *näring*.

Vidare hade vid denna paragraf reservation afgifvits af herr *Nilsson* i Bonarp, som, med instämmande af herrar *O. A. Ericsson* och *J. Olofsson*, yttrat följande:

»Enär jag inom utskottet yrkat bifall till herr *Olaussons* motion nr 290, i hvad densamma afser § 9, och jag fortfarande är af den meningen, att afdrag för aflöning åt hemmavarande i verksamheten använda barn öfver 15 år bör ur billighets- och rättssynpunkt medgifvas likaväl som afdrag för aflöning åt andra biträden och arbetare, helst behofvet af skattelindring i allmänhet torde vara större i barnrika familjer än i barnlösa sådana, har jag ansett, att ifrågavarande punkt i utskottets förslag till § 9 bort erhålla följande lydelse:

Vid uppskattning — — — — —

— — — — — inventarier;

aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare samt hemmavarande barn öfver 15 år, för de sistnämnda dock ej till högre belopp än 200 kronor för hvarje barn;

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögens-
skatt.
(Forts.)

kontors- och — — — — —

särskilda anvisningarna.

I händelse af bifall till detta förslag yrkas ändring äfven i motsvarande delar af särskilda anvisningarna.»

Herr Wester: I denna paragraf stadgas den rätt till afdrag, som skulle medgifvas, för att göra denna inkomstskatt stark och bärkraftig. Men i sista punkten af paragrafen förekommer ett alldeles nytt afdrag, nämligen för värdeminskning å byggnader. Man har enligt förordningen rätt att göra afdrag för alla reparationer, för allt underhåll och dylikt, som kan förekomma vid byggnader, och nu kommer fram, att det äfven skall medgifvas afdrag af en särskild slitningsprocent för byggnader. Jag är alldeles på det klara med, att sådant afdrag bör ske för byggnad, som användes i skattskyldigs näring, men däremot är jag icke öfvertygad om, att det är riktigt, att det skall få ske i fråga om hvilken byggnad som helst. Det skulle åstadkomma hvarjehanda svårigheter och förvrida taxeringen i många fall. Man tänke sig, huru det kunde komma att yrkas afdrag med en half och ända till tre procent för många stadsfastigheter, och därigenom skulle den beräknade inkomstskatten blifva förminskad. Man har icke någon motsvarande bestämmelse i den danska inkomstskatteförordningen. Och jag tror att det skulle verka mycket ofördelaktigt, om detta skulle antagas af Riksdagen. Otvifvelaktigt skulle det blifva ofantligt många klagomål. Ty taxeringsnämnderna kunna naturligtvis icke fullkomligt bedöma, huruvida eller huru mycket ett hus minskats i värde genom slitning, utan det komme antagligen från såväl de skattskyldiges sida som från kronoombuden klagomål och klagomål i oändlighet. Därför anser jag det vara alldeles riktigt, som Kungl. Maj:t skrifvit i den sista punkten, nämligen: »För värdeminskning å byggnader, grufvor, inventarier och annan dylik egendom, som användts i skattskyldigs näring, må afdrag ske» etc. Detta anser jag tillfredsställande. Vid jordbruk och äfven vid fabriksverksamhet är det ju helt naturligt, att afdrag får ske för slitning af byggnader sådana som stall, fabriksverkstäder o. s. v., men med afseende å bostadsbyggnader blir det helt annat, och därför, herr talman, ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag utom i sista punkten, där jag yrkar bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr statsrådet Swartz: Då i afseende på denna punkt ovisshet gjort sig gällande om, hvad Kungl. Maj:t egentligen afsett, skall jag be att få säga några ord härom. Det är icke underligt, att en sådan ovisshet gjort sig gällande, ty motiveringen står verkligen ej fullt i öfverensstämmelse med klämman. Af Kungl. Maj:ts förslag framgår det, att afsikten skulle hafva varit att endast medgifva afdrag för slitage å byggnader, som användas i en skattskyldigs näring, under det att motiveringen gifver vid handen, att Kungl. Maj:t tyd-

ligen afsett afdrag för slitage å hvilka byggnader som helst. Nu ber jag att få säga, att i det här fallet motiveringen är den, som angifver den uppfattning, som Kungl. Maj:t i själfva verket har. Att affattningen af paragrafen blifvit sådan, som den är, beror på ett beklagligt förbiseende af, att den lokution, som innehålles i motsvarande förslag af 1904 års kommitterade inom finansdepartementet och som är den, som i paragrafen återgifvits, icke stämde med den uppfattning, som Kungl. Maj:t velat gifva uttryck åt. Det är ju ett förbiseende, att man icke därvidlag ändrat bestämmelsen. Jag har ansett mig böra säga detta, då både den ärade reservanten herr Hammarström och den ärade talare, som nyss uppträdde, yrkat bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Ja, det är riktigt efter orden, men efter andemeningen är Kungl. Maj:ts förslag verkligen detsamma, som nu framställts af utskottet. Den ändring behöfdes, som utskottet gjort, för att rätta meningen skulle komma fram.

Jag erkänner mycket gärna de stora svårigheter, som kunna uppstå vid tillämpningen af detta stadgande, men då man kanske icke gärna torde kunna göra någon anmärkning mot det berättigade i själfva principen, så och då jag har den öfvertygelse, att ganska snart en praxis i detta afseende skall komma att utbilda sig, som icke medför olägenheter vare sig för de skattskyldige eller för statskassan, utan skipar rättvisa åt bägge håll, tror jag, att man icke behöfver draga sig för att bifalla hvad Kungl. Maj:t har menat, d. v. s. hvad utskottet har skrifvit.

Herr Lindblad: Vid denna paragraf finnes det en reservation af herr Nilsson i Bonarp m. fl. Den rör sig om rätt till afdrag för aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare. Hvar och en, som läser bestämmelsen därom i utskottets förslag, tror naturligtvis, att afdrag skall få göras äfven för en hemmavarande son, till hvilken man betalar lön, och att man har rätt att afdraga äfven för hans kost, men i motiveringen och äfven i anvisningarna har statsrådet gifvit till känna, att det ingalunda är hans mening. Anvisningarna säga: »Ej heller må afdrag äga rum för lön och underhåll åt hemmavarande barn, som deltaga i rörelsen eller yrket, så framt de icke särskildt taxeras för sin inkomst däraf.» Härvid vill jag påpeka, att i ordet: »taxeras», ligger en tvetydighet. Man vet ej, om det syftas på taxering efter bevillningsförordningen eller efter inkomstskatteförordningen. Det är sålunda helt olika gränser, som det rör sig inom. Men i hvarje fall ligger enligt mitt och mångas förmenande en orättvisa i detta, ty det är naturligtvis högst få ogifta bonddrängar och torpardrängar, som blifva särskildt taxerade, och då kan man aldrig begripa, hvarför lagen skall uppställa den åtskillnaden, att, om bonden eller torparen betalar lön till hemmavarande son, han icke får draga af lönen, därest sonen icke är särskildt taxerad, men, om det är en fristående arbetare eller om den hemmavarande sonen skulle blifva särskildt taxerad, bonden eller torparen får göra afdrag. Det ligger en fullständig inkonsekvens i detta. Jag vågar också försäkra, att om man

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

än antager denna ordalydelse, kommer den ej att i praktiken tillämpas annat än i rena undantagsfall och efter klagomål inför högre myndighet. Ty folkmeningen kan ej begripa den åtskillnad, som lagstiftaren här ansett sig böra göra. Och nu vill jag påpeka, att det gäller våra svagaste landtbrukare, våra småbönder och torpare. Det är en känd sak, att det är svårt för torpare i våra dagar att få vare sig drängar eller pigor. Så länge de kunna hafva vuxna barn att utgöra torpskatterna eller som biträden i hemmen, lyckas det dem i alla fall att draga sig fram, men att torparen skall taxeras för den samfällda inkomst, som han och hemmavarande söner draga till hemmet, kan man ej förstå, när han dock får afdrag, om det är en oskyld, till hvilken han betalar lön.

Då jag vid en föregående votering här fann, att kammaren ej var benägen för att inlåta sig på gemensamma voteringar, vill jag påpeka, att det här är tillfälle att undvika gemensam votering. Ty reservation är antagen i Andra kammaren.

Jag ber att få yrka bifall till reservationen.

Herr statsrådet Swartz: Gentemot hvad den siste ärade talaren anført ber jag att få framhålla, att det ju är en allmänt antagen regel, att, där familjen är i intressegemenskap förenad, familjens öfverhufvud också skall erlägga skatt för de inkomster, som familjen på det sättet har. Det enda — och praktiskt sedt i hufvudsak formella — undantaget därvidlag är ju infördt för hustrun med afseende å hvad hon förtjänar. Här är ju ej fråga om att barnen själfva förtjäna någonting, utan det är ju fråga om det bidrag till det gemensamma hushållet, som genom deras arbete kan uppstå. Att medgifva afdrag, alldeles som om de vore anställda drängar i tjänst hos jordbrukaren, skulle, tror jag, vara att ganska betänkligt afvika från de principer, som ligga till grund för förslaget, och innebära en afvikelse från den beskattning, som sedan gammalt äger rum exempelvis för handverkare, som använda sina egna barn i utöfvandet af sitt yrke. Jag tror icke, att det just kan betyda så mycket för den enskilde skattskyldige, men jag vill framhålla, att det kan komma att hafva en högst afsevärd inverkan på uppbördens af inkomstskatten just från jordbrukarne.

Om det åtminstone hade framställts yrkande om att sådana afdrag som dessa skulle jämföras med de afdrag, som äro medgifna i 19 §, hade det ju icke kunnat vara så mycket att invända däremot från sistnämnda synpunkt. Ty som herrarne veta, sker afdrag enligt 19 § först sedan den beräknade inkomsten och skatteprocenten för denna blifvit fastställda enligt skatteskalen i förslaget. Sedan man på detta sätt fått skatteprocenten fastställd, ske de afdrag som äro bestämda i 19 §. Om sålunda t. ex. en person har 1,500 kronors inkomst och han har tre barn, skulle ju skatteprocenten gå ut efter den, som enligt skatteskalen är bestämd för 1,500 kronors inkomst, men endast tillämpas på 900 kronors inkomst. Om däremot detta förslag skulle antagas, blefve ju skatteprocenten bestämd, som om hela inkomsten stannar vid 900 kronor. Om jag minskar talen på

båda hållen med 200 kronor och säger, att 1,300 kronor är den skattskyldiges inkomst och att 600 kronor skola afdragas, så återstå 700 kronor, och då är vederbörande helt och hållet skattefri.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Om emellertid bestämmelserna rörande det nu ifrågasatta afdraget förekommit i 19 §, hade han åtminstone fått betala för de 700 kronorna efter den skatteprocent, som är gällande för 1,300 kronor. Jag nödgas påpeka, att detta kan hafva en högst väsentlig inverkan på statskassans uppbörd i detta afseende, hvadan jag skulle vilja hemställa äfven till dem, som nu anse, att det finnes ett visst fog för sådan framställning som af den siste talaren gjorts — och det vill jag icke neka att icke det så kan förefalla i visst afseende — att de vid detta tillfälle och vid denna riksdag måtte godkänna hvad Kungl. Maj:t här föreslagit och i så fall sedermera söka åstadkomma ett tillägg till § 19 af det innehåll här är föreslaget. En sådan framställning är ju nu omöjlig att göra, emedan Andra kammaren redan fattat definitivt beslut i denna punkt. Eljest hade man ju kunnat begagna sig af en återremiss från båda kamrarna. Men på det af mig angifna sättet skulle man ju kunna, i den mån man ville gifva vika för de kraf, som i detta fall från jordbrukarehåll framställt, göra dem rättvisa utan att därvid draga öfver statskassan de betänkliga följder, som jag befarar skulle uppstå af ett bifall till det nu framställda förslaget.

Herr Åkerberg: Jag begärde ordet, då herr Wester yrkade afslag å utskottets och bifall till Kungl. Maj:ts förslag i sista punkten.

Som herrarna torde finna, är det blott ordet »äfvensom», som i afseende å formuleringen af denna punkt skiljer utskottets förslag ifrån Kungl. Maj:ts förslag, och jag fick den uppfattningen, då herr Wester yttrade sig, att han icke läst Kungl. Maj:ts motivering till detta förslag. Denna sak har ju genom finansministerns uppträdande nu klargjorts, och det är ju alldeles gifvet, att Kungl. Maj:t afser detsamma som utskottet, hvilket framgår alldeles tydligt af hvad Kungl. Maj:t säger i sin motivering. Gentemot kammarrätten, som haft en annan mening, nämligen att man icke skulle få göra något afdrag för värdeminskning beträffande bostadshus, säger Kungl. Maj:t å sid. 110:

»För egen del kan jag icke biträda kammarrättens anmärkning. I och med det att man tager till beskattning den verkliga inkomsten af fast egendom, däri inbegripet hyresvärdet af egen bostad, kan man icke, utan åsidosättande af den skattskyldiges berättigade anspråk på afdrag för egna omkostnader för inkomstens förvärfvande, förneka honom afdrag för slitage i hela den utsträckning, hvarom nu är fråga.»

Utskottet anser, att man skall få afdrag för boningshus. Det är således tydligt, att utskottets förslag endast är ett förtydligande af hvad Kungl. Maj:t menar.

I den paragraf, hvarom herr Lindblad yttrat sig, skall jag be att få instämma med honom. Det är ganska tydligt för mig åtminstone, som känner förhållandena på landsbygden kanske bättre än de flesta i kammaren, att det skulle verka förstämning hos en del mindre jordbrukare, om de, när de hafva sina barn hemma i arbete, skola

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

komma i en sämre ställning än de, som hafva lejda arbetare. Vi veta litet hvar, huru svårt det är för de mindre jordbrukarna att få behålla sina barn hemma. De vilja ut i världen, och detta stadgande, som nu här skulle införas, torde komma att än ytterligare befordra detta missförhållande med barnens öfvergifvande af sina hem. Det är ju ganska egendomligt, att om vi antaga det föreliggande förslaget, så kommer det att inträffa, att om tvenne jordbrukare boende bredvid hvarandra båda hafva barn, får det ej afdragas för deras beräknade arbetskostnad, om de begagna sina egna barn i arbetet, men om de byta barn med hvarandra, få de rätt till afdrag, hvorigenom således detta förslag skapar — »bortbytingar». Jag tror, att det vore ganska klokt, om Första kammaren ville biträda Andra kammarens beslut i detta fall, hvilket jag är säker om skall verka till mycken tillfredsställelse för vår landtbefolkning.

Herr Hammarström: Jag har begärt ordet i anledning af herr Westers yttrande, då jag reserverat mig i samma syfte som hans yrkande afser. Jag hade eljest icke tänkt att här taga till orda.

Jag får nu säga, att jag vid behandlingen inom utskottet af denna fråga ej kunde undgå att hysa stora betänkligheter mot Kungl. Maj:ts förslag, sådant dess innehåll förklaras i motiveringen, det vill säga i finansministerns anförande till statsrådsprotokollet. Vida försiktigare hade det enligt min mening varit att stanna vid ett afdrag inom de gränser, Kungl. Maj:ts förslag i själfva lagtexten uppdrager. Detta särskildt med hänsyn till fastighetstaxeringen i städerna. Jag fruktar nämligen för att, om man skall medgifva afdrag för slitage å boningshus i städerna så ovillkorligt, som utskottets ändringsförslag här i 9 § synes angifva, däraf kommer att följa en väsentlig minskning i den skatteintäkt, som beräknats inflyta. Utan närmare instruktion för taxeringsmyndigheterna vore det måhända fara värdt, att man i praxis alltid komme att bevilja slitageafdrag efter någon viss likformig procentsats. Emellertid har nu utskottet med beaktande af denna fara sökt förebygga den på en annan väg, nämligen genom att omredigera motsvarande bestämmelser i anvisningarna. Det är på sid. 60 i utskottets betänkande som man finner dessa omredigerade bestämmelser, afsedda att ävägbringa en varsam och riktig tillämpning af medgifvandet i fråga. Det heter där:

»Därest byggnader kunna anses äfven med noggrant underhåll och aktsam vård vara underkastade värdeminskning genom slitning, må för den värdeminskning, som af dylik anledning ägt rum under näst föregående år, afdrag äga rum.»

Jag föreställer mig, att, om taxeringsmyndigheterna ställa sig denna anvisning till efterrättelse, faran är ganska väsentligt reducerad.

Då nu Andra kammaren antagit utskottets förslag i denna del, vill jag icke genom att vidhålla mitt reservationsvis framställda yrkande ifrågasätta ytterligare en gemensam votering. Jag har alltså icke något yrkande att framställa i denna punkt.

Hvad beträffar den andra frågan, som nu föreligger, eller om afdrag för hemmavarande barn, har jag icke mycket att tillägga till

hvad finansministern i detta stycke anförde. Jag vill endast säga, att då jag för en stund sedan framhöll faran af att vara alltför liberal vid beviljande af afdrag, och då jag anmärkte, att dessa afdrag ofta nog spelade en mindre roll för den skattskyldige, men däremot kunde verka afsevärd minskning i statsinkomsten, var det särskildt detta afdrag jag hade för ögonen. Jag antager, att man här, om någonsin, kan säga, att många bäckar små göra en stor å, och jag tror, att det vore rätt oklokt att följa Andra kammarens beslut i denna fråga. Däremot synes man ju kunna ernå en tillfredsställande lösning på annat sätt, nämligen det, som finansministern anvisat, eller genom ändrad lydelse af 19 §, ehuru väl det torde möta vissa svårigheter att redan vid denna riksdag åstadkomma en dylik ändring.

Jag yrkar alltså bifall till utskottets förslag.

Friherre Beck-Friis, Carl Joachim: Som herrarne redan af herr finansministern hört, gjorde sig olika uppfattningar gällande, huru denna paragraf skulle tolkas med afseende å slitage å byggnader, och då framställdes önskingar att äfven slitage skulle få beräknas för alla fastigheter. Däremot invändes, att t. ex. ett stenhus uti en större stad icke kan i följd af ålder och slitning anses undergå någon väsentlig värdeförminskning. Men å andra sidan framhölls, att personer, som fått skatta för inkomst genom upplåtande af lägenheter och sådant eller mindre bostäder på landet, i villasamhällen och dylika, måste med sin inkomst amortera värdet af dessa byggnader, när dessa byggnader efter en jämförelsevis kort tidsperiod kunde anses förslitna och måste ombyggas, och när ombyggnaden behöfde ske, var kapitalvärdet borta å byggnaden. Det var för att icke dessa afskrifningar skulle blifva alltför stora, som utskottet beslöt sig för att införa den bestämmelse i anvisningarna, som af herr Hammarström redan blifvit uppläst, och som väsentligen inskränker tillämpningen af detta stadgande, så att det icke får förekomma i annat fall än då en *verklig* värdeminskning föreligger. Vidare ber jag att få påpeka, att i den själfdeklaration den skattskyldige är ålagd att afgifva måste utsättas det belopp, hvarmed han gör anspråk på afdrag för slitage, så att taxeringsmyndigheterna alltid komma i tillfälle att kontrollera, att icke afdrag ske till för stora belopp. På grund häraf ber jag att få yrka bifall till hvad utskottet föreslagit i denna del.

Beträffande det afdrag, som skulle få ske för hemmavarande barn och hvarom framställning här skett, är det en mycket svår sak att bestämma, att icke dessa afdrag blifva alltför stora. Nu är väl förhållandet i allmänhet det, att om en familj behåller sönerna hemma, får man gifva dem kontanta bidrag och naturaförmåner, men räknar man ut värdet häraf, kläder och föda m. m., gå nog deras inkomster upp till samma värde som en dränglön. Ifall dessa skulle gå upp till 500 kronor, skall ju denna inkomst taxeras, och i så fall äger husfadern rätt till motsvarande afdrag i sin inkomstbeskattning. Emellertid har här nu framställts ett yrkande från en del ledamöter

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögens-
skatt.*
(Forts.)

i Andra kammaren, hvilket äfven blifvit af Andra kammaren antaget, att afdrag skulle få ske till visst belopp för i den skattskyldiges verksamhet använda hemmavarande barn, men tydligt är, att en dylik bestämmelse skulle kunna gifva anledning till mycket godtycke.

Herr Wester: Jag ber blott att få svara den ärade representanten på Skaraborgsbänken, att utskottet visserligen sett både hvad Kungl. Maj:t i denna fråga sagt och hvad Kungl. Maj:t har menat, men särskildt inom afdelningen var man till en början nästan öfverens om att hvad Kungl. Maj:t sagt i lagtexten var riktigare, än hvad som fanns i motiveringen. Vi ansågo, att det skulle blifva så mycket svårigheter och olägenheter vid taxeringen, så att man därför ej ville draga in denna slitningsprocent i taxeringen i andra hänseenden än det förut påpekats. Men så uppstod en omständighet, som kanske just bestämde utgången. och det var att man kom att tänka på alla de egnahemmen, där denna slitningsprocent med stor fördel skulle kunna komma till användning. Ja, det må så vara, men jag tror, att om de egnahemmen väl underhållas och få sina reparationer o. s. v., så får man därigenom så stora afdrag, att byggnaderna kunna väl underhållas och att man i detta fall icke behöfver göra något afdrag för slitage. Då emellertid herr finansministern anser, att utskottets förslag är bra, skall jag be att få återtaga mitt yrkande.

Herr Östberg, Johan: Ehuru jag knappast hade trott, att kammaren vid denna sena tid på riksdagen skulle ingå på någon detaljerad granskning af föreliggande förslag, vill äfven jag dock nu för min del med några ord bidra till densamma.

Det är alldeles klart, att det här föreskrifna afdraget kommer att i verkligheten erbjuda ganska mångfaldiga svårigheter och leda till att inkomsten af fast egendom för statskassan kommer att betydligt reduceras. Särskildt är det att befara, att inkomstbeskattningen af jordbruksrörelsen, därest man fullt utnyttjar afdragsmöjligheterna, icke kommer att tillföra statskassan något afsevärdare belopp.

Om man nu ock skulle medräkna afdrag för värdeminskning å byggnader, som användas i näring eller industriell drift såsom verkstäder och dylikt, är det svårt att förstå, hvarför man skall lämna afdrag för bostadshus och andra byggnader, där man ej egentligen kan tala om någon slitning. I hvarje fall blir det svårt att finna den procent, hvartill slitningsafdraget för hvarje år bör anses uppgå. Att här få någon bestämd praxis, när praxis skall afgöras af utöfver hela landet spridda taxeringsmyndigheter och endast i enstaka fall några prejudikat, i följd af dessa frågors hänskjutande till högsta instans, äro att påräkna, blir nog ej heller så lätt. Jag tror det vore klokt att undantaga åtminstone bostadshus från afdragsrätt för värdeminskning. För öfrigt, hvarmed skall man mäta värdeminskningen eller hvarefter skall den beräknas? Om penningens värde faller, uppstår ju därigenom en prisstegring, som motväger värde-

minskningen. Det är i hvarje fall att befara att dessa afdrag, hvad inkomst af fast egendom beträffar, komma att blifva åtskilligt för högt beräknade.

Hvad härefter vidkommer den andra här diskuterade punkten, nämligen att jordbrukare, som använda egna barn såsom biträden, skola få afdrag, är det ju knappast någon opposition, som i det afseendet kan riktas mot affattningen af förevarande paragraf, ty där står, att afdrag får ske för de »i skattskyldigs verksamhet använda biträden». Då således barnen verkligen biträda, skulle man efter denna lydelse få draga af kostnaderna för desamma helt och hållet. Inskränkningarna komma i »anvisningarna», och det är ej första gången i detta förslag man finner en begränsning gifven i anvisningarna, som ej förekommer i den egentliga lagtexten. Oppositionen bör sålunda rikta sig mot den punkt i anvisningarna, där man som sagt inskränker det generella medgifvande, man här i 9 § gifvit.

Vare sig man begagnar sig af sina barn eller andra som biträden vid fastighetens skötsel, skall enligt denna paragraf afdrag medgifvas. Men sedan heter det i anvisningarna, att afdrag ej får ske i fråga om jordbruket »för lön och underhåll åt den skattskyldiges hemmavarande barn, som deltaga i arbetet med egendomens skötsel, så framt de icke särskildt taxeras för inkomsten». Samma begränsning är gifven i afseende å afdrag för hemmavarande barn i andra näringar eller annan rörelse, där alltså kostnader för hemmavarande barn få afdragas blott om barnen själft äro taxerade.

Den reservation från Andra kammaren, hvilken här talats om, är enligt sin ordalydelse icke inskränkt till jordbruksnäringen allenast utan afser alla näringar, således alla handtverkare och handlande och alla industriidkare, som i sin rörelse använda biträde af sina egna barn. Alla dessa skulle nu få rätt till afdrag, och reservationen är till och med så generell formulerad, att det kan se ut som om man för alla hemmavarande barn öfver 15 år skulle få afdrag intill 200 kronor, vare sig de användas till biträde eller icke.

Här är sagdt, att det icke kan vara rimligt, att jag ej skall få afdrag för barn, som jag använder till biträde, då jag får draga af för andra. Ja, stadgandet har naturligtvis kommit till för att man icke på obehörigt sätt skall minska familjefaderns beskattningsbara inkomst. Men man har haft ett annat sätt, som praktiseras utomlands, och eftersom detta förslag kanske skall komma att undergå omarbetning i vissa delar, kan ju den utländska metoden i detta fall vara förtjänt af beaktande. Där beskattar man i åtskilliga fall en intressegrupp eller en familj som enhet, men tager ock vid beräkandet af existensminimum hänsyn till, huruvida gruppen består af flera medlemmar än en, under det att våra bestämmelser om existensminimum endast hänföra sig till familjefadern.

För min del tror jag icke någon anmärkning bör göras mot den nu föreliggande paragrafen, och jag tror icke, att den reservation, som här är framställd, är så affattad, att den bör bifallas, utan de herrar, som vilja hafva ändring i det syftet, som här antydts, böra naturligtvis, när man kommer till anvisningarna, yrka uteslutande af

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögens-
skatt.*
(Forts.)

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenshets-
skatt.

(Forts.)

orden att afdrag ej får ske »för lön och underhåll åt den skattskyldiges hemmavarande barn, som deltaga i arbetet med egendomens skötsel, så framåt de icke särskildt taxeras för inkomsten». Det är där yrkandet rätteligen bör framställas.

Herr Gezelius: Jag yrkar bifall till herr Nilssons i Bonarp m. fl. reservation och jag gör detta därför, att jag finner reservanternas hemställan vara rättvis och billig, men skall icke trötta herrarne med någon närmare utveckling af denna min uppfattning. Men jag anser det befogadt, att, gentemot *den* statsfinansiella synpunkt, som herr finansministern framhållit, eller skatteintäktsynpunkten — och hvilken nog synes blifva det väsentligen afgörande skälet för anslutning till utskottets förslag — få säga, att jag är icke öfvertygad om, att från statsfinansiell synpunkt, men taget i vidsträcktare bemärkelse än den rena skattesynpunkten, utskottets förslag är lyckligt, ty det är ett statsfinansiellt intresse, att lagstiftningen söker motverka, ej medverka till ett sakförhållande, som ingen kan vara blind för i vår tid, barnens flykt från de små jordbrukarehemmen. Jag tror därför, att om man anser herr Nilssons i Bonarp uppfattning i frågan vara rättvis, bör man äfven af statsfinansiella skäl ej tveka att låta denna uppfattning komma till synes i denna lagstiftning. Och då jag omfattar den meningen, anser jag också, att en social synpunkt här är fullt berättigad. Och visst är, att numera i långt större omfattning än tillföre de små jordbrukarehemmens vidmakthållande i familjens intresse blifvit ett statsintresse.

Jag ber slutligen att få erinra därom, att ännu har icke 13 § af lagförslaget blifvit behandlad i kammaren. Jag tänker mig, att hos en eller annan den uppfattningen skulle kunna göra sig gällande här, att den ändring i 13 § 2:o a), som utskottet gjort, är ett från statsfinansiell synpunkt tillräckligt offer särskildt åt de små jordbrukarne. Jag för min del kommer icke att ansluta mig till utskottets uppfattning i den punkten och jag är icke alls viss på, att utskottets förslag där blir kammarens beslut. Jag vågar framhålla den synpunkten därför, att det skulle kunna i någon mån inverka vid bedömandet af hvad ur statsfinansiell synpunkt kan anses vara beaktansvärdt i afseende på föreliggande paragraf.

Gentemot den siste ärade talaren ber jag endast få erinra, att reservanterna sluta sin reservation med att, i händelse af bifall till densamma, yrka motsvarande ändring uti anvisningarna.

Herr Lindblad: Herr Åkerbergs exempel om »bortbytingarne» var drastiskt men sant och för att icke uppmuntra den trafiken, att man blott låter skrifva sina barn hos sin granne, men kanske i verkligheten har dem hemma, tror jag att man bör gå den här vägen, men dessutom finnes ytterligare ett skäl.

Den bevillningsförordning, som är förelagd Riksdagen till antagande, stadgar, att torp skola särskildt taxeras, och således får torparens hädanefter betala såväl kronoskatt för torpet enligt bevillningsförordningen som kommunalskatt, och detta kommer att öka

hans årliga debetsedel med 25 à 30, ja, i vissa trakter ända upp till 50 kronor. Vid sådant förhållande tror jag, att ett antagande af förslaget i fråga endast vore att skipa en billig rättvisa. Ty den statsfinansiella synpunkten har ofantligt liten betydelse i detta fall. Högst 200 kronors afdrag för hvarje barn gör en skatt på 80 öre högst 1:20 till kronan, men för torparen kan denna årliga utgift hafva någon betydelse. Det kunna vi förstå, när vi sett hvilken storm som uppstod, då det blef fråga om kaffetullen, som ju icke skulle fördyra för ett tämligen stort hushåll med mera än cirka 1 krona 50 öre för år. Man kan då veta, att för en torpare blir hans debetsedel ännu mindre välkommen, då den skall figurera med denna extra beskattning för honom, 80 öre eller 1:20 för hvarje hemmavistande son eller dotter.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Herr statsrådet Swartz: Jag vill icke att någon skall förebrå mig efteråt, att jag låtit en sådan uppgift, som den siste ärade talaren lämnat med afseende å detta afdrags betydelse i skattehänseende, stå obemött. Jag förstår verkligen icke, huru den ärade talaren har kunnat räkna ut hvad det gör, det kan icke jag åtminstone. Men såsom jag nyss framhöll, kan en bestämmelse i denna väg medföra skattefrihet. Något närmare sanningen i den delen skulle man kunna komma, för den händelse man följer de anvisningar, som jag tillät mig gifva, och gör en sådan bestämmelse i 19 §, ty därigenom riskerar man åtminstone icke, att den, som har barn hemma i sitt arbete, blir fullkomligt skattefri, äfven om hans inkomst utan dessa barnafdrag är ganska väsentlig. Han får åtminstone betala hvad som återstår, sedan afdrag gjorts, efter den procent, som skulle gälla för inkomsten, innan afdragen gjordes.

Herr Östberg, Johan: Jag anser mig skyldig, att innan kamraren går till votering, fästa uppmärksamheten på, att den nu föredragna paragrafen afser alla rörelser och näringar, således icke endast jordbruk, och att den innehåller ett generellt stadgande om afdrag för kostnaden för biträden, de må nu vara egna eller andras barn. Med den reservation, hvartill här yrkats bifall, synes man åter vilja här mena, att man skulle inskränka sig till jordbruksrörelsen. Men om så sker, skulle handlande, handtverkare och öfriga näringsidkare i städerna blifva i fråga om afdrag för sina hemmavarande barn, hvilka användas som biträden, i visst afseende sämre ställda än jordbrukarne.

Man har nu väl beträffande jordbruket och rätten till afdrag för hemmavarande barn velat ha en begränsning. Uti den ursprungliga paragrafen finnes ej någon begränsning, ty paragrafen medger för jordbruket såväl som annan näring, handverk och rörelse fullständig rätt till afdrag för kostnaden för använda biträden, det må vara egna eller andras barn, men enligt reservationen skulle det stadgas att afdrag för hemmavarande barn i jordbruket skulle få ske i fall, där de icke äro särskildt taxerade, allenast med 200 kronor för hvarje barn.

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögens-
skatt.
(Forts.)

Hela denna afdragsrätt kan nog föranleda till missbruk såväl i jordbruket som i andra näringar. Därpå finnas nog redan exempel från handel, handverk och industri. Vill man emellertid med hänsyn till jordbruket begränsa afdraget för hemmavarande barn i vissa fall till 200 kronor, bör den bestämmelsen inflickas i punkt 1:o, II) af anvisningarna äfvensom utsträckas att gälla äfven andra näringar.

Jag tror, att rent formellt sett skulle ett beslut lika med Andra kammarens, som antagit reservationen, få en större innebörd än man kanske här tänkt sig, och att de, som vilja hafva detta afdrag för landtbruket, få formulera detta, när man kommer till anvisningarna, och där inflicka den formulering, som bör gifvas åt denna bestämmelse. Enligt den af utskottet förordade lydelsen af paragrafen får landtbrukaren, liksom alla andra, fullständig frihet att afdraga alla kostnader för biträden.

Herr Lindblad: Gentemot herr statsrådet vill jag påpeka, att här också är ett fall, där teori och praktik skilja sig högst väsentligt från hvarandra. Praktiken håller icke hvad teorien loftar. Här är visst icke fråga om, att någon skall *undgå* beskattning på detta sätt, ty ingen taxeringsmyndighet i världen vill beskatta honom på grund af enbart detta stadgande för de 200 kronorna för hemmavarande son eller dotter, den enda taxeringsbara inkomsten; då följer taxeringsmyndigheten helt enkelt den gamla domareregeln: »hellre fria än fälla!» Och det kommer enligt mitt förmenande aldrig till högre taxeringsmyndighets kännedom.

Jag anser, att man bör taga hänsyn till denna grupp, den består dock af 150,000 personer, som *kunna* få kännning häraf. Vi ha skapat nya rösträttsskaror; vilja vi möta dem med en orättvisa sådan som denna, så tror jag, att de hafva skäl att anse Första kammaren för en *hård* kammare.

Herr Ljungberg: Jag ber att få tillkännagifva, att vi inom utskottet kände stora sympatier för att medgifva afdrag för hemmavarande barn, och att alla de synpunkter, som här framförts, tagits i betraktande inom utskottet, men att vi icke vågade oss på att i denna paragraf göra någon ändring, hvilken i många fall skulle leda till hvad chefen för finansdepartementet påpekade, nämligen fullständig skattefrihet för ett stort antal jordbrukarfamiljer, såsom herr Lindblad uppgaf, omkring 150,000 stycken. Det ifrågasatta afdraget komme därför att allt för betydligt inverka ur statsfinansiell synpunkt sett, hvarför vi icke kunnat vara med om att tillstyrka samma afdrag. En mindre landtbrukare behöfver, om han skulle anställa främmande personer i sin tjänst för att drifva sitt jordbruk, kanske endast 2 personer. Men skulle han i hemmet hafva t. ex. 6 vuxna barn, komme nog afdragsrätten att medföra den påföljden att alla 6 barnen ansåges behöfliga för jordbrukets skötsel och att anspråk gjordes gällande på 1,200 kronors afdrag, trots det ringa utnyttjandet af barnens arbetskraft. Däremot skulle jag för min del vilja vid en kommande riksdag medverka till ett beslut i den riktningen, som

nyss angafs från statsrådsbänken, att genom ett tillägg till § 19 ur skattesynpunkt visa mera hänsyn för den, som har ett större antal familjemedlemmar att tillgodose. Och i förhoppning att ett förslag i den riktningen skall framkomma, ber jag att för närvarande få yrka bifall till paragrafen oförändrad.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*

(Forts.)

Herr Åkerberg: Här har talats mycket förut i dag om rättvisa och billighet. Jag tror emellertid icke, att, om en landtbrukare har några barn öfver 15 års ålder hemma på gården, dessa få gå sysslösa. Herr Östberg har påvisat det orätta däri, att om vi antaga det föreliggande förslaget, blir följden, att jordbrukare icke få göra afdrag för barn, som han har i arbetet, men att handtverkare och andra personer få det. Det kan naturligtvis icke vara någon rättvisa däri, men jag tror, att herr Östberg har krånglat bort saken för herrarna, och jag skall be att få påpeka, att i reservationen ligger en garanti för, att icke genom ett antagande af densamma missbruk på detta område skola uppkomma, den nämligen, att för hvart barn får icke afdragas mer än 200 kronor. Det är således förebyggdt missbruk i detta afseende, och jag är förvissad om att detta också är hvad som reservanten har menat. Det påvisades just inom utskottet, att om förslaget antoges i den form, som reservanten gifvit åt förslaget, kunde det ej blifva tal om missbruk. Jag finner det vara stora skäl till att herrarna bifalla förslaget, ty det är så rättvist och billigt, att jag har svårt förstå, att detta icke inses af enhvar.

Herr Östberg, Johan: Jag har förbisett, att reservationen kan afse, ehuru förslag i den vägen ej formulerats, att ändra äfven den *generella* bestämmelsen i »anvisningarna», hvilken lyder »ej heller må afdrag äga rum för lön och underhåll åt hemmavarande barn, som deltaga i rörelsen eller yrket, så framt de icke särskildt taxeras för sin inkomst däraf». Denna bestämmelse, som inryckts under punkt 5:o), bör naturligtvis, om reservationen bifalles, undergå den förändring, som medför motsvarande förhållanden mot dem, hvilka blifvit stadgade för landtbruket, jämväl för andra näringsidkare.

Om sådant iakttages, blir det resonemang, som jag förut fört beträffande denna reservation, icke vidare giltigt.

Af bifall till reservationen skulle då följa, att i hvarje näring, handverk, handel, industri och jordbruk man skall få, äfven där hemmavarande barn icke äro särskildt taxerade, göra afdrag för dem, såvida de användas i näringen eller rörelsen till ett belopp af högst 200 kronor. I detta sista ligger gifvetvis äfven den innebörden att *begränsa* afdraget för hemmavarande barn.

Vid sådant förhållande möta icke de betänkligheter, som jag förut funnit, mot ett bifall till reservationen.

Herr Hammarskjöld: Det är en omständighet, som jag tror icke blifvit berörd under denna diskussion rörande skattefrihet för hemmavarande barn, och det är den, att, såvidt jag vet, det torde höra till sällsyntheterna, att en son, som går hemma i faderns arbete,

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

får samma lön som en dräng. Drängens löneförmåner äro nog betydligt större än de vare sig kontanta eller in natura, som sonen får. Därför är det tydligt, att om en jordbrukare har hemmavarande barn i sin tjänst, så har han därigenom en billigare arbetskraft än om han håller sig med lagstadgade tjänare. Men har han en billigare arbetskraft, har han också större förmåga att betala skatten. Jag anser detta vara en viktig omständighet, och den gör, att jag anser mig böra hålla på utskottets förslag.

Rop på proposition hördes nu.

Herr Larsson: I våra dagar göres så mycket för de egna hemmen, och de understödjas för att jordbruket skall bestå. Hvad är orsaken till, att barnen hos bonden ofta söka sig arbete hos industrien? Jo, där få de kontant lön och större betalning. Då jag tycker, att, om bonden har sina barn hemma, de bidraga till höjande af hans jordbruk och till konsolidering af jordbrukets själfständiga ställning, så anser jag, att herr Nilssons i Bonarp reservation, som går i den riktningen, att bonden åtminstone får fördelen af mindre beskattning, om barnen hjälpa honom i arbetet, bör af mig biträdas. Genom ett bifall till den skulle både vid småbruken och de större gårdarna sönerna bidraga till deras framtid. Därför ber jag att få yrka bifall till reservationen.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande föreliggande paragraf yrkats, dels att densamma skulle godkännas med den af utskottet föreslagna lydelse, dels ock att kammaren skulle antaga det förslag, som innefattades i den af herr Nilsson i Bonarp vid föreliggande paragraf afgifna reservation.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner 9 § af bevillningsutskottets i betänkande nr 29 punkten 1 afgifna författningsförslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den af herr Nilsson i Bonarp vid föreliggande paragraf afgifna reservation.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstningen befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—52:

Nej— 78.

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

Herr vice talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 7 på aftonen.

10 och 11 §§.

Godkändes.

13 §.

Denna paragraf hade följande lydelse:

(i *Kungl. Maj:ts förslag*.)

13 §.

Såsom förmögenhet taxeras skattskyldigs tillgångar, i den mån de öfverstiga hans skulder.

Vid taxeringen skola såsom tillgångar upptagas:

1:o fast egendom;

2:o lös egendom, såsom

a) lefvande och döda inventarier;

b) grufvor, fartyg;

c) råämnena, varor och dylik lös egendom;

d) penningar, aktier, lotter i solidariska bankbolag, andelar i bolag, föreningar för ekonomisk verksamhet och rederier, som ej äro aktiebolag, fordringar, obligationer och andra värdepapper;

e) patent- och förlagsrätter;

f) rätt till skogsafverkning å annans mark samt rätt till stembrott eller därmed jämförlig rätt att i visst afseende tillgodogöra sig annans fasta egendom;

g) tomträtt äfvensom besittningsrätt till fast egendom, där innehafvaren ej enligt 15 § skall

(i *utskottets förslag*.)

13 §.

Såsom förmögenhet taxeras skattskyldigs tillgångar, i den mån de öfverstiga hans skulder.

Vid taxeringen skola såsom tillgångar upptagas:

1:o fast egendom;

2:o lös egendom, såsom

a) lefvande och döda inventarier, därest värdet öfverstiger 3,000 kronor;

b) grufvor, fartyg;

c) råämnena, varor och dylik lös egendom;

d) penningar, aktier, lotter i solidariska bankbolag, andelar i bolag, föreningar för ekonomisk verksamhet och rederier, som ej äro aktiebolag, fordringar, obligationer och andra värdepapper äfvensom smycken;

e) patent- och förlagsrätter;

f) rätt till skogsafverkning å annans mark samt rätt till stembrott eller därmed jämförlig rätt att i visst afseende tillgodogöra sig annans fasta egendom;

g) tomträtt äfvensom besittningsrätt till fast egendom, där innehafvaren ej enligt 15 § skall

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

anses såsom ägare, så vida rättigheten är utan vederlag eller mot visst belopp en gång för alla upplåten för innehafvarens lifstid eller för tid, hvaraf vid nästföregående års utgång återstodo minst fem år;
h) rätt till ränta, afkomst af fast egendom eller annan stadigvarande förmån, som icke afses i 2:o g), så vida rättigheten är förhandenvarande och bestämd att tillgodonjutas för den berättigades lifstid eller för tid, hvaraf vid nästföregående års utgång återstodo minst fem år.

Såsom tillgångar skola icke upptagas:

möbler, husgeråd, *smücken* och andra lösören, som äro afsedda för skattskyldigs och hans familjs personliga bruk;

konstverk, bok-, konst- och därmed jämförliga samlingar, så framt ej ägaren med dem drifver handel eller yrkesmässigt håller dem för allmänheten tillgängliga;

kapitalvärdet af undantagsförmåner och pension äfvensom af annan förmån, hvilken åtnjutes på grund af ett förutvarande tjänsteförhållande;

rätt till ränta, afkomst eller förmån, som är bestämd att tillgodonjutas för den berättigades lifstid, där värdet af hvad han årligen må i sådant afseende åtnjuta understiger 1,000 kronor;

rätt till förmögenhet, hvaraf en annan för närvarande åtnjuter afkastningen.

(i utskottets förslag:)

anses såsom ägare, så vida rättigheten är utan vederlag eller mot visst belopp en gång för alla upplåten för innehafvarens lifstid eller för tid, hvaraf vid nästföregående års utgång återstodo minst fem år;

h) rätt till ränta, afkomst af fast egendom eller annan stadigvarande förmån, som icke afses i 2:o g), så vida rättigheten är förhandenvarande och bestämd att tillgodonjutas för den berättigades lifstid eller för tid, hvaraf vid nästföregående års utgång återstodo minst fem år.

Såsom tillgångar skola icke upptagas:

möbler, husgeråd och andra *inre* lösören, som äro afsedda för skattskyldigs och hans familjs personliga bruk;

konstverk, bok-, konst- och därmed jämförliga samlingar, så framt ej ägaren med dem drifver handel eller yrkesmässigt håller dem för allmänheten tillgängliga;

kapitalvärdet af undantagsförmåner och pension äfvensom af annan förmån, hvilken åtnjutes på grund af ett förutvarande tjänsteförhållande;

rätt till ränta, afkomst eller förmån, som är bestämd att tillgodonjutas för den berättigades lifstid, där värdet af hvad han årligen må i sådant afseende åtnjuta understiger 1,000 kronor;

rätt till förmögenhet, hvaraf en annan för närvarande åtnjuter afkastningen.

Herr Wallenberg: Med antagande af denna förordning om progressiv inkomst- och förmögenhetsskatt har svenska Riksdagen fastslagit den principen, att den direkta skattebördan skall fördelas i förhållande till individernas förmögenhet och förmåga, d. v. s. att den del af statens inkomster, som utgöres af direkta skatter, icke skall fördelas pro rata parte på landets invånare, utan att större delen skall läggas på ett fåtal.

Jag godkänner den principen, men endast i fall den tillämpas så som den bör tillämpas, endast i fall man icke börjar att göra undantag från denna princip, sedan man från de små har aflyftat skattebördan, ty då blir en sådan lag förhatlig. Jag uttalar så mycket hellre denna åsikt, som herr ordföranden i bevillningsutskottet i dag två särskilda gånger har förklarat, att han anser, att man bör vara varsam vid medgifvande af afdrag. Vidare har en ärad ledamot af bevillningsutskottet också förklarat, att man bör begränsa undantagen från skattskyldighet till det minsta möjliga.

Jag har tagit till orda, därför att jag icke kan vara med om förslaget i 13 § 2 punkt mom. a), att lefvande och döda inventarier skulle fritagas från skatt, därest värdet understiger 3,000 kronor. Jag kan icke finna något rimligt skäl för ett sådant undantag. Vi hafva visserligen under den förda diskussionen upplysts om, att detta är resultatet af en kompromiss, men hvilken kompromiss få vi icke veta. Det sades, att om icke detta lagts fram, skulle den andra parten hafva gjort åtskilliga förändringar, som för de skattskyldiga förtyngt hvad Kungl. Mat:t föreslagit.

Jag har vidare den anmärkningen mot undantagandet af dessa lefvande och döda inventarier, att i mom. b) föreskrifves, att man skall såsom tillgång upptaga fartyg. Det torde icke vara obekant för herrarna, att Sverige har en mycket lång kuststräcka, och att denna är bebodd af en befolkning, som lifnär sig med ett torftigt jordbruk, men äfven fiske och någon sjöfart. Da frågar jag: med hvad skäl skall en bonde, som bor en half eller en mil inåt landet, få undantaga sina hästar, vagnar och andra inventarier, då däremot en fiskare, som har ett litet fartyg med ett värde, understigande 3,000 kronor, med hvilket fartyg han idkar fiske eller fraktfart, dock icke får göra undantag för detta? Åtminstone kan icke jag läsa lagen på annat sätt.

Det har vidare sagts här, att vi icke böra göra sådana ändringar, som kunna minska den inkomst, som herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har beräknat. Detta har också poängterats af ordföranden i bevillningsutskottet. Han talade om, att småsaker skulle spela en roll i detta hänseende, men det jag nu talar om är ingen liten utan en ganska stor sak. Äfven det skälet således anser jag icke tala för, att de döda och lefvande inventarierna skola få undantagas.

Det har vidare sagts här, att man icke i Första kammaren bör ändra hvad Andra kammaren har beslutat, ty då få vi gemensam votering. Jag håller före, att om Andra kammaren fattar beslut i frågor, där den anser sig vara den bestämmande, så är detta icke något skäl, hvarför Första kammaren skall besluta mot sin öfvertygelse. Hvad den gemensamma voteringen beträffar, lära vi nog få den i alla fall. Kamrarna hafva ju redan fattat stridande beslut i fråga om 5 §, i det att Första kammaren bifallit utskottets förslag, och Andra kammaren med 40 rösters öfvervikt beslutat, att medlem af konungaätten skall för sin privata förmögenhet betala skatt i likhet med andra. Jag ryggar således icke tillbaka för ytterligare gemensamma voteringar.

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

Jag yrkar alltså, att orden: »därest värdet öfverstiger 3,000 kronor»; skola utgå ur momentet, eller med andra ord, jag yrkar bifall till Kungl. Maj:ts förslag; och vill tillägga, att vore jag svensk odalman, skulle jag vara för stolt för att taga emot sådana allmosor.

Herr Bohnstedt, Knut: Jag skall be att till alla delar få instämma i hvad som nyss yttrades af herr Wallenberg och endast tillägga några ord med afseende på en annan punkt i paragrafen. Det tyckes vara mycket illa beställt med statens inkomster, när bevillningsutskottet har sökt skrapa ihop några tiotusen kronor genom att föreslå skatt på smycken. Det är visserligen ingen stor sak, men jag kan dock icke uppfatta det på annat sätt än som en ren okynnesbeskattning. Nu säger man, att detta är en kompromiss, och det må så vara, men jag vill hemställa till kammaren, om man bör uppmuntra sådana småaktiga kompromisser. Jag yrkar för min del bifall till Kungl. Maj:ts förslag, och jag anser däraf följa, att jag är skyldig begära votering till förmån för Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Östberg, Johan: Under den föregående principdebatten blef denna § belyst, och jag skall icke återkomma till hvad då yttrades. Jag vill endast erinra om, att principdebatten afslutades med två uttalanden, det ena angifvande att Första kammaren i stället för att uttömma sig i en principdebatt, som kanske vore lönlös, borde se till, att i de särskilda paragraferna infördes sådana förbättringar och jämkningar, hvartill skäl funnes, så att man vid eventuell gemensam votering hade större utsikt att genomdrifva en förnuftig lydelse af de särskilda stadgandena. Det var den riktlinje, som herr Olof Jonsson angaf i sitt yttrande.

Herr vice talmannen gjorde däremot, så vidt jag kunde fatta, gällande, att man borde se till, att man icke ändrade hvad ett öfvervägande flertal i Andra kammaren omfattat med intresse, därför att vid de gemensamma voteringarna skulle man ändå ligga under. Men om denna princip skulle uppställas såsom norm för Första kammarens verksamhet såväl i dessa skattefrågor som i andra saker, så skulle det leda till en disciplineringens väg, som förde med sig förintelse.

Hvad denna § beträffar, så är den af en föregående talare belyst. Vi hafva gått att införa en skatt på förmögenhet, hvilken redan i och för sig medför en dubbelbeskattning, där den samlade förmögenheten uppkommit af inkomst, som tillförene beskattats. Vi hafva gjort denna dubbelbeskattning af förmögenheten progressiv, hvilket är mycket sällsynt i andra länder. Men vi hafva också gjort den progressiv på det sättet, att detta tillägg ökar skattesatsen för den inkomst, jag eljest har.

Vid allt detta är det då naturligtvis af yttersta vikt att under förmögenheten icke föra in något, som omöjlig kan gifva inkomst. Då kommer man in på lyxbeskattning, som är helt och hållet främmande för den progressiva förmögenhetsskatten, framför allt när denna är kombinerad med och inverkar på den progressiva inkomstskatteskalan. Det är gifvitvis orimligt att t. ex. låta en större automobil

medföra, att icke allenast skatten blir progressiv på detta större belopp utan också att den inkomst jag har blir högre beskattad. Det är dessa tillägg från lyxbeskattningens sida, som bevillningsutskottet gjort till Kungl. Maj:ts förslag, och det har gjort dessa tillägg för att få bort skatt på inventarier under 3,000 kronor. Såsom kompen- sation för denna lindring har utskottet velat införa skatt på smycken, och skatt på yttre lösören såsom lyxekipage, automobiler, lustjakter och dylikt. Nu är det naturligtvis mycket svårt för t. ex. affärsmän och läkare, som ha automobiler, att säga, om de äro uteslutande afsedda för personligt bruk eller för rörelsen eller yrket. Vid tillämpningen kommer bedömandet häraf alltid att bli föremål för vanskligheter.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Men vidare är det orimligt att i denna förmögenhetsbeskattningslag draga in en sådan lyxbeskattning, som här är i fråga. Och denna lyxbeskattningstendens måste man i detta sammanhang motsätta sig. En annan fråga är, om svenska staten och de svenska kommunerna vilja införa en lyxbeskattning, men om så är, måste man ordna denna efter lyxbeskattningens egna principer och icke sammanblanda den med en progressiv förmögenhets- och inkomstskatt.

Orsaken till att man å andra sidan från beskattning undantagit en del af inkomstgifvande förmögenhet eller inre och yttre inventarier under 3,000 kronor har bevillningsutskottets ordförande anfivit vara en kompromiss. För min del har jag icke varit i tillfälle att deltaga i denna kompromiss, och jag kan därför icke känna mig bunden af densamma. Om jag varit med i utskottet vid det tillfället, skulle jag ha motsatt mig en sådan kompromiss. Den är i och för sig orimlig.

Först och främst är det ju ofta mycket svårt att skilja »inventarier», å ena, och andra lösören, å andra sidan. Det är mycket svårt att uppdraga gränsen mellan inventarier, som icke skola beskattas, samt varor, som skola beskattas. Det kommer också att leda till ojämnheter. Om vi taga ett exempel från jordbrukarnas område, för hvilka uteslutande denna bestämmelse kommit till, skulle en jordbrukare, som ställer sitt jordbruk uteslutande på ladugårds- skötsel, i hvilket fall kreaturen räknas såsom inventarier, få undanta från sin beskattning dessa kreatur, om deras värde icke öfverstiger 3,000 kronor, men hans granne, som har sädesodling, och som vid årets slut ligger inne med spannmål, som går upp till 2—3,000 kronor, eller hö till detta värde, skulle beskattas därför. Ty varor skola tagas med. Det medför således i tillämpningen en svårighet och en ojämnhet, som hela saken icke är värd.

Det gäller här, såsom talaren från bevillningsutskottet nyss påpekat, ytterst små belopp, så länge förmögenhetsskatten håller sig så pass lågt, som den här är satt till, nämligen en $\frac{1}{100}$ af förmögenhetens värde. Men ju mera undantag man gör, dess större kan naturligtvis frestelsen bli att förrycka denna proportion. Och då man sagt, att man just i kombineringsen af förmögenhets- och inkomstskatt skulle ha garantier för, att förmögenhetsskatten icke

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

skulle drifvas öfver höfvan, har med rätta påpekats, att det dock icke är någon garanti, ty det är den lättaste sak att höja denna $\frac{1}{60}$ till $\frac{1}{50}$ eller till och med $\frac{1}{10}$. Men ju mera undantag man gör, dess mindre hållhake har man mot ett obilligt ändrande af proportionen.

Då jag anser de ändringar, som här äro af utskottet föreslagna, icke vara på något sätt motiverade, och då det står i strid med förslagets utgångspunkt och principer, hvilka Riksdagen nu godkänt. oaktadt dessa principer äro mycket tvifvel underkastade, föränlåtes jag att i likhet med den föregående talaren yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag i hela den nu föreliggande paragrafen.

Herr Hammarström: Under den uttömmande principdebatt, som i går och i förgår ägde rum här i kammaren om föreliggande betänkande, framfördes ju samma erinringar som nu. Man kunde nämligen icke undgå att jämväl då komma in på detaljer och äfven de nu ifrågavarande detaljerna berördes. Anmärkningarna bemöttes då af en ärad kamrat i bevillningsutskottet. För de ledamöter af kammaren, som då voro närvarande och åhörde hans anförande, behöfver jag endast erinra om hvad därvid framhölls. Det lider ju intet tvifvel, att icke de i denna paragraf föreslagna ändringarna i viss mån innebära oegentligheter och afsteg från riktiga beskattningsprinciper. Inom utskottet var man icke heller blind därför. Men ser man till, hvad dessa ändringar realiter innebära, tror jag näppligen man kan lägga den måttstock på frågan, som den förste ärade talaren gjorde.

Den skattefrihet, som här föreslås, kan icke statsfinansiellt sedt, betyda så mycket. Här är nämligen icke fråga om inkomstskatten, utan om förmögenhetsskatten. 3,000 kronors nettoförmögenhet betyder ju i skatteafseende endast, att den taxerade inkomsten skall ökas med ett belopp af 50 kronor. Och, såsom min nyss nämnde ärade kamrat i utskottet framhöll, verkar detta tillägg icke i hvarje fall ökning i skatten utan endast i det fall, att taxerade inkomstbeloppet ligger emellan två hundratal och antingen midt emellan eller närmare det högre hundratalet.

Jag vill icke uppehålla mig vid de öfriga ändringarna. De skulle i hvarje fall icke verka till minskning i skattens afkastning utan i rakt motsatt riktning. Äfven om jag är ense med föregående ärade talare, att här i själfva verket är fråga om lyxbeskattning, som strängt taget icke hör hemma i denna skattelag, borde det åtminstone icke för den siste talaren vara obekant, af hvilken anledning dessa ändringar tillkommit. De grunda sig på en öfverenskommelse, som träffats mellan de olika meningsriktningarna inom utskottet. På sid. 25 i betänkandet finner man, hurusom inom Andra kammaren väckts två motioner, som afse ändring i den paragraf, hvarom här är fråga. I den ena har yrkats, dels att lefvande och döda inventarier skulle vid taxering af förmögenhet upptagas såsom tillgångar endast i den mån de för hvarje skattskyldig öfverstege 10,000 kronor, dels ock att från förteckningen öfver egendom, som icke skulle upptagas såsom

tillgångar, måtte uteslutas möbler, husgeråd, smycken och andra lösören, som äro afsedda för skattskyldigs och hans familjs personliga bruk, äfvensom konstverk, bok-, konst- och därmed jämförliga samlingar, som ägas af person, hvilken icke med dem drifver handel eller yrkesmässigt håller dem för allmänheten tillgängliga. Den andra motionären åter har yrkat, att vid taxering af förmögenhet måtte såsom tillgångar upptagas äfven möbler, husgeråd, smycken och andra lösören, som vore afsedda för skattskyldigs och hans familjs personliga behof, bekvämlighet och trefnad, till så stor del som denna egendom sammanlagdt öfverstege ett värde af 6,000 kronor. Vid behandlingen af dessa ytterligt gående yrkanden har den afdelning i utskottet, som förberedt ärendet, inlåtit sig på nu föreliggande kompromiss. Det är ju dock i realiteten tämligen obetydliga uppoffringar, som gjorts och föga betydande afsteg, som skett från hvad vi i denna kammare torde anse vara riktigt; och jag kan icke finna annat, än att det är öfvervägande teoretiska betänkligheter, som kunna resas mot ett godkännande däraf.

*Författnings
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Däremot äger det naturligtvis en mycket stor betydelse med hänsyn till blifvande uppgörelser inom utskottet, huru kammaren förfar i denna fråga. Vikten af sådana uppgörelser bör kanske icke underskattas. Det är icke lätt att komma till ett resultat, då meningarna, såsom så ofta är fallet, stå skarpt mot hvarandra. Anser nu kammaren, att kammarens förtroendemän inom utskottet icke handlat klokt, då de försökt träffa uppgörelse på rimliga villkor, bör kammaren följa de yrkanden, som här blifvit gjorda om bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändradt. Gillar åter kammaren det förfarande, som utskottets ledamöter från denna kammare här inlåtit sig på, tror jag, att kammaren bör bifalla utskottets förslag.

Herr talman, jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag i denna paragraf oförändradt.

Herr Wester: Endast några ord till hvad utskottets ordförande har sagt. Det är ju mycket svårt att försvara hvad som för kammaren synes vara oförsvarligt. Och jag vill gifva herr Wallenberg fullkomligt rätt till alla delar i hvad han sade. Men det händer ofta, att man blir ställd under sådana förhållanden, att det gäller att välja mellan hvad som man anser vara ett godt förslag och ett annat sämre förslag och att man då nödgas antaga det sämre. Hade utskottet icke gått med på denna oegentlighet, hurudant hade då det förslag blifvit, som framkommit till Riksdagen? Jo, med all sannolikhet hade ett förslag framkommit, som under beskattning indragit äfven möbler, husgeråd och så vidare. Och den skattskyldige hade då blifvit tvungen att nästan hvarje år göra upp en boupp-teckning och se till hvad värde hans möbler och husgeråd kunde äga. Det var för att undvika denna, för de skattskyldiga uppstående stora svårighet, som bevillningsutskottet nödgades gå med på en sådan oegentlighet som att föreslå, att inventarier, som icke öfverstiga 3,000 kronors värde, skola bli skattefria. I skattehänseende har detta dock ingen betydelse. Dessa inventarier skulle i förmögenhets-

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

skatt gifva endast 20 öre, och det vore ju utan någon som helst betydelse. Men jag tror, att det är bättre att här taga en liten oegentlighet än att riskera att få in hela den där punkten om inre lösörens och möblers införaende under beskattning. Det var därför, som vi inom afdelningen ansågo oss nödsakade antaga det förslag, hvartill jag nu yrkar bifall.

Herr Cavalli: Den diskussion, som förts här i dag och hvilken jag noga åhört, har hos mig lämnat kvar det lefvande intrycket, att de, som i går sade, att man behöfde någon tid för att sätta sig in i det kungl. förslaget, otvifvelaktigt haft rätt. Och om man hade kunnat tänka sig den föredragningsordningen, att man först började med detaljerna, skulle vi, när vi kommit till principerna, säkerligen varit mera betänksamma.

Det är, mina herrar, icke något nöje att vara olycksprofet, då man får rätt. Jag har i den kritik, som jag ägnat den progressiva förmögenhetsskatten, icke framhållit ett moment, som jag haft att emot den erinra, därför att jag var säker, att jag skulle få anledning att framdeles framföra detsamma. Jag är endast förvånad öfver den hastighet, med hvilken denna anledning kommit. Det förhåller sig med den progressiva förmögenhetsskatten så, att den inbjuder till ett förfaringssätt, hvarigenom man klipper af där nere och höjer på där uppe, i olikhet med den proportionella förmögenhetsskatten, som icke inbjuder till samma åtgärd. Och, mina herrar, hvad är utskottets förslag i 13 paragrafen? Ingenting annat, än just hvad jag nu sagt. Man har strukit där nere och höjt på där uppe. Man stryker bort förmögenhetsskatt för vissa inventarier, men tar beskattning på smycken. Det sades nyss, att det i skattehänseende har ingen betydelse. Men principen då? Det visas, huru man kan gå fram på den vägen, och det är intet tvifvel om, att man kommer att fortsätta med stora steg. Mina farhågor äro således redan uppfyllda, för att icke säga öfverträffade.

Bevillningsutskottets ärade ordförande har öppet och tydligt sagt, att de förslagna förändringarna äro oegentligheter och afsteg från principerna, och han har, liksom den ledamot af utskottet, som yttrade sig efter honom, förklarat, att därtill var man inom utskottet nödd och tvungen, för att man icke skulle utsätta sig för andra olägenheter. Ja, jag förstår nog, att man inom ett utskott får göra vissa medgifvanden och eftergifter, men jag är mycket tveksam om, huruvida man i bärande och ledande principer bör göra detta. Och när herr Wester sade, att detta i skattehänseende icke betyder så mycket, visade det, att han icke begrep hvad han talade om. Ty hvad är det man har gjort, när man gjort detta medgifvande, detta afklippande där nere och höjande där uppe? Jo, man har tagit det första steget, och det är det första steget som kostar, det första steget på den väg, som leder till kapitalets och förmögenhetens pressning.

För min del yrkar jag afslag å utskottets förslag och bifall till Kungl. Maj:ts affattning af paragrafen.

Herr Bellinder: Herr talman! Då jag i går under principdebatten uttalade mitt gillande af det föreliggande skatteförslaget, kunde jag dock icke underlåta att äfven uttala mina betänkligheter mot vissa detaljer. En af dessa detaljer var den, som finnes i 13 § och som handlar om undantag af lös egendom, nämligen om lefvande och döda inventarier, då de understiga 3,000 kronors värde. Detta undantag, som utskottet gjort från Kungl. Maj:ts förslag i denna paragraf, anser jag vara i hög grad principvidrigt. Man gör därigenom ett viktigt afsteg från den grundsats, som genomgår hela det föreliggande förslaget.

Vidare komma genom detta undantag icke så oafsevärda inkomster att undandragas från beskattning. Det har visserligen sagts, att dessa undantag för lösören och inventarier betyda så litet. Men om det också icke gör mer än högst 50 öre på hvarje, blir det dock ett ganska afsevärdt belopp, om man tänker på, att dessa skattdragare utgöra en så betydande del af vår förmögenhetsinnehafvande befolkning, som framgår af den tablå, som finnes på sid. 207 i det föreliggande förslaget. Där synes, att om man indelar förmögenheterna i vårt land i vissa grupper, så hänföres till den grupp, som har mindre förmögenhet än 3,000 kronor, ett antal af 732,000 personer och dessa representera tillsammans en förmögenhet på 621,000,000 kronor. Nu är att märka, att denna tablå icke är uppgjord med hänsyn till värdet å inventarier och lösören, och att således, om tablån skulle omfatta blott dessa, antalet personer skulle bli vida större. Och då kunna herrarna förstå, att med ett så viktigt undantag, som berör minst $\frac{2}{3}$ af samtliga förmögenhetsinnehafvare, sker en ganska afsevärd minskning i skatteinkomst äfven genom det minsta belopp, som undantages för en hvar af dem. Jag anser således, att detta undantag äfven ur statsekonomisk synpunkt skulle vara mycket betänkligt.

Slutligen anser jag, att detta undantag äfven skulle minska den solidaritet, som bör finnas mellan de mindre förmögenhetsbesittarne och de större. Om man, då det gäller att beskatta förmögenheten, vill gå varsamt fram, tror jag, att denna varsamhet bäst befrämjas genom att ställa så att alla förmögenheter, såväl små som stora, ha samma intressen vid uttagande af förmögenhetsskatt. Skiljer man dessa intressen, så är det gifvet, att de farhågor, som uttalades af en föregående talare, kunna komma att förverkligas.

Därför ber jag, herr talman, att få yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag i 13 paragrafen mom. 2) punkt a). Däremot anser jag det yrkande, som framställts mot beskattning af smycken, vara af den ringa betydelse, att jag icke aktar för nödigt att däri instämma.

Herr Hammarström: Jag skall icke göra något vidare inlägg i sakfrågan. Jag skall endast anhålla att icke bli missförstådd, om jag gör en ytterligare vördsam erinran därom, att om kammaren icke anser sig kunna honorera uppgörelser inom utskottet af det slag, hvarom här är fråga, detta torde innebära, att utskottsarbetet för framtiden ytterligt försvåras.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

Grefve von Rosen, Gustaf: Det är visserligen sant, såsom herr ordföranden i bevillningsutskottet yttrade, att de betänkligheter, som under principdebatten i denna fråga framställdes mot bestämmelserna i denna paragraf, redan blifvit behörigen bemötta, och det är förmodligen föga utsikt för, att något yrkande om afslag å hvad utskottet i vissa delar af paragrafen föreslagit skall kunna hafva utsikt till framgång, särskildt med hänsyn till hvad här i dag under diskussionen förekommit. Men jag kan likväl icke underlåta att i min mån afgifva en protest mot hvad utskottet föreslagit.

Liksom herr Wallenberg hyser jag den uppfattningen, att när Riksdagen godkänt den principen, att skatten icke skall uttagas pro rata parte, utan till största delen från de förmögna i samhället, har det varit under förutsättning, att principens tillämpning skulle ske med en viss måtta, och att man således icke skall gå för långt i att beskatta föremål, som icke gifva inkomst. Och jag instämmer äfven med herr Wallenberg däri, att det icke finnes några giltiga skäl, som tala för, att inventarier under 3,000 kronors värde skola undantagas från beskattning.

Jag hade icke tänkt yttra mig i denna fråga, men jag blef närmast uppkallad af herr Bellinder, som, likasom förut äfven ordföranden i bevillningsutskottet, förklarade sig anse bestämmelsen därom, att smycken skola uppföras såsom tillgångar, är af föga reell vidd och icke har någon vidare betydelse. Ja, skatten torde nog ej blifva så stor. Men jag vill dock i min mån afgifva en protest mot dylika lumpna små kompromisser — då man skall behöfva tillgripa denna skatt för att därmed köpa sig fri från ännu större orättvisor. Jag vill erinra om — och det torde väl icke vara många, som icke kunna vitsorda sanningen häraf — att det är ett ofantligt stort antal personer här i Sverige, som lefva i blygsamma förhållanden, mycket blygsammare än många af de radikaler och socialister, som framför andra ha yrkat på upptagande af beskattning af smycken, hvilka hafva några smycken såsom minnen af forna lyckligare tider och påminnelser om familjetilldragelser eller bortgångna anförvanter. Jag tycker att det är upprörande, att sådana saker skola beskattas, och jag ber att få instämma i den protest, som herr Bohnstedt afgifvit mot denna punkt. Hela förslaget torde väl icke vara så utmärkt och eftersträfvansvärdt, att man behöfver gå med på hvilken kompromiss som helst. Och jag tycker — jag kan icke neka därtill — att herr Cavalli hade rätt i hvad han yttrade i sitt anförande i går beträffande de betänkliga konsekvenserna af att antaga den nya förmögenhetsskatten. De visa sig redan.

Jag yrkar afslag å utskottets förslag och bifall till Kungl. Maj:ts förslag i dessa två af mig angifna punkter.

Herr Trygger: Under principdebatten tillät jag mig göra anmärkning mot denna paragraf, sådan den är föreslagen af utskottet; och jag framhöll därvid, att enligt min mening de principer, hvarpå lagförslaget i sin helhet hvilade, borde medföra bifall till den af Kungl. Maj:t här föreslagna lydelsen. Nu hafva i dag i kammaren

anförts ytterligare skäl för utskottets ståndpunkt i denna fråga, men för min del måste jag erkänna, att hvad som därunder gjorts gällande icke har förmått rubba den öfvertygelse, jag fick redan från början. Jag kan dock icke underkänna betydelsen af ett skäl, som ordföranden i bevillningsutskottet velat göra gällande, nämligen att det för ledamöterna af en kammare inom ett utskott blir svårt att på vederbörligt sätt fullgöra sitt uppdrag, ifall en öfverenskommelse, som de ingått, sedermera visar sig icke hafva någon betydelse för kammaren. Jag vill då säga, att den öfverenskommelse, som det här är fråga om, var ingången, innan kammaren haft tillfälle att på något sätt uttala någon mening i den föreliggande frågan. Sålunda ligger det i sakens natur, att, när öfverenskommelsen ju går in på själfva den stora viktiga principiella frågan, det var en öfverenskommelse, beträffande hvilken icke ens de, som gjorde den, kunde för sina medkontrahenter på något sätt antyda, att densamma skulle honoreras.

Det är visserligen i alla fall kammarens plikt att honorera så mycket som möjligt, och jag kan icke finna annat, än att kammaren genom det beslut vid § 9, som vi nyss fattat, gjort ett medgifvande åt de grupper, hvilka just utskottet i sitt förslag här i § 13 velat tillgodose. Vid sådant förhållande synes det mig som om bevillningsutskottets ledamöter icke hafva anledning att misstycka, om kammaren på grund af de principiella betänkligheter, som ligga i vägen för kammaren att antaga utskottets förslag till § 13, i stället antager Kungl. Maj:ts förslag.

Jag ber, herr talman, att på grund häraf få yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Cavalli: Jag är uppkallad af den förklaring, som ordföranden i bevillningsutskottet nyss här afgaf. Han förklarade, att den öfverenskommelse — eller såsom han uttryckte sig — den kompromiss, hvilken ingåtts af bevillningsutskottets ledamöter från båda kamrarna, var af den beskaffenhet, att, därest kammaren icke ville honorera sina förtroendemän i utskottet, det för framtiden torde vara svårt för kammaren att få förtroendemän i utskott.

Mina herrar, jag har någon erfarenhet om en utskottsordförandes ställning. Men jag har aldrig under de år jag varit ordförande i utskott ingått en sådan öfverenskommelse. Jag har endast ingått öfverenskommelse, att jag skulle i kammaren, så godt jag kunde, verka för genomförande af utskottets beslut, att jag skulle i det parti jag tillhörde, arbeta för detsamma.

I fråga om kompromissens art och beskaffenhet skall jag icke begagna det adjektiv, som en ärad talare på stockholmsbänken nyss använt, men jag påpekar, att detta är den viktigaste punkten i hela betänkandet med undantag af § 17. Och här är det tillämpningen af principen i § 17, som kommer till användning. Det är af detta skäl och icke af något bristande förtroende till våra representanter i utskottet som jag icke kan följa dem i detta afseende. Att i en principfråga sådan som denna öfvergifva sin ståndpunkt, det är ogörligt.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

Herr Wallenberg: Det var samma yttrande af bevillningsutskottets ordförande som det, hvarom herr Cavalli nyss talade, hvilket föranledde mig att begära ordet. Äfven jag anser visserligen, att en kammare, så långt sig göra låter, bör följa sitt utskott, men jag påvisade i mitt förra anförande, att Andra kammaren icke har honorerat utskottets förslag i § 5; således har den kammaren där gjort ett afsteg från denna grundsats.

Äfven om jag emellertid nu kan godkänna, hvad som här är uttaladt, vill jag säga, att jag gör det nått och jämt så långt, som jag anser det vara rätt och riktigt; och när ordföranden i bevillningsutskottet från denna plats säger, att den af mig gjorda anmärkningen, rörande mom. a i andra punkten § 13, är riktig och att punkten innebär en oegentlighet, ett afsteg från den princip, på hvilken denna författning är grundad, då följer jag icke utskottet längre. Då följer jag min egen väg, då gör jag hvad jag anser vara rätt — men icke billigt! En annan talare för bevillningsutskottet stiger här upp och säger: det kan ni gå in på, mina herrar, ty det kostar en obetydlig het. — Jag har icke talat hvarken om knappål eller silfverskål, jag har icke talat om smycken, lyxautomobil eller hvad det vara må. Jag har här icke talat om vare sig det ena eller det andra i den vägen. Jag ämnar icke här försvara mina tillgångar, därtill har jag andra medel än att uppträda på denna plats — utan jag har uttryckt den önskan, att denna förordning måtte affattas så, att den icke redan från början åstadkommer kif och strid och oenighet. Jag anser, att det är hvarje svensk medborgares skyldighet att bidra med skatt till staten, om äfven hans skärf är aldrig så liten. Den äsikten har jag alltid haft och kommer att bibehålla.

Jag anhåller, herr talman, om bifall till Kungl. Maj:ts förslag i § 13 punkt 2 mom. a.

Herr Hammarström: Det lider väl icke något tvifvel att det icke skulle vara synnerligen angenämt att alltid kunna tillämpa de upphöjda grundsatser, som den näst föregående talaren gjorde sig till tolk för. Säkerligen är det icke heller någon bland bevillningsutskottets ledamöter, som icke skulle önska att alltid kunna vara så principfast. Jag undrar emellertid, hvad resultatet af vårt arbete inom utskottet skulle blifva, om vi hvar i sin stad aldrig någonsin inläte oss på någon jämkning af hvad vi anse i och för sig vara riktigast och klokast. Då det gäller skattefrågor, torde man väl icke kunna bortse från, att det dock i eminentaste mening gäller praktiska frågor. Denna hänvisning torde vara tillräcklig för att angifva de synpunkter, som ledt oss. Vi hafva ingalunda underskattat vikten af att tillämpa de riktiga principerna, men vi förmenade, att, då kammaren insatt oss i utskottet, det var kammarens mening, att vi där skulle söka komma till ett praktiskt resultat af vårt arbete.

Hvad beträffar herr Cavallis uttalande, tillåter jag mig betvifla, att i mitt föregående yttrande låg något, som kunde tolkas så, som att vi i vår uppgörelse inom utskottet hade bundit kammaren. En sådan tanke har naturligtvis aldrig fallit oss in. Ännu mindre har

den från denna plats af mig uttalats. Jag framhöll endast, att det torde blifva mycket svårt för utskottets ledamöter från denna kammare att kunna för framtiden träffa några uppgörelser inom utskottet, därest icke den andra parten anser sig hafva någon större utsikt till att dessa uppgörelser också vinna en viss resonans i kammaren.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Herr Åkerberg: Jag ber endast att få meddela, att jag inom utskottet ställt mig utom all kompromiss.

Herr Wieselgren: Det är icke min afsikt att nu uppträda och tala för mina meningar, om jag också har sådana — och jag har i många af de förevarande frågorna haft ganska bestämda sådana. Härvid har jag dock tillämpat den regel, som är mycket gammal och som en gång, efter en historisk, af alla känd anekdot, skrefs af Ebba Brahe på ett fönster. Den regeln lyder, som bekant: »det ena man vill, det andra man skall, så plägar det gå uti dylika fall.» Det är just ett sådant fall, som vi här hafva före. Det gäller att förena många intressen för att åstadkomma en lag, hvilken skall i möjligaste mån tillgodose dem alla. Det är ett kolossalt svårt arbete, och det kan aldrig lyckas, aldrig genomföras utan foglighet på alla håll. Såsom en sådan foglighet räknar jag också sådana öfverenskommelser, hvilka kunna träffas inom utskott; och jag vill heller icke hafva klandrat dessa våra representanter inom bevillningsutskottet, att de hafva där försökt åstadkomma ett gemensamt resultat.

Jag måste dock på det allra starkaste betona, att liksom det på alla lagar måste vara ett synnerligen kraftigt kraf, att icke någon af dem hvarken strider mot det allmänna rättsmedvetandet eller grumlar detsamma, så måste man äfven söka tillvägagå i afseende å skattelagar. Icke utan skäl må man frukta, att alltför många undantag, där man lätt spårar inflytelserna af ett klassintresse, kunna vara ägnade att grumla rättsmedvetandet. Det är också en fråga, om man icke i vissa afseenden här stadgar saker, som rent af strida mot det allmänna rättsmedvetandet. Jag tror icke den svenska allmänheten vara i stånd att uppfatta det riktiga, det rättvisa i att såsom förmögenhet betrakta en ägodel, som icke ger någon afkastning. Det ingår här i denna paragraf sådana bestämmelser. Jag kan icke annat än erkänna befogenheten af hvad en ärad talare för en liten stund sedan yttrade, då han nämligen hemställde till oss, huruvida det verkligen kan uppfattas såsom riktigt och öfverensstämmande med folkets allmänna mening om tillbörlighet, att man beskattar ett gammalt »värdeföremål», hvilket egentligen har sin betydelse af de minnen, som därmed äro förenade. För min del tror jag icke, att detta är fallet. Om de, som hafva infört bestämmelsen härom i utskottets förslag, hade betänkt, att denna bestämmelse träffar äfven icke så få ibland dessa gamla allmogefamiljer, hvilka kunnat genom århundraden bevara ett dylikt arf från fäderna, ett arf, som har ganska litet värde, betraktadt såsom smycke, men som däremot har ganska stort värde i sin egenskap af att representera någon tilldragelse, någon händelse, eller någon gifvare ifrån forna

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*

(Forts.)

tider, så föreställer jag mig också, att de icke skulle hålla på ett stadgande, som efter min tro icke spelar någon roll i skattefinansiering afseende, men hvilket säkerligen kommer att stöta många vid lagens blifvande tillämpning.

Jag kan på den grund, herr talman, icke annat än förena mig med dem, som yrka bifall till paragrafen i den lydelse, Kungl. Maj:t gifvit den.

Herr Gezelius: Från deras sida, som icke yrkat bifall till utskottets förslag till paragrafens affattning oförändradt, har här framställt yrkanden dels om en ändring endast i mom. 2:o a), dels om bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Dessa två olika yrkanden skilja sig enligt mitt förmenande i mycket väsentliga punkter.

De, som icke vilja bifalla utskottets förslag i punkt 2:o a), ställa sig på en principiellt motsatt ståndpunkt mot den, som i utskottets förslag har gjort sig gällande. Det är hufvudfrågan, mina herrar, här är en principfråga. Den ändring, som vidtagits af utskottet i paragrafen i öfrigt, läser man icke kunna hänföra till en principiell afvikelse från Kungl. Maj:ts förslag.

Såsom herrarna erinra sig, har här väckts en motion af herr Karlsson i Fjäl, som också äsyftar en ändring af § 13. Det är alldeles tydligt, blott man ser utskottets betänkande, att denna motion, som afsåg, att vid beräkning af förmögenhetstaxeringen för möbler m. m. sådant, som här finnes närmare angifvet, skulle beräknas allt hvad som öfversteg ett värde af 6,000 kronor, ingått i den af utskottets ordförande åberopade öfverenskommelsen inom utskottet. Resultatet häraf är också klart. Icke någon reservation har afgifvits till förmån för herr Karlssons motion. Alltså måste man förutsätta, att här har en öfverenskommelse träffats, så långt det varit möjligt. I denna öfverenskommelse måste å andra sidan hafva ingått den af utskottet föreslagna ändringen i afseende å smycken samt yttre lösören till personligt bruk, och då jag ej anser häremot kunna hysas principiella betänkligheter, anser jag kammaren böra respektera öfverenskommelsen. Emot ändringen i mom. 2:o a) ställer sig åter hårda, principiella skäl och därtill det skäl, hvilket särskildt af herr Trygger framhållits, att praktiskt sedt öfverenskommelsen, i hvad den omfattat nämnda stadgande, redan brutits därigenom, att Riksdagens båda kamrar antagit förändringar i utskottets förslag under § 29, som gifvit den förmån, hvilken man velat med utskottets förslag i förevarande punkt vinna för vissa klasser.

Äfven af dessa skäl, och då jag anser situationen kräfva, att kammaren söker koncentrera sig på hvad som här är det principiellt viktiga, har jag velat hemställa om bifall till Kungl. Maj:ts förslag i § 13 2:o a), men till utskottets förslag i öfrigt. För min del gör jag detta dessutom af det skäl, att jag anser det klokare: jag anser mig därigenom hafva större möjlighet att kunna rädda en viktig princip vid Riksdagens beslut i frågan, än om jag tager det mindre väsentliga som en ballast med i denna kammares beslut, hvilket

kanske icke komme att sakna inflytande på utgången af frågans öde vid en gemensam votering.

Herr Wester: Bevillningsutskottets förre ordförande yttrade nyss från denna plats, att han begrep denna fråga bättre än jag, och däri vill jag gifva honom rätt, men han observerade säkert icke, att jag hade uttalat precis samma mening som han, nämligen att det föreslagna tillägget i paragrafen ur principiell synpunkt var oriktigt. Men jag vill påpeka för kammaren, att om det är ett olämpligt undantag med afseende på yttre inventarier, huru mycket oegentligare är icke det undantaget, när det gäller att befria inre lösörena, såsom möbler och husgeråd, och det var för att vinna det målet vi ansågo oss böra gå med på denna uppgörelse. Det är så lätt, när man icke varit med att öfvervinna svårigheterna, att bedöma frågan sedan i kammaren, men svårare ställer det sig, när man står inför själfva sakförhållandet och skall säga sitt antingen — eller. Kammaren har ju sin fullkomliga frihet att fatta det beslut, den anser vara bäst i denna fråga. Den friheten har kammaren helt och obunden kan jag säga — i dag, men det kan komma en tid efteråt, då de, som finna sig vara besvikna i denna uppgörelse, komma med motioner om att äfven inre lösören skola beskattas, och då blir situationen en annan.

Herr Wallenberg: Jag tillåter mig vördsamt hemställa, att punkten 2 mom. a) måtte särskildt få föredragas och att proposition därå göres och sedermera å paragrafen i sin helhet.

Herr Östberg, Johan: Med anledning af herr Gezelius' yttrande, att det principiellt riktigaste skulle vara att endast biträda Kungl. Maj:ts förslag i hvad det nu rör lefvande och döda inventarier, d. v. s. att icke gå med på utskottets hemställan på befrielse för dylika inventarier under 3,000 kronors värde, vill jag säga, att det är just ur principiell synpunkt jag ansett mig böra opponera mig emot de öfriga tillägg, som bevillningsutskottet gjort. Och det är den principen, som jag tror kanske är af långt större vikt än detta undantag, som nu särskildt diskuteras. Ty genom de tillägg, som bevillningsutskottet i öfrigt gjort, och hvilka verkliga och fulla innebörd man i denna författning, såsom så ofta, får söka, icke i själfva författningen, utan i de upplysande ord, som förekomma i anvisningarna, har man kommit in på en mot själfva förslaget stridande princip, nämligen principen om en lyxbeskattning, som både i och för sig skulle vara progressiv äfvensom leda till att inkomsterna i sin helhet skulle blifva högre beskattade. Utskottet har nämligen tillagt, att bland saker, som skola räknas med bland förmögenhet, skola och upptagas lyxekipage, automobiler, lustjakter och dylikt. Således skall väl hvarje personautomobil, den må användas för ena eller andra ändamålet, räknas med såsom förmögenhet, äfven om den i själfva verket kostar innehafvaren långt mer, än hvad den smakar, och den skall tagas med vare sig den användes för blandadt bruk eller ute-

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

slutande för personligt bruk. Det är denna princip, att här lägga in en lyxbeskattning i en progressiv inkomst- och förmögenhetsbeskattning, som jag tror bör afrådas ifrån, och det är af detta principiella skäl jag ansett, att kammaren bör biträda Kungl. Maj:ts förslag till affattning af paragrafen i dess helhet.

Herr Lindblad: Jag ber om ursäkt, att jag nu tar till ordet, men då jag hade begärt det nyss, afstod jag därifrån, så att jag kan ju hafva det till godo nu.

Att jag blandar mig i striden sker därför, att jag varit gammal ledamot af bevillningsutskottet och vet, hvilka medel det har till sitt förfogande. Oftast är det den gemensamma voteringen, som skall lösa olika meningar, men här har bevillningsutskottet åtagit sig att i förväg sammanjämka olika meningar på kompromissens väg, och det är på grund däraf, det nu kommit till detta resultat. Beslut är fattadt i Andra kammaren. Vill då Första kammaren gå till gemensam votering i denna punkt? Är det lönt? Här har i en motion ett yrkande varit framme, att möbler, husgeråd, konstverk och dylikt ock skulle räknas till förmögenhet, och det kan representera mycket stora värden, mina herrar, det känna vi till, och det är icke den förste talaren i denna debatt främmande för. Jag vill hemställa till honom, då han här säger, att han vill tala för fred och endräkt i kommande behandlingar af skattefrågorna, om det är skäl i att nu lägga grunden till strid på det området, och att vi således skola hafva striden i full gång redan nästa riksdag. Är det icke bättre att slå fast utskottets förslag, som utskottet här i sammanjämknings tecken afgifvit för Riksdagen? Af anförda skäl instämmer jag i bevillningsutskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att, med anledning af herr Wallenbergs därom gjorda yrkande, propositioner komme att framställas särskildt i afseende å de vid mom. 2 a) af förevarande paragraf gjorda yrkandena och särskildt beträffande öfriga delar af samma paragraf.

I afseende å mom. 2 a) vore yrkadt, dels att ifrågavarande del af paragrafen skulle godkännas i enlighet med utskottets förslag, dels ock att kammaren skulle godkänna motsvarande del af Kungl. Maj:ts förslag i ämnet.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på godkännande af Kungl. Maj:ts förslag i föreliggande del vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som godkänner 13 § mom. 2 a) i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes motsvarande del af bevillningsutskottets förslag i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—101;

Nej—32.

Vidare yttrade herr talmannen, att beträffande hittills ej afgjorda delar af föreliggande paragraf vore yrkadt, dels att kammaren skulle godkänna utskottets förslag, dels ock att Kungl. Maj:ts förslag i dessa delar skulle godkännas.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner hittills ej afgjorda delar af 13 § i bevillningsutskottets i betänkande nr 29 punkten 1 afgifna författningsförslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes Kungl. Maj:ts förslag i dessa delar.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstningen befunnos rösterna utfallit sålunda:

Ja—59;

Nej—71.

14—16 §§.

Godkändes.

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.

(Forts.)

17 §.

Förevarande paragraf lydde sålunda:

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

(i utskottets förslag:)

Inkomstskatt och förmögenhetsskatt utgå i en summa efter ett med afseende på inkomstens och förmögenhetens storlek *taxerad belopp*.

Inkomsten ingår däri med sitt enligt de i 3 kap. angifna grunderna uppskattade belopp.

För beskattning af förmögenheten upptages i det taxerade beloppet *en tredjedel af förmögenhetens till fem procent beräknade afkastning eller således en sextiondedel af den uppskattade förmögenheten*.

Inkomsten och en sextiondedel af förmögenheten utgöra följaktligen tillsammans det taxerade beloppet. Detta utföres i fulla hundratal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal, bortfaller.

Herr Cavalli: På grund af hvad jag haft äran anföra i denna fråga tillförene, anhåller jag hos herr talmannen om proposition på afslag å Kungl. Maj:ts proposition, såvidt det gäller de två sista styckena i denna paragraf.

Herr Hammarström: Under hänvisning till den debatt, som fördes här i går och i förrgår, anhåller jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på förevarande paragraf yrkats, dels att densamma skulle godkännas i enlighet med utskottets förslag, dels ock, af herr Cavalli, att paragrafen skulle godkännas med uteslutande af dess två sista stycken.

Härefter gjordes propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarades propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr Cavalli: Den oerhörda principiella vikt, som ligger i denna §, gör, att jag för min del vill, att om någon framdeles skulle se

efter i Riksdagens häfder, hvilka som bidragit till detta efter min åsikt olycksdigra beslut, det skall stå klart, att jag icke bidragit därtill. Jag får därför till kammarens protokoll anteckna min reservation mot sagda beslut.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

18 §.

Godkändes.

19 §.

Denna paragraf lydde så:

1 mom. Å ort, där lefnadskostnaderna äro synnerligen höga i jämförelse med hvad de äro inom riket i allmänhet, må det taxerade beloppet minskas, för skattskyldig, hvilkens taxerade belopp icke öfverstiger 1,800 kronor, med högst 300 kronor, och för den, hvilkens taxerade belopp öfverstiger 1,800 kronor men icke 3,000 kronor, med högst 200 kronor. Afdrag, som nu är nämndt, skall gälla för orten i dess helhet.

2 mom. Skattskyldig, hvilkens taxerade belopp icke öfverstiger 6,000 kronor, äger vidare erhålla nedsättning i det taxerade beloppet med 100 kronor för hvarje af honom på grund af försörjningsplikt underhållet barn, hvars ålder vid början af det år, taxeringen sker, understiger femton år. För barn, som själfv åtnjuta inkomst, äger dock skattskyldig tillgodonjuta afdrag, allenast såvida och i den mån barnens inkomst understiger 100 kronor.

3 mom. I enskilda fall, då skattskyldigs skatteförmåga är på grund af särskilda förhållanden (långvarig sjukdom, underhåll af närstående eller olyckshändelse) väsentligen nedsatt, må skattskyldig, hvilkens taxerade belopp icke öfverstiger 3,000 kronor, erhålla nedsättning i detta belopp med högst hälften. Om det taxerade beloppet icke öfverstiger 1,500 kronor, må undantagsvis i fall, där särdeles ömmande omständigheter förekomma, fullständig befrielse från skatt medgifvas. Dock må den omständigheten, att skattskyldig har barn under femton år att försörja, ej gälla såsom grund för afdrag eller befrielse enligt detta moment.

4 mom. Det belopp, som återstår, sedan de i denna paragraf medgifna afdragen ägt rum, utföres i fulla tiotal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal, bortfaller. Inkomst- och förmögenhetsskatt för det sålunda utförda beloppet utgår efter den procent, som enligt 18 § gäller för det taxerade beloppet i dess helhet.

5 mom. Afdrag, hvarom i denna paragraf är fråga, må tillgodonjutas allenast af svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven.

I den inom Första kammaren af herr *Sam. Clason* väckta motionen, nr 84, hade hemställts,

att § 19 mom. 2 i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt måtte erhålla följande lydelse:

(Forts.)

2 mom Skattskyldig, hvilkens taxerade belopp understiger 6,000 kronor, äger vidare att för hvarje af honom på grund af försörjningsplikt underhållet barn, hvars ålder vid början af det år, taxeringen sker, understiger femton år, erhålla sådan nedsättning i sin skattskyldighet, att det procenttal, efter hvilket hans inkomst- och förmögenhetsskatt eljest enligt 18 § skolat utgå, minskas med en tiondedels procent för hvarje sådant barn. Om det taxerade beloppet uppgår till 6,000 kronor eller om det öfverstiger 6,000 kronor men icke 9,000 kronor, äger skattskyldig att för hvarje sådant barn erhålla en nedsättning i det taxerade beloppet med 100 kronor. För barn, som själfv åtnjuter inkomst, äger dock skattskyldig tillgodonjuta nedsättning, allenast såvida och i den mån barnets inkomst understiger 100 kronor.

Herr Clason: När statsverkspropositionen bebådade, att det nya förslaget till inkomstskatt skulle vara baserad på, bland annat principen om lindring i beskattning för familjeförsörjare med minderåriga barn, tror jag detta hälsades i vida kretsar med tillfredsställelse. I propositionen om inkomstskatt betonades därpå med styrka de principiella grunder, som måste leda till ett sådant resultat. Det framhölls, att skatten skulle byggas på den *verkliga* skatteförmågan, och att man därför skulle reglera rätten till afdrag så, att yttre förhållanden, som äfven vid lika inkomst kunde inverka på skatteförmågan, skulle vinna vederbörligt beaktande, och det betonades att bland dessa yttre förhållanden var ock hushållens olika storlek. Principen om afdrag för familjeförsörjare var alltså till fullo erkänd, och statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet har under sina anföranden under dessa dagars debatt upprepade gånger betonat, att meningen är att lägga skatten efter den verkliga skatteförmågan.

När man emellertid sedan såg på det sätt för genomförande af denna princip, som förekommer i den kungl. propositionen, kunde man icke undgå att gripas af en viss undran, ty det är mycket svårt att förlika detta sätt med de vackra orden om en beskattning endast efter den verkliga skatteförmågan. Och denna undran stärktes vid jämförelse med det sätt, hvarpå detta problem hade lösts i andra länder, med hvilkas skattelagstiftning man velat jämföra detta förslag hos oss.

Vore det nu så, att här endast vore fråga om en vanlig lappning på en bevillningsförordning, som man i alla fall erkänner vara mindre tillfredsställande, kunde det ju göra mindre, men när här så mycket talats om, att det skall läggas en rättvis och slutgiltig grund för beskattningen, är frågan icke likgiltig. Det är därför jag begärt ordet för att något uppehålla mig vid denna sak och söka gifva åt den en smula af den närmare belysning, som den saknar både i den kungl. propositionen och i utskottets förslag.

Det är i tre hänseenden, som propositionen och utskottets förslag synas mig otillfredsställande. Det är för det första *gränsen uppåt* för dessa afdrag. Propositionen låter den stanna vid ett taxeradt belopp af 6,000 kronor. Endast den skattskyldige, som stannar vid detta belopp, får afdrag, andra icke. Jag vågar påstå, att denna gräns både är godtycklig och saknar rättvis grund. En persons skatteförmåga influeras i väsentlig grad af det antal personer, han har att försörja, vare sig hans taxerade inkomst är något öfver eller något under 6,000 kronor. Och 6,000 kronor som gräns är så mycket olämpligare, som det på samma gång är den gräns, där den starkare progressionen vidtager. En person, som sitter med stor familj och förut står under den gränsen -- en lektor t. ex. eller annan tjänsteman -- och som får en liten löneförhöjning eller en tillfällig extra förtjänst, som flyttar honom öfver den gränsen, kommer därigenom icke blott att mista den rätt till afdrag för sin stora familj, som han förut haft, utan han kastas ock in i den kategori, där den starkare progressionen vidtagar. Jag är för min del öfvertygad om, att ingen af kammarens ledamöter kan anse detta vara en rättvis beskattning *efter skatteförmågan*.

Författningsförslag om inkomst- och förmögensskatt.
(Forts.)

Och går man till utlandet, exempelvis till Danmark och Preussen, för att taga de länder, med hvilka Kungl. Maj:ts proposition upprepede gånger har sökt jämföra detta förslag, finner man, att där har man icke heller denna begränsning. I Preussen finns det visserligen en gräns, men den är lagd vida högre, vid 9,500 mark. I Danmark finns det ingen gräns alls och icke heller i Norge. Man medger där afdrag för familjeförsörjare oberoende af deras taxeringsbelopps storlek. I min motion har jag nu, för att icke gå för långt, stannat vid en gräns, motsvarande ungefär den preussiska, 9,000 kronor. Och jag tror, att det icke kan bestridas, att om man verkligen vill en beskattning efter skatteförmågan, är min motion i detta afseende mera tillfredsställande än Kungl. Maj:ts förslag.

Det var den ena punkten. Den andra gäller *afdragets storlek*. Kungl. Maj:t föreslår 100 kronors afdrag i det taxerade beloppet per minderårigt barn. Betydelsen eller rättare sagdt *betydelselösheten* af detta afdrag framgår, om man går till skatteskalen. Det betyder, att afdraget för barn för en inkomsttagare intill 1,500 kronors inkomst växlar mellan 50 till 80 öre. Från 1,500 kronor intill 4,000 kronor växlar skatteafdraget för hvarje barn mellan 1 krona och 1 krona 80 öre och från 4,000 kronor till 6,000 kronor växlar skatteafdraget mellan 2 kronor och 2 kronor 25 öre. En inkomsttagare exempelvis med 4,000 kronors inkomst skall enligt förslaget betala en skatt af 80 kronor. För hvarje barn får han afdrag med 2 kronor, alltså för fem barn, d. v. s. en ganska stor familj, afdrag med en summa af 10 kronor. Han går sålunda ned till 70 kronor. Är det någon rimlighet att säga, att detta afdrag, 2 kronor per barn, motsvarar skillnaden i hans skatteförmåga och dens skatteförmåga, som sitter med samma inkomst, men icke har någon försörjningsplikt gentemot andra? Nej, detta skatteafdrag är -- som det blifvit sagdt -- sådant, att det räcker till en leksak, men sannerligen någon

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenshets-
skatt.

(Forts.)

skattepliktig känner sin ställning vidare underlättad, när han kommer och skall betala sin skatt och får dessa småaktiga afdrag.

Äfven här kan nu ur den preussiska skattelagstiftningen hämtas mycket mera tillfredsställande förebilder. Jag skall icke gå in på det mycket mer systematiska sätt, enligt hvilket frågan där är löst, men jag vill i förbigående anmärka, att intill år 1900 hade man i Preussen en anordning, som åtminstone delvis liknade den nu föreslagna, men som där öfvergafs därför, att den var otillfredsställande. Men hur afdragens anordning verkar i Preussen, därpå skall jag be att få framdraga ett exempel. Jag tar såsom exempel en inkomst på 4,000 mark. Då får inkomsttagaren betala en skatt på 92 mark, men om han har 5 barn, får han nedsättning ända till 60 mark, således en väsentlig nedsättning, en nedsättning med mer än en tredjedel af skatten.

I Norge, där man också har en ny inkomstskattelag, har man indelat de skattskyldiga i olika klasser, allt efter det antal personer de ha att försörja, således särskilda klasser för den som icke har någon att försörja, för den som har en till tre personer, för den som har fyra till sex o. s. v. Personer med 4,000 kronors inkomst eller däröfver få, om de ha fem barn, ett skatteafdrag för sin inkomst, icke såsom i Kungl. Maj:ts förslag på 500 kronor utan på 1,400 kronor. Det är således en helt annan summa.

Jag skulle ha önskat i min motion kunna efterlikna den preussiska anordningen, men det är omöjligt på grund af den skatteskala Kungl. Maj:ts förslag använder, och jag har därför måst taga en annan utväg. Jag har då föreslagit, att beskattningsprocenten skall nedsättas med en tiondedels procent för hvarje minderårigt barn, och vill man veta hur detta kommer att verka, så skall jag nämna, att i de olika skattegraderna varierar nedsättningen från något mindre än dubbelt till något mer än dubbelt mot hvad i Kungl. Maj:ts förslag medgifves. Exempelvis skulle nedsättningen för 4,000 kronors inkomst bli för en familjeförsörjare med fem barn icke till 70 kronor utan till 60 kronor, således ganska afsevärd!

Jag ber ock att få påpeka att efter det beslut, kammaren och Riksdagen nyss fattat, står frågan på följande sätt. En familjeförsörjare med minderåriga barn får för hvar och ett af dessa minderåriga barn, så länge de äro minderåriga och således blott tärande, beräkna ett skatteafdrag på 100 kronor på sitt taxerade belopp. Men när de bli större, så att de kunna arbeta, och således kunna bidra till försörjningen, då får han räkna sig till godo ett skatteafdrag af 200 kronor. Jag undrar, om det är någon konsekvens i detta.

Slutligen är det ännu en punkt, i hvilken Kungl. Maj:ts förslag också enligt min tanke är otillfredsställande, ehuru jag visserligen icke hade haft tillfälle att tränga in i den saken, då jag väckte min motion, och hvilken sida af saken således icke beröres i min motion. Det är *beräkningen af dessa afdrag* för minderåriga. Enligt 19 paragrafen, 2 momentet, få icke ens dessa 100 kronor per barn tillgodoses fullständigt, utan de få beräknas endast

»såvida och i den mån» barnets inkomst understiger 100 kronor, Det vill säga om ett minderårigt barn på landet kan på bärplockning och småsysslor tjäna några slantar, så får fadern enligt lagens bokstaf icke afdraga de 100 kronorna för barnet, utan han skall från afdraget frånräkna de få kronor, som barnet har förtjänat. Skatteafdraget, nämligen det verkliga skatteafdraget, blir således icke ens denna summa från 40 öre till 2 kronor 25 öre, utan något ännu lägre belopp. Jag undrar, om icke detta arrangemang kommer att väcka en olidlig ofrefnad åtminstone för samvetsgranna skattebetalare, och jag undrar, om icke stadgandet saknar motstycke i den moderna skattelagstiftningen. Åtminstone för min del kan jag ej undgå att tycka, att det är bra hårdt, att man på detta sätt skall börja beskatta äfven de minderåriga barnens sparsamhet. Den tycker jag verkligen att man kunde lämna obeskattad. Jag bör nämna, att då jag en gång enskildt framförde dessa betänkligheter mot denna punkt, svarades det mig, att det icke var meningen, att paragrafen skulle tolkas på det viset, ehuru det erkändes, att det står så efter orden. Det tror jag nu icke heller kan förnekas, och jag skulle bra gärna från auktoritativt håll vilja höra, om det är meningen eller icke meningen, att paragrafen skall tolkas på det viset. Och är det inte meningen, hvarför har man skrivit så?

Bevillningsutskottet har nu afstyrkt min motion, men jag kan icke finna skälen synnerligen öfvertygande. Hvad beträffar mitt förslag rörande den gräns af inkomstbeloppet, öfver hvilken afdrag ej må medgifvas, säger bevillningsutskottet — detta är utskottets enda motiv — att »enligt nu gällande lagstiftning all rätt till afdrag upphör redan vid en bevillningstaxering af 1,800 kronor och vid en inkomstskattetaxering af 4,000 kronor». Ja, så var förhållandet i den gamla *otillfredsställande* bevillningsförordningen. Men för så vidt det icke kan bestridas, att skatteförmågan väsentligen influeras af försörjningsplikten, äfven om man har en inkomst på öfver 4,000 kronor eller öfver 6,000 kronor, så är ju detta utskottets skäl alldeles icke hållbart. För öfrigt har utskottet i en annan punkt, nämligen i fråga om afdrag för utskylder, infört ett nytt afdrag, som saknar hvarje motsvarighet i den äldre bevillningsförordningen. Dess bestämmelser få således icke där vara normerande. Detta nya afdrag har bevillningsutskottet vidare infört för alla inkomster utan någon gräns uppåt. Nu är det väl dock i alla fall så, att utskylderna i regel stå i något så när proportionellt förhållande till skatteförmågan, ehuru möjligen något olika på de olika orterna, så att den, som har större utskylder, också har större skatteförmåga. Men skatteförmågan växer naturligtvis icke med familjens storlek! Och när utskottet med hänsyn till den växlande skatteförmågan har infört detta afdrag för utskylder vid alla inkomster utan någon begränsning uppåt, synes mig, att konsekvensen bort hafva varit, att utskottet hade på samma sätt handlat i fråga om familjeförsörjarna.

I fråga om mitt andra yrkande om en förändring i afdragens storlek svarar utskottet, att »utskottet icke kunnat bilda sig något stadgadt omdöme angående verkningarna af det system för afdragens

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*

(Forts.)

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

beräkning» som jag förordat. Ja, om detta nu är ett giltigt skäl, borde utskottet på samma grunder ha afstyrkt äfven Kungl. Maj:ts förslag. Ty jag vågar påstå, att utskottet icke heller kunnat bilda sig något stadgadt omdöme om verkningarna af de i Kungl. Maj:ts förslag framställda lindringarna. Jag kan göra detta påstående, därför att Kungl. Maj:t på sid. 192 i propositionen själf sagt, att verkan af dessa lindringar icke låter sig beräknas. Det beror därpå att det finns ingen statistik, som gör det möjligt att för närvarande beräkna dessa lindringar. Men hvad som, oberoende af alla beräkningar, kan fasthållas, är, att Kungl. Maj:ts förslag icke medför några tillfredsställande afdrag, vidare att den utländska lagstiftningen, som eljest har fått vara föredöme i detta hänseende, har på ett vida mera tillfredsställande sätt löst frågan, och slutligen att mitt förslag verkar vida mera tillfredsställande än Kungl. Maj:ts förslag, för så vidt man verkligen vill ta hänsyn till den verkliga skatteförmågan.

Jag ber om ursäkt att jag så länge uppehållit mig vid denna sak. Det kan sägas, att det är en detalj, men när man skall uppbygga ett nytt skattesystem, bör man bygga äfven detaljerna med omsorg. Och om det är en detalj, så är det likväl en detalj, som berör de allra flesta skattskyldiga och hvars lämplighet eller olämplighet, hvars smidighet eller klumpighet, hvars tillfredsställande eller otillfredsställande anordnande kommer att kännas i mycket vida kretsar. Det är sant, att det icke rör sig om de stora förmögenheterna, men det rör sig om dem, hvilkas enda förmögenhet är deras familjer och kanske barnrika familjer, och det tror jag också är något att taga vara på. Och saken berör enligt min tanke äfven atskilliga andra frågor. Hans excellens herr statsministern har för någon tid sedan vid besvarande af en interpellation i medkammaren påpekat det mycket nedslående förhållande som framträder, när man studerar den svenska äktenskaps- och nativitetsstatistiken. Det är verkligen nedslående, ty det visar, att bland 19 europeiska länder står Sverige *lägst* i fråga om antalet ingångna äktenskap, *näst lägst* i fråga om antalet lefvande födda, men *näst högst* i fråga om antalet födda utom äktenskapet. Och hvad nativiteten angår, tror jag att det kan vara skäl att i detta fall erinra sig ett och annat, som yttrats med anledning af den propaganda för folkminskning vi häromdagen hade att behandla. Det förekom under den förberedande diskussionen i pressen, att man kunde få se yttranden exempelvis från arbetarhustrur, hvilka sade, att de tidigare med vämjelse vändt sig bort från denna propaganda, men att de börjat vackla inför den erfarenhet som de fått göra, huru svårt det understundom kunde vara för barnrika familjer att få husrum. Det ligger nog en mycket reell grund bakom denna klagan, och äfven med hänsyn till den svårigheten synes det mig vara skäl, att man — när man nu erkänner att denna fråga om nativitet och äktenskap o. s. v. är allvarlig — vid skattelagstiftningen bereder familjerna en lättnad, som verkligen utgör en lättnad, och icke kommer med dessa afdrag, som måste betraktas såsom småaktigt små.

Då dessutom min motion icke strider mot principerna i det kungl. förslaget utan, såvidt jag kan förstå, tvärtom söker att på ett förmånligare sätt utveckla och tillämpa dessa principer, skall jag, herr vice talman, anhålla att få yrka bifall till min motion.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

Herr Ljungberg: Jag ber att med ett par ord få göra ett genmäle mot hvad den siste ärade talaren yttrade.

I utskottet har det visserligen icke förbisetts, att de skattelindringar, som i denna paragraf medgifvas för familjeförsörjare, äro jämförelsevis ringa, men å andra sidan har det stått klart för utskottet, att det icke går an att utan den största varsamhet medgifva ytterligare afdrag, och då man nu genom det föreliggande förslaget i alla fall höjt det inkomstbelopp, inom hvilket afdrag får äga rum, från 4,000 till 6,000 kronor, och då inom utskottet representanterna för de lägsta inkomsttagarna icke gjorde gällande anspråk på högre skattelindringar än de här föreslagna, kunde utskottet icke komma till annat resultat än att biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Jag ber därför få yrka bifall till paragrafen.

Herr Clason: Med anledning af den siste ärade talarens anförande vill jag påpeka, att det synes mig dock, som om utskottet likväl icke på alla punkter gått till väga med den varsamheten. Det har exempelvis icke skett, om man går till den fråga, hvarom vi nyss voterade, nämligen om detta afdrag på 3,000 kronor i 13 paragrafen.

Då den ärade talaren vidare anförde ett exempel från Danmark, vill jag erinra, att i Danmark råder ett helt annat förhållande, som inverkar på denna sak, nämligen det förhållande, att där finnes ett genomgående afdrag. Det bevillningsfria afdraget tillämpas nämligen där på alla inkomster hela vägen uppåt, och i följd däraf blir äfven skatteplikten för familjeförsörjare vida lägre ett godt stycke uppåt, än om man endast toge hänsyn till den normala skatteskalen.

Den ärade talaren talade också om, att man höjt gränsen, inom hvilken afdrag för inkomst finge ske, från 4,000 kronor, hvilket förut varit bestämdt, till 6,000 kronor. Ja, beloppet 4,000 förekom i den gamla otillfredsställande skatteförordningen, och att man nu gjort någon förändring därvid, är väl icke något underligt! Skall man här anförda detta skäl, att så och så står det i den gamla förordningen, ja, då skulle man komma till det resultatet, att man icke kunde antaga det nya förslaget i en hel mängd punkter. Ett sådant skäl kan ju icke vara tillfredsställande.

Herr Gezelius: 3:de momentet af 19 § talar om det fall, då skattskyldig på grund af särskilda förhållanden skall till visst belopp kunna åtnjuta nedsättning. Då jag har sett på tillkomsten af den affattning, som paragrafen i denna punkt fått, och den förklaringen som gifvits om hvad, som afses med »särskilda förhållanden», eller att därmed skall förstås »långvarig sjukdom, underhåll af närstående eller olyckshändelse». Jag har vidare iakttagit, huru det ursprung-

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögens-
skatt.*
(Forts.)

liga förslaget, som remitterades till kammarrätten för dess yttrande, hade en i detta afseende afvikande affattning, nämligen »långvarig sjukdom, underhåll af närstående, stark skuldsättning, olyckshändelse och dylikt», och att departementschefen med anledning af den anmärkningen af kammarrätten att en allt för vag affattning af bestämmelserna om skattelindring på grund af särskilda förhållanden skulle kunna föranleda taxeringsmyndigheterna att gifva sig in på en tolkning, som gifve skattelindring i fall, som man icke afsett. Då jag vidare beaktat, att departementschefens ändring af paragrafen motiverats just af hänsyn till, att paragrafen i denna del borde närmare begränsas hvad skattelindringen anginge, och att han på grund däraf föreslagit, att affattningen skulle angifva, att de särskilda förhållanden, som kunde föranleda skattelindring, skulle inskränkas till »långvarig sjukdom, underhåll af närstående eller olyckshändelse», så har jag befarat, att möjligen vederbörande taxeringsmyndigheter just därför skulle kunna gifva denna bestämmelse en så restriktiv tolkning, att exempelvis en människa, som utan sjukdom eller olyckshändelse från födelsen varit vanför eller haft ett lyte, som gjort det omöjligt för henne att ens bidraga till sitt uppehälle, icke skulle anses falla under denna bestämmelse. Man kan nämligen, om man anser sig skyldig att gifva en strängt restriktiv tolkning af orden, tänka sig en sådan tillämpning, stödd på s. k. »motiven» till lagen. Detta är icke enligt min mening en riktig tolkning, men jag anser det vara af betydelse för dessa stackars elända, att man så långt som möjligt söker förekomma, att en missuppfattning gör sig gällande dem till olägenhet. Jag skulle därför åtminstone vilja uttala som min uppfattning, att man icke rimligen får gifva dessa stadganden en så restriktiv innebörd, som jag tänkt mig möjligheten af. Och jag får, då ärendet nu icke rimligen kan återremitteras till utskottet för att få bestämmelsen närmare preciserad, nöja mig med att, om icke denna min uppfattning här blir emotsagd, detta bör gifva ett visst stöd för, att min tolkning kommer att erkännas som afsedd.

Herr Ljungberg: Jag skulle endast vilja säga, att jag icke vill bestrida, att herr Gezelius' tolkning kan vara riktig, ty de inom parentes uppräknade fallen, nämligen långvarig sjukdom, underhåll af närstående eller olyckshändelse, äro gifvetvis endast exempel. Andra särskilda förhållanden torde ju äfven kunna förefinnas.

Herr Östberg, Johan: Vid denna nu debatterade bestämmelse i 19 § är att märka, att det alltid är ett föregående års inkomster, som taxeras. Har på grund af sjukdom eller andra omständigheter en person då icke någon inkomst, så blir han icke taxerad, och har inkomsten varit ett mindre belopp än vanligt, så blir han där-
efter taxerad. De förhållanden, som här afses, långvarig sjukdom eller olyckshändelse och dylikt, skola väl gälla vid skattetillfället. Tillämpningen häraf blir naturligen synnerligen ojämn och ganska svår, men det förhållande, som herr Gezelius berörde, kommer i den

mån, det har inflytande på förvärfvet af inkomsten, att därigenom leda till lägre eller ingen taxering.

Hvad det af herr Clason berörda ämnet beträffar, så är det af en mycket omfattande beskaffenhet, och hans kritik är naturligtvis befogad. Men saken sammanhänger därmed, att hela vår skatte-lagstiftning egentligen icke förut anslutit sig till principen om afdrag för existensminimum. Det är icke genomfördt i våra gällande skatte-lagar annat än en viss degressiv beskattning för de mindre inkomst-erna. Saken är icke heller, såvidt jag kunnat finna, rationellt genom-förd i Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag. Det är klart, att exi-stensminimum icke ens är lika för alla, och så långt ifrån att det bör bestämmas lika för alla, borde man höja existensminimum vid de större inkomsterna, ty existensminimum bör i viss mån vara bero-ende af inkomstens storlek. Den, som kan existera på ett visst belopp och i en viss ställning, kan icke existera på det beloppet i en annan ställning. Likaså är det klart, att afdrag för barn borde stiga vid högre inkomster och med hänsyn till lefnadsförhållandena, åtminstone till en viss grad.

Det torde emellertid vara omöjligt att i detta sammanhang under-kasta den kungliga propositionen någon förändring i det af herr Clason angifna syftet, men det är naturligt, att den af honom berörda frågan bör blifva beaktad. Det är viktigt, att man tager hänsyn vid beskattningen af en gift mans inkomster, på hvilken mannen och hustrun skola lefva, att det är existensminimum för två perso-ner, som skall beräknas, och icke blott för en. I dessa delar torde nog lagstiftningen böra moderniseras, och jag delar hans uppfattning, att i dessa stycken torde icke det föreliggande förslaget vara så rationellt affattadt, som önskligt vore.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr vice talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, yttrade, att beträffande förevarande paragraf under öfverläggningen yrkats, dels att utskottets förslag skulle god-kännas, dels ock, af herr *Clason*, att paragrafen skulle antagas med den ändrade lydelse af dess andra moment, som förordats i den af honom härom afgifna motion.

Sedermera gjorde herr vice talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Omröstning begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som godkänner 19 § i bevillningsutskottets betänkande nr 29 punkten 1 afgifna författningsförslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmügenhets-
skatt.
(Forts.)

Författnings-
förelag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

Vinner Nej, godkännes ifrågavarande paragraf med den af herr Clason påyrkade ändring.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 93;

Nej — 30.

20 §.

Nu föredragna paragraf lydte sålunda:

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

(i utskottets förslag:)

Inkomstskatt af inländskt aktiebolag eller solidariskt bankbolag utgår dels med två kronor femtio öre för hvarje hundratal kronor af den taxerade inkomsten, dels och därutöfver

för det belopp af inkomsten, som öfverstiger fem men icke tio procent af bolagets kapital, med en krona för hvarje hundratal kronor af nämnda inkomstbelopp,

för det belopp af inkomsten, som öfverstiger tio men icke femton procent af kapitalet, med två kronor för hvarje hundratal kronor af inkomstbeloppet, samt

för det belopp af inkomsten, som öfverstiger femton procent af kapitalet, med tre kronor för hvarje hundratal kronor af inkomstbeloppet.

Med kapital förstås det bolagets aktie- eller lottkapital, som varit

Inkomstskatt af inländskt aktiebolag eller solidariskt bankbolag utgår, om den taxerade inkomsten icke öfverstiger fem procent af bolagets kapital, med två kronor femtio öre för hvarje hundratal kronor af det taxerade beloppet.

Om den taxerade inkomsten öfverstiger fem procent af bolagets kapital, utgår för hvarje fullt hundratal kronor af det taxerade beloppet, inkomstskatten med följande belopp, nämligen:

när den taxerade inkomsten öfverstiger

5	men icke	5 ¹ / ₂ ‰ af kapitalet, med kronor	2: 55
5 ¹ / ₂	» »	6 » » » » » »	2: 60
6	» »	6 ¹ / ₂ » » » » » »	2: 65
6 ¹ / ₂	» »	7 » » » » » »	2: 70
7	» »	7 ¹ / ₂ » » » » » »	2: 75
7 ¹ / ₂	» »	8 » » » » » »	2: 80
8	» »	8 ¹ / ₂ » » » » » »	2: 85
8 ¹ / ₂	» »	9 » » » » » »	2: 90
9	» »	9 ¹ / ₂ » » » » » »	2: 95
9 ¹ / ₂	» »	10 » » » » » »	3: 00
10	» »	10 ¹ / ₂ » » » » » »	3: 05
10 ¹ / ₂	» »	11 » » » » » »	3: 10
11	» »	11 ¹ / ₂ » » » » » »	3: 15
11 ¹ / ₂	» »	12 » » » » » »	3: 20
12	» »	12 ¹ / ₂ » » » » » »	3: 25
12 ¹ / ₂	» »	13 » » » » » »	3: 30
13	» »	13 ¹ / ₂ » » » » » »	3: 35
13 ¹ / ₂	» »	14 » » » » » »	3: 40
14	» »	14 ¹ / ₂ » » » » » »	3: 45
14 ¹ / ₂	» »	15 » » » » » »	3: 50
15	» »	15 ¹ / ₂ » » » » » »	3: 55
15 ¹ / ₂	» »	16 » » » » » »	3: 60

*(i Kungl. Maj:ts förslag:)**(i utskottets förslag:)*

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

<i>(i Kungl. Maj:ts förslag:)</i>		<i>(i utskottets förslag:)</i>	
inbetaladt vid början af	16	men icke	16 ¹ / ₂ % af kapitalet, med kronor 3: 65
nästföregående år eller,	16 ¹ / ₂	» »	17 » » » » » » 3: 70
om kapitalet nästföregående år undergått	17	» »	17 ¹ / ₂ » » » » » » 3: 75
förändring, medelstorleken däraf under samma år; och skall såsom	17 ¹ / ₂	» »	18 » » » » » » 3: 80
inbetaladt kapital anses	18	» »	18 ¹ / ₂ » » » » » » 3: 85
bolagets inregistrerade	18 ¹ / ₂	» »	19 » » » » » » 3: 90
eller anmälda aktie-	19	» »	19 ¹ / ₂ » » » » » » 3: 95
eller lottkapital, i den	19 ¹ / ₂	» »	20 » » » » » » 4: 00
mån detsamma motsvarar	20	» »	21 » » » » » » 4: 05
verkligt, af delägarna	21	» »	22 » » » » » » 4: 10
gjordt tillskott; skolan-	22	» »	23 » » » » » » 4: 15
de dock i hvarje fall	23	» »	24 » » » » » » 4: 20
aktie- eller lottkapital,	24	» »	25 » » » » » » 4: 25
som intill den 1 juli	25	» »	26 » » » » » » 4: 30
1897 hos vederbörande	26	» »	27 » » » » » » 4: 35
myndighet inregistrerats	27	» »	28 » » » » » » 4: 40
eller anmält såsom	28	» »	29 » » » » » » 4: 45
inbetaladt, såsom	29	» »	30 » » » » » » 4: 50
sådant tillskott anses.	30	» »	32 » » » » » » 4: 55
	32	» »	34 » » » » » » 4: 60
	34	» »	36 » » » » » » 4: 65
	36	» »	38 » » » » » » 4: 70
	38	» »	40 » » » » » » 4: 75
	40	» »	45 » » » » » » 4: 80
	45	» »	50 » » » » » » 4: 85
	50	» »	55 » » » » » » 4: 90
	55	» »	60 » » » » » » 4: 95
	60	» »	70 » » » » » » 5: 00
	70	» »	80 » » » » » » 5: 05
	80	» »	90 » » » » » » 5: 10
	90	» »	100 » » » » » » 5: 15
	100	» »	» » » » » » 5: 20

Med kapital förstås det bolagets aktie- eller lottkapital, som varit inbetaladt vid början af nästföregående år eller, om kapitalet nästföregående år undergått förändring, medelstorleken däraf under samma år; och skall såsom inbetaladt kapital anses bolagets inregistrerade eller anmälda aktie- eller lottkapital, i den mån detsamma motsvarar verkligt af delägarna gjordt tillskott; skolan- de dock i hvarje fall aktie- eller lottkapital, som intill den 1 juli 1897 hos vederbörande myndighet inregistrerats eller anmält såsom inbetaladt, såsom sådant tillskott anses.

Förslags-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

Herr Hedenlund: Såsom kammaren af utskottets föreliggande betänkande torde finna, har utskottet hemställt om en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, på hvad sätt sådan ändring i fråga om beräkningen af bolags kapital, som i herr Danströms ofvan omförmälda motion blifvit ifrågasatt, lämpligen må, med beaktande af de synpunkter utskottet i detta afseende här ofvan framhållit, kunna genomföras, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag i ämnet, hvartill utredningen må kunna föranleda. Genom detta skrivelseförslag har ju bevillningsutskottet uttalat sig i princip för hvad herr Danström i sin motion föreslagit. Men om jag icke desto mindre ansett mig böra direkt reservera mig till förmån för motionen, så är detta beroende på, att det synes mig, att vid en så genomgripande omläggning som denna af den direkta skatten till staten för aktiebolag och de solidariska bankbolagen man borde låta rättfärdighetskraven, och icke allenast de statsfinansiella hänsynen, vara bestämmande. Jag fruktar för, att jag för att närmare belysa, hvad jag åsyftat, nödgas taga kammarens tid i anspråk, detta för att jämföra bolagens nuvarande beskattning med beskattningen sådan som den på grundvalen af Kungl. Maj:ts proposition föreslagits i bevillningsutskottets betänkande. Hittills hafva bolagen erlagt bevillning med 1 procent och inkomstskatt i regel med 1 procent. Dock är härvidlag att märka, att man från inkomsten fått frändraga intill 6 procent af aktiekapitalet. Denna inkomstskatt har varit progressiv, och progressionen har så anbragts, att ju större den absoluta vinsten varit, desto starkare progressionen, eller med andra ord, man har ansett, att bolagens skattskyldighet borde vara beroende på vinstens storlek och icke på det förhållande, hvori vinsten stått till bolagets kapital. I det nu föreliggande förslaget har man kastat om principerna och, såsom det synes mig, med skäl häfdat, att bolagens skatteförmåga i första hand beror på vinstens förhållande till bolagets kapital. Först låta bolagen få sin beskärda del af den skattökning, som, med undantag af inkomsttagare med under 4,500 kronors inkomst, träffar hela linjen utefter, har Kungl. Maj:t föreslagit en grundskatt på bolagens vinster af $2\frac{1}{2}$ procent och ordnat progressionen så, att sedan denna grundskatt på $2\frac{1}{2}$ procent gått ut på den vinst, som ligger inom 5 procent af bolagets kapital, skall man räkna skattesatsen till $3\frac{1}{2}$ procent för den del af vinsten, som ligger emellan 5—10 procent, till $4\frac{1}{2}$ procent för den del af vinsten, som ligger emellan 10—15 procent, och till $5\frac{1}{2}$ procent för den del af vinsten, som ligger öfver 15 procent af kapitalet. Mot detta arrangemang har jag icke haft något att invända, oaktadt jag icke kunnat underlåta att finna, att bolagen blifva hårdast träffade af detta nya skatteförslag, ty låt vara, att den direkta ökningen för bolagen själfva endast belöper sig till omkring 800.000 kronor, får man icke förbise, att man nu kommer att få betala i hvarje fall dubbel inkomstskatt, då såväl bolagen få erlægga inkomstskatt för sin vinst som aktieägarne för hela utdelningen. Och härtill kommer, att aktieägarna få erlægga förmögenhetsskatt för bolagens samtliga kapital eller omkring 2

miljarder kronor, hvilken förmögenhetsskatt efter en låg beräkning af en half pro mille torde komma att öfverstiga en miljon kronor. Denna ökning finner jag visserligen betänkelig, men jag har icke haft något att direkt däremot invända. Däremot har jag ansett mig böra reagera mot den definition af ordet kapital, som på grund af den kungliga propositionen förekommer i utskottets betänkande, ty för mig står det absolut klart, att när man går att söka ett bolags vinstprocent, får man ingalunda räkna med bolagets aktiekapital ensamt, utan man får räkna med bolagets samtliga fonder eller åtminstone med reservfonden, vare sig den uppkommit genom öfverkurser på nyemitterade aktier eller genom afsättning från förut erhållna, men icke utdelade vinster. Från rent nationalekonomisk synpunkt kan det ej heller vara klokt att hårdast beskatta de konsoliderade bolagen, ty därigenom synes man mig dekuragera från afsättningar till reservfonden och gifva dem vapen i händerna, som vid hvarje tillfälle söka få ut sista skärffen. Kammarrätten har också ansett det vara förenadt med billighet, att man skulle få inberäkna i bolagets kapital den del af bolagets reservfond, som tillkommit genom öfverkurser å nyemitterade aktier, och bevillningsutskottet har själfv medgifvit, att för den händelse befintligheten och tillväxten af en reservfond kunde bidraga till minskad skattskyldighet för bolagen, detta kunde i sin mån bidraga till skapandet af reservfonder utöfver de lagstadgade. Hvad säger nu herr statsrådet och chefen för finansdepartementet mot denna kammarrättens anmärkning? Herr statsrådet har anfört följande:

»Kammarrättens erinran därom att vid skattläggning borde få till inbetaldt aktiekapital räknas jämväl de till reservfond lagda medel, som motsvara öfverkursen å nytecknade aktier, kan ju icke fränkännas fog. Ja, man skulle, synes det mig, icke utan skäl kunna ifrågasätta, huruvida icke progression vid aktiebolags beskattning borde göras beroende på inkomstens förhållande till sammanlagda beloppet af bolagets alla fonder. Den statsfinansiella betydelsen af en sådan omläggning skulle emellertid icke kunna med den nu föreliggande utredningen öfverskådas. Härtill kommer, att den officiella kontroll öfver lämnade uppgifter, som ligger i anmälningar till aktiebolagsregistret, skulle i såväl ena som andra hänseendet saknas.»

För min del har jag icke kunnat finna, att man vid en dylik omläggning af den direkta skatten till staten borde låta de statsfinansiella hänsynen vara bestämmande öfver rena billighetsskäl och ekonomiska intressen. Jag vet mycket väl, att man svarar mig och kommer att svara mig, att man icke kan öfverskåda, hvartill detta skulle leda, då ingen utredning föreligger. Och själf kan jag tyvärr icke prestera en sådan, då vi icke hafva mindre än 4,500 bolag i landet, och det behöfs en utredning för hvarje bolag. Men om man utgår från antagandet, att bolagens reservfonder skulle i genomsnitt uppgå till 25 procent af aktiekapitalen, hvilken beräkning torde kunna anses hög, så skulle man enligt en af aktuarier Flodström verkställd beräkning få en minskad skatteintäkt af 498.152 kronor eller i rundt tal en half miljon kronor. Detta belopp finner jag

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

ingalunda så afskräckande högt, att det bort inverka på bevillnings-
utskottets redigering af ordet kapital.

Till sist kan jag icke underlåta att framhålla två synpunkter,
hvilka redan under principdebatten förts på tal. Den ena är den,
att man med den nu föreslagna ordalydelsen af begreppet kapital
gynnar de öfverkapitaliserade bolagen, de stora bolagen med »ur-
vattnade» kapital. Och den andra är, att det finnes ingenting, som
hindrar ett bolag med stora fonder att genom en omorganisation,
t. ex. genom Andra kammaren bifallit utskottets hemställan om skrifvelse
i ämnet och ett bifall i denna kammare till min med fleras reserva-
tion skulle komma skrifvelsförslaget att falla, har jag, herr talman,
intet yrkande att göra, detta så mycket mindre, som herr statsrådet
och chefen för finansdepartementet vid principdebatten gjort det
uttalande, att han, om denna riksdagsskrifvelse kommer till stånd,
änmnar taga den under välvillig ompröfning.

Jag har, så kort jag kunnat, sökt uttala några synpunkter an-
gående min ställning till herr Danströms motion och jag behöfver
icke säga, att jag helst skulle ha velat yrka bifall till densamma.
Men sedan Andra kammaren bifallit utskottets hemställan om skrifvelse
i ämnet och ett bifall i denna kammare till min med fleras reserva-
tion skulle komma skrifvelsförslaget att falla, har jag, herr talman,
intet yrkande att göra, detta så mycket mindre, som herr statsrådet
och chefen för finansdepartementet vid principdebatten gjort det
uttalande, att han, om denna riksdagsskrifvelse kommer till stånd,
änmnar taga den under välvillig ompröfning.

Herr Åkerman: Vid sitt bemötande af mitt yttrande under
principdebatten beträffande nu föreliggande paragraf visade sig herr
statsrådet och chefen för finansdepartementet i allo godkänna det
skrifvelsförslag, hvarom utskottet hemställt, och som går ut på, att
visserligen reservfonden skulle få inberäknas i aktiebolagens kapital
men endast under den förutsättning, att i stället skatteprogressionen
för aktiebolagen blefve så skärpt, att det för dem nu beräknade
skattebeloppet i alla fall blefve till storleken oförändradt. Såsom
skäl för sitt gillande af detta skrifvelsförslag anförde herr stats-
rådet, att aktiebolagen efter det nya skatteförslaget visserligen
drabbats af förhöjd beskattning, men dock icke i fullt samma grad
som enskilda personer, och då fanns ej anledning att drifva skon-
samheten ännu längre. Detta kan ju för många låta tillfredsställande.
men efter mitt förmenande är dock en sådan åskådning alldeles för
ensidigt statsfinansiell och för litet nationalekonomisk. Man måste
ju besinna, att här icke är fråga om en enkel beskattning utan om
ett tillägg, en dubbelbeskattning utöfver den, som i öfrigt pålægges,
och då hade det väl icke varit för mycket, att, sedan det inter-
mistiska inkomstskatteförslaget af år 1902 af så många framhållits
vara orättfärdigt, man tagit så pass mycken hänsyn till den i dubbel-
beskattningen liggande orättvisan, att man icke än ytterligare fort-
satt på den vägen att genom dubbelbeskattningens *ökning* ännu mera
betunga aktiebolagen. Jag för min del anser, att det hade mycket
väl kunnat låta sig göra att, såsom tre reservanter i denna fråga
hemställt, utan ytterligare progressionsskärpning låta reservfonden
få räknas till aktiekapitalet och med anledning häraf ber jag, herr

talman, att, fastän jag icke har den allra ringaste utsikt till framgång, få yrka bifall till den vid paragrafen fogade reservationen.

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Friherre Beck-Friis, Carl Joachim: Då den siste ärade talaren yrkade bifall till den reservation, som här blifvit afgifven, skall jag be att få anföra de skäl, som gjort, att utskottet icke kunnat biträda densamma, ehuru det inom utskottet fanns stora sympatier för det önskemål, som i denna reservation framställts, nämligen att till ett bolags kapital skulle få räknas icke blott aktiekapitalet, utan äfven reservfonden.

Det är nog mycket den statsfinansiella frågan, som här spelat in, ty herr statsrådet har ju beräknat, att från bolagen skulle en viss summa inflyta i skatt. Skulle nu såsom ett bolags kapital inräknas äfven reservfonden, kommer skatten att högst olika drabba de olika bolagen. Resultatet blir emellertid det, att skatterna härigenom minskas för staten. Inom utskottet framställdes, såsom den förste ärade talaren framhöll, ett förslag att få en utredning till stånd, huru man genom höjda skattesatser skulle kunna motverka minskningen för statskassan, så att ungefär samma belopp skulle kunna inflyta, men då utgick man från den förutsättningen, att reservfonden för ett bolag i allmänhet motsvarade 25 procent af bolagets aktiekapital. Utskottet ansåg emellertid, att detta var en alltför osäker grund för att man därpå skulle kunna framlägga ett förslag, och att man därför skulle söka få till stånd en skrifvelse, hvari det önskemål, de flesta inom utskottet hyste, framlades. Då nu herr statsrådet och chefen för finansdepartementet under principdebatten i går uttalat, att, om skrifvelsen aflätes, frågan snart skulle bli föremål för Kungl. Maj:ts pröfning, och vi således kunna hafva hopp om, att redan till nästa Riksdag ett fullständigt förslag kan framläggas i den rikting, vi här önskat, tillåter jag mig, herr talman, att yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Östberg, Johan: I principdebatten har redan diskuterats det förslag, som här föreligger, och de principer, som kunna göras gällande vid aktiebolags beskattning. Man har då från *alla* håll framhållit, att man icke kan tala om aktiebolagens skatteförmåga i och för sig och att därför en progressionsprincip, rationellt sedt, icke kan försvaras. Här har man emellertid invändt: det lönar sig icke att ifrågasätta någon ändring i detta afseende. Man har vant sig vid progression vid aktiebolagsbeskattningen och därvid får det bestå. Utskottet har sagt, att det finner sig icke kunna »afstå från progressionen». Det är såsom om skatteprogression i och för sig vore något heligt, som vi icke kunde få nog af, äfven om vi skulle använda den på områden, där det icke passar att tillämpa den. Nu har man tagit sig för att lägga en progressiv skatt på bolagen efter vinstens förhållande till aktiekapitalet. Detta innebär någonting alldeles nytt och annorstädes icke försökt, och att man här skall kunna med fördel använda sig af denna metod, betvivlar jag i allra högsta grad.

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

Paragrafen skulle bli mycket enkel, icke kunna kringgåas och blifva rationell, om man ville sätta in den ringaste kraft på att skatlläggå bolag med en viss föreslagen, för alla bolag lika stor procent-sats. Det behöfdes nog intet större arbete för att kunna öfvertyga folk därom. Man har visserligen nu en progressiv beskattning efter inkomstens storlek, men märk väl, progressionen motverkas genom respektive afdrag för utdelning. Nu vill man lägga en progressiv skatt på bolagens *alla* inkomster och dessutom skatt på den förmögenhet som består af aktier. Jag har däremot i min motion föreslagit, att aktiebolagen skulle beskattas med två och en half procent på inkomsten. Häremot har anmärkts, att detta är för litet. Men jag ber få fästa uppmärksamheten på att jag i min motion gick ut ifrån att inkomstbevillningen till staten skulle bibehållas, så att bolagen i själva verket skulle beskattas med 3 procent på inkomsten. Detta vore, såsom herrarna finna, ofantligt enkelt i tillämpningen jämfördt med denna långa paragraf med alla sina procent-satser, hvilken kommer att vålla många misstag. Därest man anser 3 procent vara för litet, kunde man ju taga tre och en half procent eller fyra procent eller den procent, som eljest kunde finnas lämplig för att vinna den inkomst af aktiebolagen, som man ansåg sig böra vinna.

Jag vill nu icke yrka återremiss till bevillningsutskottet i syfte att få till stånd en omredigering af paragrafen i denna riktning, då ett sådant yrkande väl icke kan ha någon utsikt till framgång. Men jag vill fästa uppmärksamheten på, att en omarbetning af lagförslaget i den delen vore mycket lätt gjord. Jag tror äfven, att en omarbetning af vissa andra delar skulle varit lätt genomförd, så att yrkandena om uppskof, hvilka här tillförene gjorts, ingalunda behöft vålla de olägenheter, man här å andra sidan utmålåt.

Jag har endast velat anföra, att efter min mening denna föreslagna aktiebolagsbeskattning icke är rationellt försvarbar och i praktiken mycket lätt kan komma att kringgåas, så att aktiebolagen endast komma att skatta för två och en half procent af sin inkomst.

Hvad sedan beträffar det förslag som föreligger, eller att man skulle söka pålägga en progressiv skatt icke efter vinstens förhållande till inbetalta aktiekapitalet, utan efter vinstens förhållande till bolagets samlade fonder, så innebär detta åtskilligt berättigadt, men allt beror på hvilken progression man åsätter. Progressionen blir naturligtvis skarpare, om man söker anbringa den blott på aktiekapitalet, och vill man lägga progressionen på både aktiekapital och reservfond, måste man, såsom statsrådet och chefen för finansdepartementet sade, taga en annan skala för att få ut samma statsinkomst. Skalan måste då tagas skarpare för att resultatet skall bli detsamma, om nu det främsta målet skall vara, att aktiebolagen ovillkorligen skola lämna en viss skatteintäkt åt staten.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på förevarande paragraf yrkats, dels att utskottets förslag skulle godkännas, dels ock, af herr *Hedenlund*, att

kammaren skulle antaga det förslag, som innefattades i den af honom samt herrar *Jeansson* och *Danström* beträffande 20 § afgifna reservation, gående ut därpå att paragrafens sista stycke skulle erhålla följande ändrade lydelse:

»Med kapital förstås summan af det bolagets aktie- eller lottkapital, som varit inbetaldt vid början af nästföregående år, eller, om kapitalet nästföregående år undergått förändring, medelstorleken däraf under samma år, och bolagets reservfond vid ingången af nästföregående år.»

Sedermera gjordes propositioner enligt dessa yrkanden och förklarades propositionen på paragrafens godkännande enligt utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

21—27 §§ samt öfvergångsstadgandet.

Godkändes.

Utskottets förslag till särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

Punkten 1.

Afd. I och II.

Godkändes.

Afd. III.

Föreliggande afdelning lydde sålunda:

III. Till *inkomst af skogsbruk* hänföres den inkomst, som någon förvärfvar dels genom tillgodogörande för egen räkning af skogseffekter från fastighet, som af honom äges, arrenderas eller innehafves med sådan rätt, att han enligt VI här nedan anses såsom likställd med ägare, eller genom försäljning af sådana skogseffekter (inkomst af skogsafverkning), dels genom upplåtelse af afverkningsrätt till skog, *dels ock genom afyttring af växande skog i samband med afyttring af fastigheten, där icke vinst å afyttring af fastigheten i dess helhet skall beskattas enligt bestämmelserna i 7 § 3:o b) eller c).*

Till de utgifter, därför vid beräkning af inkomst af skogsbruk afdrag må äga rum, räknas kostnader för skogsodling, hyggesrensning, markberedning, afdikning af produktiv skogsmark samt annan sådan utgift för skogens bevarande och återväxt, äfvensom i fråga om skogsafverkning dessutom kostnader för virkets fällning och tillredning, utdrifning, flottning o. d. Däremot må, i enlighet med hvad under II här ofvan sagts kostnad för grundförbättring, såsom torrläggning af å skogen varande mossar och andra sankmarker, som

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.

(Forts.)

icke äro att hänföra till produktiv skogsmark, sänkning af vatten o. d., icke afdragas.

Vid uppskattning af inkomst af skogsbruk må fastighetens ägare vidare, *därest afverkning eller försäljning af skog ägt rum i så stor omfattning, att skogens värde nedgått under dess för ägaren gällande ingångsvärde, åtnjuta afdrag för den sålunda uppkomna värdeminskningen.* Med ingångsvärde förstås, då ägaren förvärfvat fastigheten genom köp, den del af köpeskillingen för fastigheten, som kan anses hafva vid köpet belöpt på därå växande skog, eller, då fastigheten af den skattskyldige förvärfvats genom annat fång än köp, det belopp, hvarmed den växande skogen kan anses hafva ingått i det fastighetsvärde, efter hvilket enligt gällande stämpelförfattningar stämpelplikten med afseende å fastighetsförvärfvet beräknats. För åtnjutande af afdrag, som nu är nämndt, skall den skattskyldige i sin deklaration angifva hela sin behållna intäkt af afverkningen eller upplåtelsen utan dylikt afdrag samt särskildt uppgifva det afdrag han i ifrågarörande afseende påyrkar.

Afdrag för miskning i skogens ingångsvärde äger dock icke rum i fråga om skog, som tillgodogjorts för husbehof.

Exempel. A försäljer år 1912 från sin fastighet skog på rot för en köpeskilling af 15,000 kronor. Vid taxeringen år 1913 gör han genom köpehandling om fastigheten eller på annat sätt trovärdigt, att af köpeskillingen för fastigheten, som inköpts för 100,000 kronor, ett belopp af 40,000 kronor belöpt å den växande skogen och alltså utgör dennas ingångsvärde, samt visar därjämte, att skogen efter upplåtelsen af afverkningsrätt har ett värde af allenast 30,000 kronor. Vid inkomstberäkningen är A således berättigad att göra afdrag för skillnaden mellan sistnämnda två belopp eller 10,000 kronor, och skall följaktligen hans inkomst af skogsbruk upptagas till 5,000 kronor.

I nu nämnda fall har alltså skogens ingångsvärde amorterats med 10,000 kronor, i följd hvaraf vid nästkommande afverkning eller upplåtelse A äger tillgodonjuta afdrag i förevarande afseende, allenast om och i den mån skogens värde genom afverkningen eller upplåtelsen sjunkit under 30,000 kronor. Har genom skogseld, naturhändelse eller dylikt växande skog å fastigheten dessförinnan förstörts eller skadats, skall skogens ingångsvärde anses amorteradt jämväl med det belopp, hvarmed skogen i dess helhet genom förstörelsen eller skadan nedgått i värde.

Om skogsägaren använder afverkadt virke i egen *förädlingsrörelse*, taxeras skogsinkomsten i samband med inkomsten af rörelsen. Beräkningen af skogsinkomsten sker äfven i sådant fall med tillämpning af här ofvan gifna regler.

Herr Wester: Med anledning af den långt framlidna tiden skall jag söka fatta mig kort i denna fråga om skogsbeskattningen. En skatteförordning bör, såvidt möjligt, vara enkel och lättfattlig. Men denna paragraf angående skogsbeskattningen är den svåraste i

hela skatteförordningen. Hvarför är skogsbeskattningen så svår? Därför att man rör sig med obekanta värden, värden, som icke kunna fullt bedömas eller beräknas. Hela denna förordningen eller anvisningen vid beskattningen af skogen rör sig från början till slut med dessa obekanta värden. Den första förändring, som utskottet vidtar, är utskottets förslag, att man vid försäljning af en skogs-egendom skall skatta såsom för inkomst af skogsbruk vid själfva försäljningen. Och detta är så mycket mera egendomligt, som, om man icke brukar skogen, man då skall skatta för inkomst af skogs-rörelsen, men om man brukar skogen, d. v. s. hugger ner den, då slipper man att skatta vid försäljningen. Det är ju en mycket egendomlig princip. Jag vet icke, hur utskottet kunnat komma till ett sådant resultat. Och jag förstår icke, hur man kan tänka sig, att man i vårt land skall kunna sammankoppla försäljning af en egendom med beskattning af skogen därå. Visserligen kommer längre fram frågan om beräkning af det s. k. ingångsvärdet. Och då har man ansett, att om man afyttrar en egendom i samband med skog, så fastslår man det ingångsvärde, som i förevarande fall kan vara att räkna med, men detta ingångsvärde är alltid en approximativ beräkning. En egendomsägare kan omöjligen säga, hvad värdet på skogen var, när han tillträdde egendomen, knappast när han försäljer den. Och likväl säger förordningen, att han skall hafva reda på detta. Om det vore i Tyskland, där man har en kontrollerad skogsskötsel, så vore det möjligt att tillämpa förordningen, men jag vågar påstå, att här i Sverige är det under nuvarande förhållanden alldeles orimligt. Hvad skall man lägga till grund för beskattningen? Hvad skall den, som deklarerar i detta afseende, stödja sig på? Jo, säger man, han skall stödja sig på, hvad han *anser* skogsvärdet vara, och taxeringsnämnden skall också stödja sig på, hvad den *anser* härom. Det kan lätt gå därhän, att både den skattskyldiges och taxeringsmyndigheternas anseende kommer att lida af en så orimlig uppskattning, som det här är fråga om. Jag tror, att om kammaren är mån om, att man skall komma till en rättvis och jämlik beskattning i denna viktiga fråga om skogsbeskattningen, så är det alldeles nödvändigt att göra ändringar i dessa anvisningar. Det blir för taxeringsmyndigheterna alldeles omöjligt att vid olika tillfällen kunna rätt bedöma denna fråga, och det blir lika omöjligt för öfriga högre taxeringsmyndigheter, som skola döma mellan de skattskyldiga och taxeringsnämnden. Därför vill jag vördsamt föreslå en ändring i dessa anvisningar. Jag vill först yrka på, att bevillningsutskottets tillägg i denna paragraf måtte strykas. Det är ett förslag, som jag förmodar, att denna kammare ingalunda kan sätta sig emot. Vidare vill jag föreslå, herr talman, att den punkt, som börjar med »vid uppskattning af inkomst af skogsbruk» och slutar med »ingångsvärde», varder struken. Jag har velat göra detta yrkande, på det att kammaren måtte vara i tillfälle att taga bort de största svårigheterna, som finnas vid tillämpningen af denna förordning.

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenshets-
skatt.
(Forts.)

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.

(Forts.)

Friherre Beck-Friis, Carl Joachim: Med den föregående ärade talaren instämmer jag gärna i, att frågan om beskattning af skog är en af de mest svårlösta. Under de sista årtiondena har denna fråga varit föremål för många olika utredningar af kommittéer, och flera olika förslag ha framlagts. De flesta af dessa hafva naturligtvis tagit hänsyn till den gällande bevillningsförordningen. Nu måste delvis nya synpunkter göras gällande, när det gäller att beskatta en person efter hans verkliga inkomster. Till sådan inkomst af fastighet måste naturligtvis räknas den inkomst en person får af skogen, sedan han därifrån dragit de nödiga utgifterna för afverkningen m. m. Naturligtvis är det icke svårt att riktigt beräkna denna inkomst, om en skörd årligen tages ur skogen, d. v. s. om den afverkning, som årligen sker, ungefärligen motsvarar, hvad den årliga tillväxten kan vara. Annorlunda ställer sig förhållandet, när under en del år skogen fått växa till, och ägaren sedan på en gång vill taga en större summa ur skogen. Nu har för ett sådant fall som detta Kungl. Maj:t föreslagit, att här skall beräknas ett visst ingångsvärde, som skall sättas vid beräkningen af denna inkomst. Detta beror naturligtvis därpå, att om en person t. ex. köper en egendom med fullmogen skog och så första åren afverkar en stor del och beräknar att på detta sätt få tillbaka en del af den utlagda köpeskillingen, blir det ju en återbetalning af det kapital, han utlagt. Egendomens värde minskas nämligen genom afverkningen, och då är det icke rätt, att han skall taxeras såsom för inkomst, och det efter progressiv grund, för denna summa, som ju egentligen endast är en återbetalning af kapitalet. Skulle det förslag, som herr Wester här framlagt, blifva antaget af kammaren, blir ett sådant förfarande, som jag nyss antydde, gällande. Och då kommer denna person eller en person, som har fått i arf t. ex. en stor skog och huggit ned den, att genast få betala för detta, som i hans hand var ett kapital, skatt, såsom det hade varit hans årliga inkomst. Vidare är det ju stadgadt, att en person, som köper en egendom och säljer densamma inom tio år, skall skatta för den vinst, han gör på denna affär. Däremot, om en person haft en egendom längre än tio år och under dessa år låtit skogen växa och sedan säljer egendomen, då skall han icke erlägga någon skatt för inkomst på den vinst, han kan därigenom göra. Har han under åratall låtit skogen växa och därför vid försäljningen fått en större köpeskillning, så är det ju en inkomst af ett kapital, som han får och som icke blifvit beskattningsbar annorstädes. Hade han haft sina penningar deponerade och låtit lägga räntan till kapitalet, så hade han fått skatta därför. Den nye köparen skall däremot icke skatta, när han afverkar skogen, för mera än den verkliga vinst, som han gör på afverkningen, ty han har rättighet att få räkna sig till godo ett ingångsvärde på skog. Det är därför utskottet gjort det tillägg vid tredje punkten, som herr Wester yrkat skulle ur förslaget utgå. Beträffande dessa ingångsvärden, som det här varit tal om, tror jag icke, att de komma så ofta i tillämpning. Det åligger ägaren af en egendom att visa, att egendomens skogsvärde nedgått betydligt, innan han får tillämpa

eller tillgodoräkna sig något sådant. Därför, herr talman, ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Wester: Saken ligger nog icke på det viset, som den föregående talaren sade. Man står ju på fast grund, om man håller fast vid att skogen skall beskattas, när den afverkas eller fränsäljes från egendomen. Nu sade den föregående talaren, att om man köper en egendom med skog på, så, om säljaren slipper ifrån att betala skatt för densamma, blir det en oegentlighet. Nej, uppgörelsen mellan köparen och säljaren skall grunda sig på, att köparen vet, att vid detta skogskapital finnes det en obetald skatt och således att betalar ett så mycket lägre pris för skogen. Då behöfver man icke räkna med skogens ingångsvärde, och taxeringsmyndigheterna ha ingen svårighet i detta fall. Han framhöll vidare, att om en fideikommissarie ärfver en egendom, får han betala skatt för den skog, den innehåller. Det är mycket riktigt, och det kan många gånger befinnas vara hårdt, men det är på samma sätt med denna skog, att den föregående ägaren, som icke arfverkat skogen, har icke betalt skatt, och staten har då att fordra skatt. Jag tänker mig en fideikommissarie, som ärfver en egendom. Han behöfver då penningar de första åren, så att han tar en tre à fyra års afverkning på en gång. Då skulle han enligt förslaget blifva skattefri för den afverkade skogen. Men så afverkar han icke på några år, och då får staten icke heller någon skatt. Jag undrar, när staten får skatt på den skogen.

Jag har velat framhålla detta, därför att det ställer så orimligt stora anspråk på både skattskyldiga och taxeringsnämnderna, som skola taxera efter denna förordning, och det är tydligt, att det är många oegentligheter och tvister, som blifva alldeles onödiga, om man stryker denna bestämmelse ur förordningen. Det är därför jag vågat yrka, att så sker. Jag vill tillägga, att mitt förslag vann tillslutning hos många inom utskottet, men som kamrarna skulle sammanträda, så kunde jag icke upptaga ledamöternas tid med en votering.

Herr Jonsson: Det förslag, som den senaste talaren framställt, har den förtjänsten, att förhållandena därigenom blifva enklare än genom Kungl. Maj:ts förslag. Men jag tror icke, att kammaren bör följa honom ändå, när det gäller en inkomstskatt i progressiv riktning. Förhållandet är ett helt annat, om det gäller bevilning, som är proportionell, än när man skall gifva sig in på inkomstskattens område med dess progression. Då kan man icke undvika, att, när t. ex. en ägare till skog och mark låter sin skog växa i ett antal år, man får räkna med ett ingångsvärde, så godt man kan, när han realiserar vare sig sin egendom och skogen eller endast den växande skogen. Det kan icke hjälpas, att det blir svårt att fixera detta ingångsvärde, ty det måste ändå finnas ett medel och ett sätt att komma ifrån rena obilligheter, som eljest skulle äga rum. Om en köpare nyss skaffat sig en egendom med dära växande, mycket värde-

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)*

*Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.*
(Forts.)

full skog, och om han då genast eller under de närmaste åren skulle afverka detta skogskapital och få erlægga inkomstskatt för hela det belopp, som han kunde anses hafva genom afverkningen erhållit, skulle det verkligen blifva en orimlig princip, som med lagstiftarens goda minne finge tillämpas. Man måste, såvidt jag förstår, taga utskottets förslag, sådant det föreligger, trots de vanskligheter, som i åtskilliga fall torde komma att äga rum. Jag delar dock icke här friherre Beck-Friis mening, att ingångsvärdet till och med skulle komma att tillämpas, därest ägaren af skogen spar ihop skörden några år och sålunda icke tager ut den kontinuerligt och lika hvarje år, det får man icke fästa sig vid, utan först, när skörden är så pass stor, att den är af betydelse såsom realiserbar inkomst, måste det blifva nödigt att se till, huruvida skogen i hans hand står så pass högt, att afdrag bör medgifvas vid den realisation, som äger rum.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Wester: Den föregående talaren sade, att ingångsvärdet endast kommer att i enstaka fall användas. Vore det så, vore det lättare att öfvervinna svårigheterna, men det blir nog för många en så stor fördel att räkna med ingångsvärdet, att det kommer att användas ofta, och då kvarstå alla de olägenheter, som jag framhållit. Det sätt jag föreslagit att beskatta skogen är enkelt. Det är rättfärdigt och det är lätt att tillämpa.

Friherre Beck-Friis Carl Joachim: Med anledning af den siste talarens yttrande vill jag blott upplysa om, att det icke var min mening säga, att ingångsvärdet skall tillämpas, när det är fråga om afverkning, som beröret tre eller fyra års motsvarande tillväxt, och ägaren varit densamme, utan jag framhöll tvärtom, att ingångsvärdet icke bör komma att ofta tillämpas.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att i afseende å föreliggande afdelning af de särskilda anvisningarna yrkats, dels att densamma skulle godkännas, dels ock, af herr *Wester*, att afdelningen skulle godkännas med uteslutande af ej mindre den mening, som å sid. 63 i det tryckta betänkandet började med orden »dels ock genom afyttring» och slutade med »i 7 § 3:o b) eller c)», än äfven dels det stycke, som å samma sida började med »Vid uppskattning af inkomst» och å sid. 64 slutade med »i ifrågavarande afseende påyrkar», dels ock det stycke, som å sid. 64 började med »Exempel. A försäljer» och å sid. 65 slutade med »nedgått i värde».

Härefter gjordes proposition i enlighet med dessa yrkanden och förklarades propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Öfriga delar af utskottets författningsförslag.

Godkändes.

Utskottets hemställan i punkten 1.

Författnings-
förslag om
inkomst- och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

Herr Trygger: Under principdebatten tillät jag mig fästa uppmärksamheten på utskottets motivering på sidan 23, där utskottet hade följande yttrande:

»Med hänsyn till statsregleringen för nästkommande år anser sig utskottet likväl ej kunna tillstyrka, att för år 1911 fullt afdrag för ifrågavarande utskylder beviljas, utan torde afdraget för nämnda år böra begränsas till femtio procent af samma utskylder. Utskottet förutsätter jämväl, att Kungl. Maj:t vid uppgörande af förslag till kommande statsreglering tillser, huruledes, i händelse af behof, ur samma skattekölla må kunna vinnas ersättning för det genom det ökade afdraget minskade skattebeloppet.»

Jag hemställer, att denna sista punkt måtte ur motiveringen utgå, då den innebär, att det afdrag, som för alla skall göras för dessa utskylder, skulle, i händelse det medförde minskade inkomster, ersättas af ett fåtal. Och för resten äfven af det skäl, att man här yttrat sig om huruvida de behof, som kunna föreligga från statens sida, skola fyllas genom direkt eller indirekt beskattning, hvilket är en fråga, som det icke är lämpligt att i detta ögonblick afgöra. Jag hemställer sålunda, att sista punkten, som börjar med »Utskottet» och slutar med »skattebeloppet», i detta stycke måtte utgå.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att därunder endast framställt, af herr *Trygger*, ett yrkande beträffande motiveringen, hvartill herr talmannen ville återkomma efteråt.

Härpå gjorde herr talmannen proposition därpå, att utskottets hemställan i punkten 1 skulle förklaras besvarad genom kammarens föregående beslut; och blef denna proposition besvarad med ja.

Efter härmed slutad öfverläggning förklarades utskottets föreliggande hemställan besvarad genom kammarens föregående beslut.

I afseende på motiveringen, yttrade härefter herr talmannen, hade yrkats, af herr *Trygger*, att den nederst å sid. 23 i det tryckta betänkandet förekommande punkt, som började med orden »Utskottet förutsätter jämväl, att Kungl. Maj:t» skulle utelämnas.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner, först på godkännande af utskottets uttalande i motiveringen, samt vidare på bifall till berörda yrkande; och förklarade herr talmannen sig anse den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som i afseende på motiveringen i bevillningsutskottets betänkande nr 29 godkänner utskottets uttalande, röstar

Ja;

Författnings-
förslag om
inkomst. och
förmögenhets-
skatt.
(Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles herr Tryggers yrkande i frågan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—16;

Nej—92.

Punkterna 2 och 3.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets den 29 och 30 nästlidne månad bordlagda betänkande nr 31, i anledning af *dels* Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, *dels ock* i ämnet väckta motioner.

Genom proposition nr 90 af den 11 mars 1910, hvilken remitterats till bevillningsutskottet, hade Kungl. Maj:t, under åberopande af utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga ett propositionen bilagdt förslag till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Med skrifvelse nr 192 af den 15 april 1910 hade Kungl. Maj:t vidare till Riksdagen öfverlämnat, bland annat, förslag till formulär till deklARATIONER och andra uppgifter, som omförmäldes i 3, 4 och 7 §§ i förslaget till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Jämlikt 40 § riksdagsordningen hade bevillningsutskottet i förevarande betänkande afgifvit utlåtande öfver såväl berörda proposition som vissa inom Riksdagen väckta, till bevillningsutskottet likaledes hänvisade motioner rörande ifrågavarande ämne.

Vid betänkandets föredragning begärdes ordet af

Herr Hammarström, som yttrade: Jag anser mig endast böra meddela, att detta uttalande i motiveringen ingick såsom ett led i den öfverenskommelse i vissa punkter, som inom utskottet träffades mellan de olika meningsriktningarna; men efter den utgång, vöteringarna i fråga om den 13 § fått, anser jag det icke löna mödan att framställa något yrkande.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Punkten 1.

Utskottet hade i denna punkt af anförda skäl hemställt, att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering icke kunnat oförändradt bifallas, måtte antaga samma förslag med de ändringar och tillägg, utskottets härvid såsom bilaga fogade författningsförslag utvisade.

*Författnings-
förslag om
taxeringsmyndigheter m. m.*

*Utskottets författningsförslag.**1 §.*

Denna paragraf lydde sålunda:

För utgörande af bevillning samt inkomst- och förmögenhets-skatt verkställas taxering af skattskyldigs inkomst och förmögenhet samt af fast egendoms värde i den ordning, här nedan angifves, af taxeringsnämnder och pröfningsnämnder. Uppskattning af värdet å fast egendom, för hvilken bevillning icke erlägges, verkställas jämväl af samma nämnder i särskildt föreskrifna fall.

Om dessa nämnders sammansättning, befogenhet och åligganden stadgas i 2 kap. denna förordning.

Herr Hammarström: I afseende på föredragningen af bevillningsutskottets betänkande nr 31 tillåter jag mig hemställa,

att betänkandet måtte punktvis företagas till afgörande;

att det i punkten 1:o) omförmälda författningsförslaget föredrages paragrafvis och, där så erfordras, momentvis i nummerföljd, med iakttagande att närmast före enhvar af 3, 4 och 7 §§ särskildt föredragas de i vederbörande paragraf omförmälda formulär, vidare rubrikerna och sist utskottets hemställan;

att vid behandlingen af 1 § öfverläggning må få omfatta betänkandet i dess helhet;

att, därest en eller annan del af förslaget återremitteras till bevillningsutskottet, detta må äga befogenhet att äfven föreslå de ändringar i ej återremitterade delar, som kunna äga sammanhang med eller anses vara en följd af återremissen;

att i afseende å nummerbeteckning af paragrafer och moment utskottet må äga att vidtaga sådana ändringar, som påkallas af kamrarnas beslut;

samt att af förslagets text ej må behöfva uppläsas andra delar än sådana, beträffande hvilka uppläsning begäres.

Herr Östberg, Johan: Såsom det under principdebatten framhölls, så utgör detta den processuella delen af skattelagstiftningen. Det är den del, som säkerligen kan göras till föremål för de minsta anmärkningarna. Man vinner ju en önskvärd enhetlighet i bevillningstaxeringen och inkomstskatttaxeringen, hvilket icke förut kunnat

Författnings-
förslag om
taxeringsmy-
ndigheter m. m.
(Forts.)

uppnås och hvilken enhet redan påyrkats i ett alternativ till det första förslaget om inkomstskatteförordning.

Emellertid torde det ha varit på sin plats att göra vissa ändringar i Kungl. Maj:ts förslag, och jag har tagit mig friheten att i afgifna motioner påyrka några ändringar. En del af dessa ändringar har bevillningsutskottet bifallit, och sålunda är därom intet från min synpunkt annat än godt att säga.

Hvad nu särskildt *taxeringsmyndigheterna* beträffar, så torde en erinran böra göras med anslutning till principdebatten. Våra taxeringsmyndigheter hade från början till uppgift att efter yttre kännetecken taxera folks inkomster. Taxeringen skulle bero på deras kändedom om förhållanden. Man drog ihop så många personer som möjligt för att få ett omdöme om de skattskyldiges ekonomiska ställning. Med själfdeklarationens införande har ju arbetet i taxeringsnämnderna öfvergått till att bli en granskning af de skattskyldiges uppgifter, som dessa enligt författningarna hafva haft att afgifva. Men ännu kvarstår taxeringsarbetet i sitt ursprungliga skick, d. v. s. som en värdering af sakkunnige, beträffande fast egendom och beträffande den inkomst af jordbruksrörelsen, där inkomsten icke kan uppgifvas, utan endast på visst sätt beräknas. Det kan då ifrågasättas, om dessa båda olika uppgifter, granskningen af deklARATIONERNA och värderingen af inkomst af fastighet och taxeringen af fast egendom böra sammanföras hos *en* myndighet. Det har från några af Kungl. Maj:ts befallningshafvande antydts, att dessa båda uppgifter torde kunna delas upp på två särskilda taxeringsmyndigheter.

Nu har väl den vinsten åstadkommit, att garanti för sakkunskap vunnits genom att Kungl. Maj:t föreslagit, att i taxeringsnämnden skall det finnas *två* af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utnämnda personer. Men med den strid, som äger rum i kommunerna och med den politiska anstrykning, som valen till taxeringsnämnderna på vissa håll kunna få, kan det dock hända, att ett ensidigt intresse bemäktigar sig taxeringsnämndernas sammansättning i öfrigt, så att de icke komma att besitta den sakkunskap, som för taxeringsarbete är erforderligt. Hvad sedan beträffar den enskildes rätt att klaga, har jag velat lätta den från vissa formaliteter, så att han skulle kunna friare besvära sig hos kammarrätten. Bevillningsutskottet, som i det hela står kvar på den gamla ståndpunkten, har icke velat vara med därom. Jag tror, att det hade varit önskvärdt, att de skattskyldige fått den något friare besvärstalan, som jag motionerat om.

Jag har vidare motionerat därom, att *taxeringsmålen skulle stanna i kammarrätten*. Det har varit ett gammalt önskemål, men det har afstyrkts af bevillningsutskottet. Jag skall icke spilla många ord därpå, men något kan jag ju säga. Det måste vara en oegentlighet att öfver *en* central instans, som är gemensam för hela riket, skapa en ny central instans. För den skattskyldige måste det vara af vikt, att taxeringsmålen bli snart afgjorda, så att restitution af skatt fortare kan erhållas, ty han får eljest vänta på att få den

tillbaka och skattebeloppet ligger naturligtvis räntelöst borta för honom. Ju förr ett taxeringsmål blir afgjort, desto bättre är det.

Det har under den föregående debatten fällt stora eloger öfver kammarrätten, åtminstone öfver dess pluralitets sakkunskap vid afgifvande af sitt betänkande öfver skatteförslaget. Och när man har haft den uppfattningen, att öfver detta förslag, som är af så genomgripande natur, skulle icke regeringsrätten eller lagrådet, utan kammarrätten afgifva utlåtande, och sålunda kammarrätten erkännes såsom den högsta sakkunniga myndigheten, kunde man ju också ha det förtroende till kammarrätten, att besvärsmålen finge där i sista instans afgöras, och detta så mycket hellre som kammarrätten sammansättes och måste sammansättas med hänsyn till dessa speciella uppgifter, under det regeringsrätten, som har en hel del andra uppgifter att fylla, naturligtvis endast delvis blir sammansatt med hänsyn till en föregående utbildning och sakkunskap i taxeringsmål.

Jag tror, att då man vill förkorta den byråkratiska omgången här i landet, hade detta varit en utväg. Jag vidhåller den uppfattning, som jag i detta afseende har, att det icke motsvarar de kostnader och omgången i öfrigt att skapa en central institution öfver den redan befintliga. Men, säger man, man ser dock, att kammarrättens utslag i vissa fall ändras. Naturligtvis! Satte herrarna en instans öfver regeringsrätten, skulle herrarna finna, att äfven regeringsrättens utslag komme att i en del fall ändras. Tillskapas flera instanser, så blir det nog ändringar, beroende på att uppfattningarna växla, men enhet i praxis har lättare att göra sig gällande i en speciell fackdomstol än i en blandad domstol.

Denna fråga har varit förut ventilerad, men icke vunnit gehör. Då i år emellertid upprepade gånger framkommit fråga om förstärkning i regeringsrättens arbetskrafter och förstärkning i departementens arbetskrafter, på grund af att deras personal är upptagen af regeringsrättens arbete, så torde det kunna förtjäna att ånyo tagas i öfvervägande, huruvida icke kammarrätten, som är högsta instansen i fattigvårdsmålen, också kunde bli det i beskattningsmål. Det skulle bli billigare för landet och icke sämre för rättsskipningen. Det är åtminstone min uppfattning.

Efter härmed slutad öfverläggning godkändes den föreliggande paragrafen.

2 och 3 §§.

Godkändes.

4 §.

Förevarande paragraf hade följande lydelse:

(i *Kungl. Maj:ts förslag*:)

(i *utskottets förslag*:)

Möter för skattskyldig, som Möter för skattskyldig, som
nästföregående år brukat jord- nästföregående år brukat jord-

*Författnings-
förslag om
taxeringsmyndigheter m. m.
(Forts.)*

Författnings-
förslag om
taxeringsmyndigheter m. m.
(Forts.)

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

bruksfastighet inom riket, hvilken, vare sig den består af ett eller flera hemman, hemmansdelar eller lägenheter, brukats såsom en egendom och hvars hela taxeringsvärde ej öfverstigit 25,000 kronor, svårighet att uppgifva inkomsten af den fasta egendomen i enlighet med formuläret nr 1, må den skattskyldige i stället för deklARATION om inkomst af den fasta egendomen enligt nämnda formulär afgifva särskild deklARATION angående fastighetens areal, afkastning m. m. enligt *härför fastställt* formulär (formuläret nr 2.)

(i utskottets förslag:)

bruksfastighet inom riket, hvilken, vare sig den består af ett eller flera hemman, hemmansdelar eller lägenheter, brukats såsom en egendom och hvars hela taxeringsvärde ej öfverstigit 25,000 kronor, svårighet att uppgifva inkomsten af den fasta egendomen i enlighet med formuläret nr 1 A, må den skattskyldige i stället för deklARATION om inkomst af den fasta egendomen enligt nämnda formulär afgifva särskild deklARATION angående fastighetens areal, afkastning m. m. enligt *härvid fogadt* formulär (formuläret nr 2).

I afseende på sistnämnda formulär hade reservation afgifvits af herrar O. A. Ericsson och J. Olofsson, hvilka yrkat, att afdelningen IV af ifrågavarande formulär måtte utgå.

Herr Gustafsson: Vi hafva haft en rätt lång diskussion. Vi ha genomgått Kungl. Maj:ts förslag. Vi ha antagit den nya skatteförordningen och därmed fastställt de där föreslagna skattesatserna. Vi skola nu först gå att antaga både den första och den andra deklARATIONSblanketten, som erfordras för uttagandet af inkomst- och förmögenhetsskatten. Här har nu under principdebatten sagts, att vi nu ha vant oss vid att handhafva de här deklARATIONSblanketterna. Och i viss mån är det sant. men då har det varit under helt andra förhållanden, ty efter den deklARATION, som försiggått, hafva vi haft en fastighetstaxering att bygga våra själfdeklARATIONER på. Nu är det meningen, att det skall byggas på vår verkliga inkomst eller, såsom det i skatteförslaget heter, på den renodlade inkomsten. Jag tänker mig, att vi hafva en taxeringsmyndighet på landsbygden, där vi hafva ett fabrikkssamhälle inom kommunen. Taxeringsnämnden består då möjligen af ett par arbetare, en landtbrukare och ett par personer, utnämnda af Konungens befallningshafvande. De få sig en mängd blanketter förelagda, och i dessa hafva en del personer följt sina under året verkställda bokföringar, hvilka för de flesta större hemman bevisa, att hemmanen ha lämnat ett minus i stället för ett plus. De stora hemmanen på en 25,000 kronor kunna nog lämna sådana uppgifter, men de små, som hafva ett taxeringsvärde på 8 à 10,000 kronor, komma att använda blankett nr 2. De uppgifva där, huru många hästar, huru många kor och huru många nötkreatur, som finnas på egendomen, och de skola där särskildt specificera tjurar, ungnöt, kalfvar m. m. Sedan kommer man till utsädesmängden och slutligen till skörden. Af denna blanketts uppgifter skola taxeringsmyndigheterna därefter försöka bedöma, hur stor

inkomsten varit för den person, som lämnat en sådan uppgift. Jag får emellertid fråga herrarna: huru lätt skall det kunna bli för en taxeringsmyndighet att här tjänstgöra såsom den myndighet, som skall renodla den här personens inkomst för det gångna året? och huru skall den kunna fullgöra denna sin skyldighet med ledning af tab. II? Jag har såsom praktisk landbrukare försökt att sätta mig in i dessa förhållanden, men jag har icke kommit till annat resultat, än att jag icke kan se, huru det skall kunna tillgå. Tänka vi oss, att den ende landbrukare, som sitter i den där taxeringsnämnden, möjligen skulle kunna vara en så praktisk man, så att han skulle kunna utföra detta arbete. Huru praktisk han än må vara så lär han dock icke känna till alla i kommunen. Och för öfrigt är det en ofantlig skillnad på, huru de enskilda landbrukarna använda sin egendom, använda sina djur, använda sin jord och använda sin skörd. Nettobehållningen af afkastningen beror på, om han skött sig rationellt eller skött sig på ett mera enkelt sätt. Nämnden måste väl göra upp ett schema för sig och på sådant sätt söka sig en utgångspunkt, hvarefter taxeringsarbetet måste verkställas. Går jag så vidare och följer blanketten och ser på den V:e punkten, så säger den, att sedan skall ägaren af detta hemman uppgifva, hvad han vid försäljningen fått in i kontanter dels för skogsprodukter, dels för sten, grus, torf, lera och dylikt. Detta skall han gifva upp i kontanta penningar jämte sin inkomst af egendom, om han haft egendomen utarrenderad. Mina herrar! Icke kan det vara förmånligt att i IV:de punkten deklarerar med uppgift på utsäde och skörd, och efter V:e punkten efter den kontanta inkomsten. Huru skall taxeringsmyndigheten förfara härvidlag? Skall den kunna räkna efter, huru vederbörande ha fått sina inkomster genom utsädesmängden och genom så och så många kreatur? Jag får verkligen säga, att man står frågande. Mig synes vida enklare, att vi fått ett eller två års längre öfvergangsstadgande för att studera detta och att vi borde uppskjuta att antaga dessa taxeringsblanketter. Och jag tror, att om befolkningen därjämte blifvit ålagd att föra ordentlig bokföring efter ett visst system, så hade det varit lyckligare. Märk väl, mina herrar, att den ene för sina böcker på ett sätt och att den andre för dem på ett annat sätt! Det blir ingen möjlighet för taxeringsnämnden att följa de föreliggande olika bokföringssystemen, då de skola granska taxeringsuppgifterna. Jag tänker mig ett enkelt exempel. Två hemman ligga bredvid hvarandra. De äro af samma natur och beskaffenhet och ha samma jordmån. De hafva inköpts under de senaste tio åren till samma pris af två personer. Den ene brukar sitt hemman med möjligen hemmavarande söner, två eller tre legda arbetare, deltager själf i arbetet och kommer därigenom, om han använder första blanketten, att lämna den uppgiften, att hemmanet lämnat ett plus på tre till fyra procent af egendomens inköpsvärde. Däremot kommer hans granne, som varit i en helt annan ställning och som har skött sin gård med förvaltare och rättare efter nutidens alla fordringar, vid årets slut att finna, att debet och kredit ställa sig så, att den gården lämnat ett minus i stället för

*Författnings-
förslag om
taxeringsmy-
ndigheter m. m.
(Forts.)*

*Författnings-
förslag om
taxeringsmyn-
digheter m. m.*
(Forts.)

plus. Dessa båda ägare ha haft att afgifva deklara-tionsblanketter, och dessa föreligga äfven för taxerings-nämnden i detta fall förfara? Jag kan icke af författningarna se annat, än att den möjligen skulle få förfara på eget ansvar efter i orten brukliga förhållanden, om den icke följer författningen. Men jag tror, att detta blir otillfredsställande och att det blir en osäker grund för beräk-nande af inkomsten för landtbrukarna under de när-maste åren. Och för min del önskar jag, att vi skulle få äfven den andra tabellen något ändrad. Helst skulle jag se, att vi finge bort IV:e punkten. Den är icke i öfverensstämmelse med det hela. Men vi borde få in här en bestämmelse under den punkten, som säger, att åtminstone ägaren är skyldig att uppgifva de kontanta inkomster, han haft vid försäljning af de där omnämnda produkterna. I V:e punkten står följande: »Genom försäljning af egendomens produkter och beståndsdelar har jag under nästföregående år haft kontant inkomst af följande belopp:»

1) genom försäljning af skogseffekter eller upplåtelse af rätt till skogsafverkning, kr. . . . .

2) genom försäljning af sten, grus, lera, torf o. d. samt utöfvande af jakt och fiske, kr. . . . .

Om ägaren fått uppgifva en reell summa på hela den försäljning, han haft under året, vore det lättare för taxeringsmyndigheten än nu, då den skall räkna efter, hvad inkomst en person haft af hästar, kor och kalfvar. Och beträffande kalfvarne, så hafva de blott lämnat förlust. Det blir inkomst för dem blott vid en försäljning af dem. Därför tycker jag, att vi borde få bort IV:e punkten i blankett nr 2 och i stället få ett moment i V:e punkten, som hade ålagt ägaren att uppgifva det kontanta beloppet af egendomens afkastning i sin helhet.

På grund af hvad jag anfört, skall jag be att få yrka bifall till den af herr Ollas Ericsson vid IV:e punkten afgifna reservationen.

Herr statsrådet Swartz: Om den nu föredragna punkten fördes nyss en ganska vidtyftig diskussion i Andra kammaren, där en del af de anmärkningar, som den föregående talaren här framställt, också kommo till synes. Jag må emellertid, innan jag redogör för utgången där, säga, att jag icke rätt förstod allt, hvad den ärade talaren här yttrade, ty det föreföll mig, som om han i viss mån sammanblandade frågan om deklara-tioner på grund af räkenskaper och deklara-tioner af den beskaffenhet, som här i fjärde paragrafen omförmåles. Det är ju nu endast fråga om sistnämnda slag af deklara-tioner och icke om det första. Jag torde därför icke vidare behöfva upptaga till bemötande hvad som sades i afseende på det förstnämnda slaget.

Hvad nu detta formulär nr 2 beträffar, gjordes därinne i medkammaren samma anmärkningar som här: det skulle vara så svårt att efter detta formulär — som finnes fogadt vid slutet af detta betänkande — uti mom. IV lämna de uppgifter, som där begäras. Det är fråga om utsäde och skörd från det ena året till det andra.

Å andra sidan framhölls det, att det var klart, att just dessa uppgifter voro bland de viktigaste, för att man skall kunna bedöma storleken af den inkomst, som under ett visst år inflyter på en egendom, för hvilken deklaration afgifves af detta slag. Därjämte tillkännagafs från landtbrukarhåll af flera, att detta icke var värre konst, än att hvem som helst skulle kunna lämna dessa uppgifter, och var det så, att någon icke kunde göra det, så var det allt skäl i världen, att han lärde sig det. På den grund beslöts utan någon votering med afslag på herr Ollas Anders Ericssons reservation att godkänna formuläret i dess helhet, och jag förmodar, att då i den kammaren, där landtbrukarnas talan fördes så kraftigt, mycket kraftigare än den kan föras här, deklaraformuläret godkänts utan votering, det icke kan finnas anledning för denna kammare att göra på annat sätt. Emellertid vill jag nämna, att det framfördes också såsom ett önskemål hvad herr Gustafsson framhöll, nämligen att man borde ha litet mera tid på sig i afseende på öfvergången, så att öfvergångsbestämmelserna skulle bli litet lindrigare i detta afseende än de nu äro föreslagna och detta speciellt med afseende på uppgifterna under punkt IV. Och jag kan icke neka till, att det finns fog härför, ty enligt öfvergångsbestämmelserna har det medgifvits rätt att under år 1911 afgifva deklaration enligt detta formulär äfven för ägare af gårdar, som äro taxerade till mer än 25,000 kronors värde, men det har icke medgifvits de mindre jordbrukarna den lindringen att de få utlämna det ena eller andra momentet under år 1911. Jag kan och måste erkänna, att när det här blir fråga om, att de skola söka uppgifva utsädet beskaffenhet och kvantitet, så ha de icke beredt sig till det nu, och de ha då måhända svårt att lämna sådana uppgifter. Denna synpunkt behjärtades i medkammaren och med anledning därpå återremitterades öfvergångsbestämmelserna till utskottet i syfte att få dem ändamålsenligare, och åt utskottet uppdrogs se till, om öfvergångsbestämmelserna med afseende å dessa deklarationer för mindre landbrukare icke skulle kunna göras lindrigare. Detta finner jag också rimligt och riktigt, och jag skall därför tillåta mig att, när vi komma till öfvergångsbestämmelserna, yrka återremiss i det syftet.

Hvad den föredragna paragrafen beträffar, tillåter jag mig hemställa, att kammaren ville antaga densamma.

Herr Lindblad: Jag måste erkänna, att de synpunkter, som framfördes af den förste talaren, ha sitt fulla berättigande.

När man fordrar afgifvandet af dessa uppgifter i moment IV, erinrar det om en gammal fråga, som man fick i sin barndom och som lydde: »När äggen kosta 1 krona 25 öre tjoget, hvad kommer då hönan på?» ... Vi få här veta, hvilken kvantitet man lägger ned, och hvilken man skördar, men man får icke veta priset på utsädet eller på skörden. Och i moment V borde det väl vara angifvet, hvilka slag af landtmannaprodukter man försålt, och hvilka värden, som skola äsättas dem, men icke detta rent statistiska material, som är snart sagdt af noll och ingen betydelse. Det är

Författnings-
förslag om
taxeringsmyn-
digheter n. n.
(Forts.)

mycket vanligt numera, att man icke säljer bort säden från medelstora gårdar utan man säljer i stället mjölk, smör och ägg eller i allmänhet förädlade produkter. Då borde formuläret ha haft någon plats för den kontanta försäljning af egentliga landtmannaprodukter, som kan ha ägt rum, ty i så fall slipper man fråga: på hvad sätt sköter ni er handtering? — en fråga som icke mycket angår taxeringsnämnden. Det kan blifva mycket svårt att räkna ut något med visshet på den grunden. Men ålägger man vederbörande att sätta ut åtminstone en summa, hvad de försålt af landtmannaprodukter, kan man få någon möjlighet att reda sig vid taxeringen. Af denna anledning skulle jag helst hafva sett, att Kungl. Maj:t fortfarande haft rättighet att fastställa deklarationsformulären, men nu har utskottet därutinnan vidtagit den förändringen, att detta skall bli en riksdagsfråga. Jag förstår knappt hvad det skall tjäna till, ty det behöfver man icke tveka om, att Kungl. Maj:t med tillhjälp af sakkunnige skulle kunna få fram fullt lämpliga formulär i stället för att Riksdagen måhända skall behöfva gå till gemensam votering för att fastställa dem. Det hade varit mycket bättre om man kunnat få ett fullt tillfredsställande förslag redan nu; men kan man ej få fram det nu, vore det väl önskvärdt att ändringen gjordes nästa år. Äfven jag måste därför förorda bifall till herr Ollas A. Ericssons reservation.

Jag anförde här vid principdebatten, att de arrendatorer, som redan nästa år skola deklarerera — de skola då deklarerera sitt jordbruk för året den 14 mars 1909 till den 14 mars 1910 — hafva antagligen icke fört anteckningar vare sig öfver utsädet eller skörden, och huru då taxeringsmyndigheterna skola kunna fastställa deras taxering, det får jag öfverlämna åt herrarna själfva att afgöra!

Herr statsrådet Swartz: Jag tillåter mig endast att erinra, att den sistnämnda olägenheten just skulle afhjälpas genom det yrkande i afseende på öfvergångsbestämmelserna, som jag tänker framställa.

Herr Hammarström: Jag anser mig endast böra meddela, att man inom utskottet ansåg dessa formulär vara en så integrerande del af författningen, att det icke syntes lämpligt, att Riksdagen afhände sig rätten att vara med om deras uppgörande.

Med afseende vidare på de anmärkningarna, som nu framställts mot ifrågavarande formulär, och framhållandet af svårigheten att fullgöra deklarationsskyldigheten, vill jag erinra om, att inom utskottet sutto flera jordbrukare, däribland sådana från Andra kammaren, hvilka representerade det mindre jordbruket, och då åtminstone flertalet af dessa icke hyste några större betänkligheter gentemot de anordningar, som här äro föreslagna, kunde naturligtvis utskottets öfriga ledamöter icke hysa någon tvekan att biträda det kungl. förslaget i denna del.

Vidare har ju herr statsrådet och chefen för finansdepartementet här gifvit till känna, att han i fråga om öfvergångsbestäm-

melserna kommer att yrka återremiss för att man må kunna råda bot på den olägenhet, som herr Lindblad vidrörde.

*Författnings-
förslag om
taxeringsmyndig-
heter m. m.
(Forts.)*

Friherre Beck-Friis, Carl Joachim: Herr Gustafsson framhöll nyss, att det med ledning af detta formulär skulle vara mycket svårt för taxeringsmyndigheterna att bilda sig någon bestämd åsikt om, huru pass mycket en person verkligen haft i årlig inkomst. Däri ger jag honom fullkomligt rätt, för så vidt de endast och allenast skola hålla sig till detta formulär. Men såsom jag också i går hade tillfälle att säga, så är min öfvertygelse, att taxeringsmyndigheterna nog komma att utgå från den beräkningen, att ett jordbruk af den och den storleken eller en jordegendom af det och det taxeringsvärdet bör under normala förhållanden lämna den och den inkomsten. Då hafva taxeringsmyndigheterna sedan att hålla sig till svaren å dessa formulär för att se efter, huruvida genom försäljning af skogseffekter eller dylikt ägaren haft några större inkomster, i följd hvaraf inkomstbeloppet bör för honom beräknas högre än det normala, eller ock om han till följd af särskilda förluster, ogynnsamma förhållanden, missväxt eller annat sådant, bör kunna för sin egendom erhålla nedsättning under det belopp, som anses utgöra den normala afkastningen.

Herr Åkerberg: I denna fråga kan jag icke annat än förvåna mig öfver, att man sökt försvara denna sak så, som den siste ärade talaren gjorde. Han yttrade, att afkastningen af en egendom skulle ju beräknas efter normala förhållanden. Det är precis hvad vi gjort förut. Vi ha förut sökt beräkna den inkomst, en egendom af viss storlek kunde lämna i normala fall. Men nu afses i Kungl. Maj:ts förslag, att man skall göra en beräkning af den verkliga inkomsten för året. Jag kan icke förstå hur det på grund af uppgifterna i formulär nr 2 skall kunna blifva möjligt för taxeringsnämnderna att göra detta, och hur de skola kunna medhinna det, om flera hundra deklARATIONER efter detta formulär komma in. Det tager en tid af veckor, nej månader för taxeringsnämnden, om den skall kunna komma till något verkligt resultat.

Jag kan för öfrigt icke tänka mig, att folk äro så enfaldiga, att de gå och fylla i allt detta som nyssnämnda formulär innehåller och inlämna till taxeringsmyndigheterna, utan de komma nog att gå den bekvämare vägen och använda sig af det första formuläret, den verkliga deklARATIONEN. En jordbrukare har ju icke någon skyldighet att föra böcker, och ingen kan kontrollera hvad han uppgifver uti deklARATIONEN. Hade man förut, innan man gått denna väg, uppställt bokföringsskyldighet äfven för jordbrukarna såsom för andra, då hade jag kunnat förstå saken, men nu kan jag icke tänka mig, hur det skall kunna vara möjligt för taxeringsmyndigheterna att erhålla fullt tillfredsställande uppgifter.

Herr Lindblad: Jag skall be att få afstå från mitt yrkande.

Författnings-
förslag om
taxeringsmyndig-
heter m. m.
(Forts.)

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på nu fördragna paragraf föreläge följande yrkanden, nämligen dels att densamma skulle godkännas enligt utskottets förslag, och dels, af herr *Gustafsson*, att paragrafen skulle antagas, dock att, beträffande det däri åberopade formuläret nr 2, kammaren skulle antaga det förslag, som förordats i den af herrar Ericsson och Olofsson härom afgifna reservation, dock med det tillägg, att i afdelningen V skulle införas såsom mom. 1) »genom försäljning af produkter från gården» samt siffrorna på de i formuläret intagna mom. 1) och 2) under denna afdelning utbytas mot resp. 2) och 3).

Sedermåra gjordes propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarades propositionen på godkännande af utskottets föreliggande förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

5—24 §§.

Godkändes.

25 §.

Denna paragraf hade följande lydelse:

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

Taxeringsnämnd utgöres af ordförande samt ett antal af minst fyra, högst *elfva* ledamöter.

Ordföranden och en ledamot förordnas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Sådant förordnande meddelas för en tid af högst fem år, Kungl. Maj:ts befallningshafvande dock obetaget att återkalla detsamma.

Öfriga ledamöter utses för hvarje år.

I stad skola dessa ledamöter väljas af stadsfullmäktige eller, där stadsfullmäktige icke finnas, af allmän rådstuga.

(i utskottets förslag:)

Taxeringsnämnd utgöres af ordförande samt ett antal af minst fyra, högst *nio* ledamöter; dock att, där ett taxeringsdistrikt utgöres af två eller flere kommuner, ledamöternas antal kan uppgå till *elfva*.

Ordföranden och en ledamot förordnas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Sådant förordnande meddelas för en tid af högst fem år, Kungl. Maj:ts befallningshafvande dock obetaget att återkalla detsamma.

Öfriga ledamöter utses för hvarje år till det antal, som, där ej taxeringsdistrikt utgöres af två eller flere kommuner, bestämmes i sammanhang med valet.

I stad skola dessa ledamöter väljas af stadsfullmäktige eller, där stadsfullmäktige icke finnas, af allmän rådstuga.

(i Kungl. Maj:ts förslag:)

På landet skola de väljas af kommunalstämma; dock att, där kommunalfullmäktige finnas, valet verkställles af dessa. Äro två eller flera kommuner förenade till ett taxeringsdistrikt, skola för hvarje kommun väljas högst fem ledamöter, med iakttagande likväl att antalet valda ledamöter i taxeringsnämnden icke må i något fall öfverstiga tio.

Vid samma tillfälle, som ledamöter i taxeringsnämnden väljas, skall äfven förrättas val af *suppleanter, motsvarande minst hälften af de valda ledamöternas antal, samt ordningen suppleanterna emellan bestämmas*. För öfrigt bör vid val af både ordinarie ledamöter och suppleanter tillses, att, såvidt möjligt är, såväl ägare af jordbruksfastighet och annan fastighet som näringsidkare, arbetare och andra inkomsttagare komma att äga säte och stämma i taxeringsnämnden.

Valbar till ledamot eller suppleant i taxeringsnämnd är, med iakttagande af hvad i 51 § stadgas, enhvar i orten boende person, som under året näst före det, då taxeringen sker, inom taxeringsdistriktet erlagt bevilning eller inkomst- och förmögenhets-skatt eller som i egenskap af arrendator af fast egendom i distriktet är kommunalt röstberättigad.

(i utskottets förslag:)

På landet skola de väljas af kommunalstämma; dock att, där kommunalfullmäktige finnas, valet verkställles af dessa. Äro två eller flera kommuner förenade till ett taxeringsdistrikt, skola för hvarje kommun väljas högst fem ledamöter, med iakttagande likväl att antalet valda ledamöter i taxeringsnämnden icke må i något fall öfverstiga tio.

Vid samma tillfälle, som ledamöter i taxeringsnämnden väljas, skall äfven förrättas val af *en suppleant för hvar ledamot af nämnden*. För öfrigt skall vid val af både ordinarie ledamöter och suppleanter tillses, att, såvidt möjligt är, såväl ägare af jordbruksfastighet och annan fastighet som näringsidkare, arbetare och andra inkomsttagare komma att äga säte och stämma i taxeringsnämnden.

Valbar till ledamot eller suppleant i taxeringsnämnd är med iakttagande af hvad i 51 § stadgar, enhvar i orten boende person, som under året näst före det, då taxeringen sker, inom taxeringsdistriktet erlagt bevilning eller inkomst- och förmögenhets-skatt eller som i egenskap af arrendator af fast egendom i distriktet är kommunalt röstberättigad.

Förfallnings-
förslag om
taxeringsmyn-
digheter m. m.
(Forts.)

Herr Hammarström: Beträffande denna paragraf har det rådt rätt stor meningsskiljaktighet inom utskottet, särskildt bland ledamöterna från Andra kammaren. Under öfverläggningen inom Andra kammaren lär denna meningsskiljaktighet också ha fått uttryck. Emellertid har, sedan utskottet afgaf sitt betänkande, ett nytt uppslag framkommit, som torde ha ganska stora möjligheter att samla majoritet inom Andra kammaren, och det förslag, som skulle kunna antagas framgå ur detta uppslag, torde vara af den beskaffenhet,

Författnings-
förslag om
taxeringsmyndigheter m. m.
(Forts.)

att det icke väsentligen försämrar taxeringsnämndernas sammanställning, sådan denna af Kungl. Maj:t föreslagits.

Under sådana förhållanden anhåller jag, att kammaren behagade återremittera 25 paragrafen till utskottet.

Herr Cavalli: Jag har naturligtvis ingenting att erinra mot det af bevillningsutskottets ordförande framställda yrkandet på återremiss och jag är verkligen ledsen att behöfva upptaga kammarens tid, men denna paragraf är af vikt.

Det förhåller sig så — jag skall försöka att begränsa mig mycket — att utfallet af hela taxeringsarbetet efter min uppfattning och hittills vunna erfarenhet beror på valet af ordförande i taxeringsnämnden. Det hänger på, huruvida man får en skicklig ordförande att leda arbetet i denna nämnd. Utväljandet af de män, som skola vara ordförande, är af stor vikt, och länsstyrelserna lära tvifvelsutan åt dessa val ägna all uppmärksamhet och göra allt, hvad på dem ankommer, för att få den lämpliga mannen i hvarje särskildt fall. För att detta skall gå för sig, kräfvess, att staten betalar dem skäligt och därför har också den ersättning, som skall utgå för taxeringsarbetet, i förslaget upptagits högre än förut. Jag förmodar också, att detta vinner Riksdagens bifall.

Nu har man här tagit upp ett gammalt förslag, enligt hvilket länsstyrelserna skola utse icke allenast ordföranden utan äfven en ledamot i taxeringsnämnden, men om detta förslags värde är jag tveksam.

Nu har man försökt — det erkännes villigt — att i författningsförslaget lämna så pass noggranna bestämmelser som möjligt om hvad denne andre ledamot skulle göra, men det står dock i alla fall kvar, att instruktionen är något evasiv och det är nog icke möjligt att göra den fullt tillfredsställande. Man ställer här två personer att fullgöra ett uppdrag, och äro båda energiska, så är allt bra. Men är endast den ene energisk, kommer den andre helt visst att icke göra så mycket, och det är att befara, att slitningar i samarbetet mellan dem kan uppstå. Det hade därför, när man nu antagligen får ökade aflöningsmedel åt ordförandena i taxeringsnämnderna, varit bättre att bibehålla det fortfarande såsom det varit hittills, att länsstyrelsen förordnat en ordförande men icke någon ledamot, och att ordföranden finge mindre distrikt. Om vi tänka oss, att i ett taxeringsdistrikt inkomma 5,000 deklARATIONER, och om man i distriktet har en ordförande och en särskildt förordnad ledamot, som dela upp arbetet och få 2,500 deklARATIONER hvardera, så har det ju blifvit samma förhållande som om det varit två taxeringsdistrikt, för hvilka endast en ordförande i hvarje förordnats, hvilken då finge 2,500 deklARATIONER att granska. Härvid har jag då under hand hört talas om den svårighet, som då skulle uppstå, att man finge dela upp en kommun i två taxeringsdistrikt. Men det kan man visst göra. Jag har under min verksamhet varit med om att dela upp en kommun i två eller t. o. m. flera distrikt.

Då detta ärende nu på yrkande af bevillningsutskottets ord-

förande helt visst varder till utskottet återremitteradt, skulle det måhända vara skäl att i utskottet taga under öfvervägande, om icke den af mig antydda lösningen af frågan vore värd uppmärksamhet. Men hvad man än gör och hur man än beslutar, så beror det sedermera i väsentlig grad på valet af ordföranden, och därför är det af ytterlig vikt att endast vederbörande kandidats lämplighet för det ifrågasatta uppdraget blir bestämmande vid utseendet af ordförande i taxeringsnämnden.

*Författnings-
förslag om
taxeringsmyn-
digheter m. m.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande föreliggande paragraf endast vore yrkadt, att densamma skulle visas åter till utskottet.

Härefter gjordes propositioner, först på paragrafens godkännande samt vidare på bifall till berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

26 §.

Herr Hammmarström: Då denna paragraf har ett visst sammanhang med den till utskottet nyss återremitterade och Andra kammaren på denna grund jämväl här beslutat återremiss, får jag anhålla, att äfven paragraf 26 måtte till utskottet återremitteras.

Efter härmed slutad öfverläggning visades föreliggande paragraf åter till utskottet.

27—32 §§.

Godkändes.

33 §.

Herr Cavalli: Jag vet icke, huruvida utskottets ordförande haft för afsikt att yrka återremiss äfven af denna paragraf, men jag förmodar, att man skulle kunna behöfva återremittera den, i händelse något afseende fästes vid mitt föregående yttrande, ty det säges i denna paragraf: »Beslut må icke kunna fattas . . . därest icke ordföranden, den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnade ledamoten och minst två valda ledamöter äro närvarande» etc. Måhända kan förslag till ändring utan återremiss framställas, men jag tillåter mig i allt fall hos herr talmannen hemställa om återremiss af paragrafen.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på föreliggande paragraf annat yrkande ej förekommit, än att densamma skulle visas åter till utskottet.

Sedermera gjordes propositioner, först på paragrafens godkännande samt vidare på bifall till berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Författnings-
förslag om
taxeringsmyn-
digheter m. m.
(Forts.)

34—54 §§.

Godkändes.

55 §.

Nu föredragna paragraf lydde:

*(i Kungl. Maj:ts förslag:)**(i utskottets förslag:)*

Formulär till *deklarationer, uppgifter enligt 7 §*, anmaningar, bevis om mottagande af uppgift, underrättelser om afvikelse från deklaration eller annan till ledning för egen taxering lämnad uppgift samt taxeringslängder fastställas af Kungl. Maj:t.

Formulär till anmaningar, bevis om mottagande af uppgift, underrättelser om afvikelse från deklaration eller annan till ledning för egen taxering lämnad uppgift samt taxeringslängder fastställas af Kungl. Maj:t.

Herr Cavalli: I denna paragraf hade Kungl. Maj:t föreslagit, att »formulär till deklarationer, uppgifter enligt 7 paragrafen . . . samt taxeringslängder fastställas af Kungl. Maj:t». Bevillningsutskottet har förut uteslutit rätten för Kungl. Maj:t att fastställa formulär till deklarationer och uppgifter enligt 7 paragrafen och ordföranden i bevillningsutskottet har nyss framhållit skälen härför. Jag yrkar ytterligare en mindre ändring i denna punkt, nämligen att orden »samt taxeringslängder» i utskottets förslag uteslutas, så att äfven formulär till dessa längder skall fastställas af Riksdagen.

Skälet härtill är icke ett formellt skäl utan ett realskäl af en viss betydelse. Det förhåller sig nämligen så, att på grund af det beslut, som nu fattats, skall den skattskyldige i sin själfdeklaration angifva sina inkomster och summan af sin förmögenhet, hvarefter därpå belöpande skattesiffra föres in i taxeringslängden. Men om en regering, utan Riksdagens hörande, kan besluta om förändringar i längden, kunde förmögenhetssiffrorna särskildt för sig intagas i taxeringslängden. Hade vi nu i grundlagarna ägt förbud mot offentliggörande af dessa siffror, så skulle jag här icke haft något yrkande, men då så icke är fallet, hemställer jag om uteslutande ur 55 parafen af orden »samt taxeringslängder».

Herr Hammarström: I sak kan jag icke ha så synnerligen mycket att erinra mot ändringsförslaget. Det är väl närmast en lämplighetsfråga, huruvida Riksdagen skall fastställa dessa formulär likaväl som formulären till deklarationer, eller om de nu ifrågavarande formulärens fastställande skall, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, tillkomma Kungl. Maj:t. Skulle man nu kunna på sätt, som antydtes af den siste ärade talaren, vinna större garantier för sekretessen genom det förra alternativet, vore väl icke mycket att säga mot den ifrågasatta ändringen. Dock undrar jag, om det går för sig att lösa

saken på det sättet, att man blott utesluter de angifna orden ur paragrafen, ty därmed har man icke sagt, hvem som skall fastställa ifrågavarande formulär. Beträffande de formulär, som utskottet här ansett böra fastställas icke af Kungl. Maj:t utan af Riksdagen, ha förändringar vidtagits i 3, 4 och 7 paragraferna, där det af Kungl. Maj:t föreslagna uttrycket »i enlighet med fastställdt formulär» ändrats till »i enlighet med härvid fogadt formulär». Taxeringslängder omnämnas nu förutom i förevarande 55 paragraf jämväl i 29 paragrafen, och vill man nu här vidtaga den förändring i sak, herr Cavalli påyrkat, får man väl ej blott stryka orden »samt taxeringslängder» i 55 paragrafen, utan man skulle väl också i 29 paragrafen ändra den första satsen så, att den komme att lyda: »För hvarje taxeringsdistrikt . . . skola i enlighet med härvid fogade formulär föras särskilda taxeringslängder» o. s. v. Men som icke något sådant formulär nu föreligger, som kan af Riksdagen omedelbart fastställas, kan man icke heller förfara på detta sätt. Möjligen skulle man kunnat lösa frågan så, att 29 paragrafen fått ett tillägg, som lydt ungefär så: »Taxeringslängder skola fastställas i samma ordning, som gäller beträffande denna förordnings antagande.» Nu är emellertid 29 paragrafen redan godkänd, och då vet jag knappast, om ens genom en återremiss något skulle kunna vinnas. I alla händelser synes man icke utan vidare kunna godkänna herr Cavallis yrkande.

*Författnings-
förslag om
taxeringsmyn-
digheter m. m.*
(Forts.)

Herr Cavalli: Jag har blifvit missuppfattad, men det var, emedan jag icke ville uppehålla kammaren, som jag icke närmare redogjorde för, hur jag tänkt mig, att frågan skulle lösas.

Frågan vore ju löst därigenom, att utskottet hemställde, att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t för denna gång måtte fastställa formulär till taxeringslängderna. Det har utskottet gjort ett par gånger förut.

Och hvad en uttrycklig ändring i 29 paragrafen beträffar, så förmodar jag, att den föredragningsordning, som antogs, är så vid, att den täcker den eventualiteten.

Det finnes alltså två vägar att gå.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att beträffande föreliggande paragraf yrkats, dels att densamma skulle godkännas enligt utskottets förslag, dels ock, af herr Cavalli, att paragrafen skulle godkännas med uteslutande af orden »samt taxeringslängder».

Sedermera gjordes propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarades propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

56—63 §§.

Godkändes.

Öfvergångsstadgandet.

Första Kammarens Prot. 1910. Nr 36.

*Författnings-
förslag om
taxeringsmyn-
digheter m. m.*
(Forts.)

Herr statsrådet Swartz: På de af mig nyss anförda skäl samt i af mig då angifvet syfte anhåller jag, att öfvergångsbestämmelserna återremitteras till bevillningsutskottet.

Efter härmed slutad öfverläggning visades öfvergångsstadgandet åter till utskottet.

Öfriga delar af utskottets författningsförslag.

Godkändes.

Utskottets hemställan i punkten 1.

Förklarades besvarad genom kammarens föregående beslut.

Punkten 2.

Utskottets hemställan bifölls.

På hemställan af herr talmannen beslöts att till morgondagens sammanträde uppskjuta behandlingen af återstående ärende på föredragningslistan.

Anmälades och bordlades sammansatta stats- och bankoutskottets memorial:

nr 6, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets nr 2 utlåtande nr 2, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning och förslag angående inrättande af en allmän lånekassa för Sveriges kommuner samt om anslag för utredningens verkställande, och

nr 7, med hemställan om anvisande af ersättning åt utskottets nr 2 kanslipersonal och vaktbetjäning.

Justerades ett protokollsutdrag för den 1—3 innevarande juni samt tre protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skall sättas främst de under dagen första gången bordlagda ärendena utom andra särskilda utskottets memorial nr 15 och 16, därefter lagutskottets memorial nr 53, vidare andra särskilda utskottets memorial, nr 15 och 16, och sist återstå-

ende ärenden på dagens föredragningslista från och med bevillningsutskottets betänkande nr 32, i den ordning de nu innehade;

hvarjämte, äfvenledes på hemställan af herr talmannen, kammaren medgaf, att de anslag, som utfärdats till sammanträdets fortsättande på aftonen, finge nedtagas.

Kammaren åtskildes kl. 5,31 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.
